

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

LETNO POROČILO 2018

UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO 2018

Ljubljana, marec 2019

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Štiriindvajseto poročilo

ISSN 1581-632X

Spletna izdaja: ISSN 1581-6338

Založila: Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Oblikovanje in tisk: Birografika Bori d.o.o., Ljubljana

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Adrijana Jerina

Aleksander Kotnik

Božidar Peteh

Darinka Požar

Eva Salecl Božič

Janja Pahor Mohorič

Jasmin Musić

Ksenja Lampe

Lucija Božikov

Petra Prijatelj

Robert Friškovec

Simon Šturm

Slavica Skobir

Suzana Wolf

In številni drugi sodelavci in sodelavke Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Letno poročilo je objavljeno na spletnih straneh na naslovu:

http://www.mp.gov.si/si/o_ministrstvu/ursiks_organ_v_sestavu/dokumenti/letna_porocila/

PREDGOVOR

Pred vami je štiriindvajseto letno poročilo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

V njem boste našli številne podatke in opise, ki predstavljajo pregled dela in dogajanja v zaporskem sistemu v letu 2018. V tem letu je bilo v povprečju dnevno zaprtih 1.353 oseb, kar pomeni 5 več kot v preteklem letu. Trend naraščanja števila pripornikov se je nadaljeval tudi v tem letu, prav tako smo v slovenskih zaporih obravnavali višje število tujcev. Spremenjena struktura zaprtih oseb je vplivala na organizacijo našega dela.

Ključna problematika kot v preteklih letih, se je nadaljevala tudi v obravnavanem letu. Gre predvsem za pomembno pomanjkanje kadrov na vseh področjih dela, še posebej na področju varnosti in strokovnega dela z zaprtimi. Kljub temu, da smo nadomeščali sodelavce, ki so odšli iz sistema, smo se še vedno soočali s premajhnim številom zaposlenih. Konec leta so bili po dolgih letih prizadevanj potrjeni Kadrovskimi standardi in normativi za delo strokovnih delavcev in pravosodnih policistov, ki predstavlja ključen strateški dokument na področju zaposlovanja v upravi.

Osnovno poslanstvo uprave - izvrševanje kazenskih sankcij, pripora in vzgojnega ukrepa oddaje mladoletnika v prevzgojni dom, s ciljem zagotavljati za družbo, zaprte osebe in za zaposlene varne zapore in prevzgojni dom, ki zagotavljajo možnost resocializacije zaprtim osebam, smo kljub težavam uspešno izpolnjevali. Uspeli smo zagotoviti stabilne varnostne razmere in z odgovornim ter strokovnim pristopom pripravljati zaprte osebe na življenje po prestani kazni. Pri tem smo se uspešno povezovali z vsemi deležniki, ki so vpeti v proces obravnave in priprave zaprtih oseb na ponovno vključitev v družbo.

V okviru obravnave zaprtih oseb smo izvajali številne programe in aktivnosti za usposabljanje zaprtih oseb za življenje na prostosti. Nadaljevali smo z uspešnim izvajanjem projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«, ki je sofinanciran iz Evropskega socialnega sklada. V okviru projekta se obsojencem omogoča, da brezplačno pridobijo formalno izobrazbo za različne stopnje šolske izobrazbe ter znanja, spretnosti in veščine za poklice, ki omogočajo zaposlitev po odpustu. Do konca leta 2018 je bilo v programe vključenih že 739 zaprtih oseb. Veliko število zaprtih se je vključevalo v usposabljanja za pridobitev nacionalnih poklicnih kvalifikacij, kjer smo usmerjeni predvsem v deficitarne poklice, s čimer izboljšujemo zaposlitvene možnosti in posledično vplivamo na odvrčanje od ponavljanja kaznivih dejanj.

Na sistemski ravni je potrebno izpostaviti novelo Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (ZIKS-1G), ki je pričela veljati v letu 2018 in s katero se je izboljšal normativni okvir ter zagotovila ustreznejša pravna podlaga za izvrševanje kazenskih sankcij. Z novelo zakona se je sledilo ugotovitvam ob spremljanju in presoji posledic veljavne zakonodaje v praksi ter opozorilom in ugotovitvam Varuha človekovih pravic v njegovih letnih poročilih. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da aktivnosti v zvezi z investicijama novega zapora v Ljubljani ter obnovo in dograditvijo ženskega zapora na Igu potekajo naprej in si v prihodnjih letih lahko obetamo boljše bivalne in delovne pogoje za zaprte in zaposlene.

Ob obeležitvi 60-letnice zavoda Dob smo pripravili zbornik, ki daje širši vpogled v izvrševanje zaporne kazni v našem največjem zaporu. Zbornik bo javno predstavljen v letošnjem letu.

Večina zavodov se nahaja v starejših objektih, potrebnih celovite obnove. Med investicijami v lanskem letu velja posebej izpostaviti izboljšanje materialnih pogojev v zavodu Maribor z odprtjem prenovljenih delovnih in garderobnih prostorov za zaposlene, ki mu bo sledila še celovita ureditev prostorov za obiske zaprtih oseb.

V preteklem letu so bili narejeni pomembni koraki v smeri nadaljnje izgradnje slovenskega zaporskega sistema. Z dobrim sodelovanjem z Ministrstvom za pravosodje, katerega organ v sestavi je uprava ter z nadaljevanjem tvornega dialoga s sindikatoma si lahko obetamo postopno izboljševanje pogojev, ki so pomembni za uresničevanje našega poslanstva.

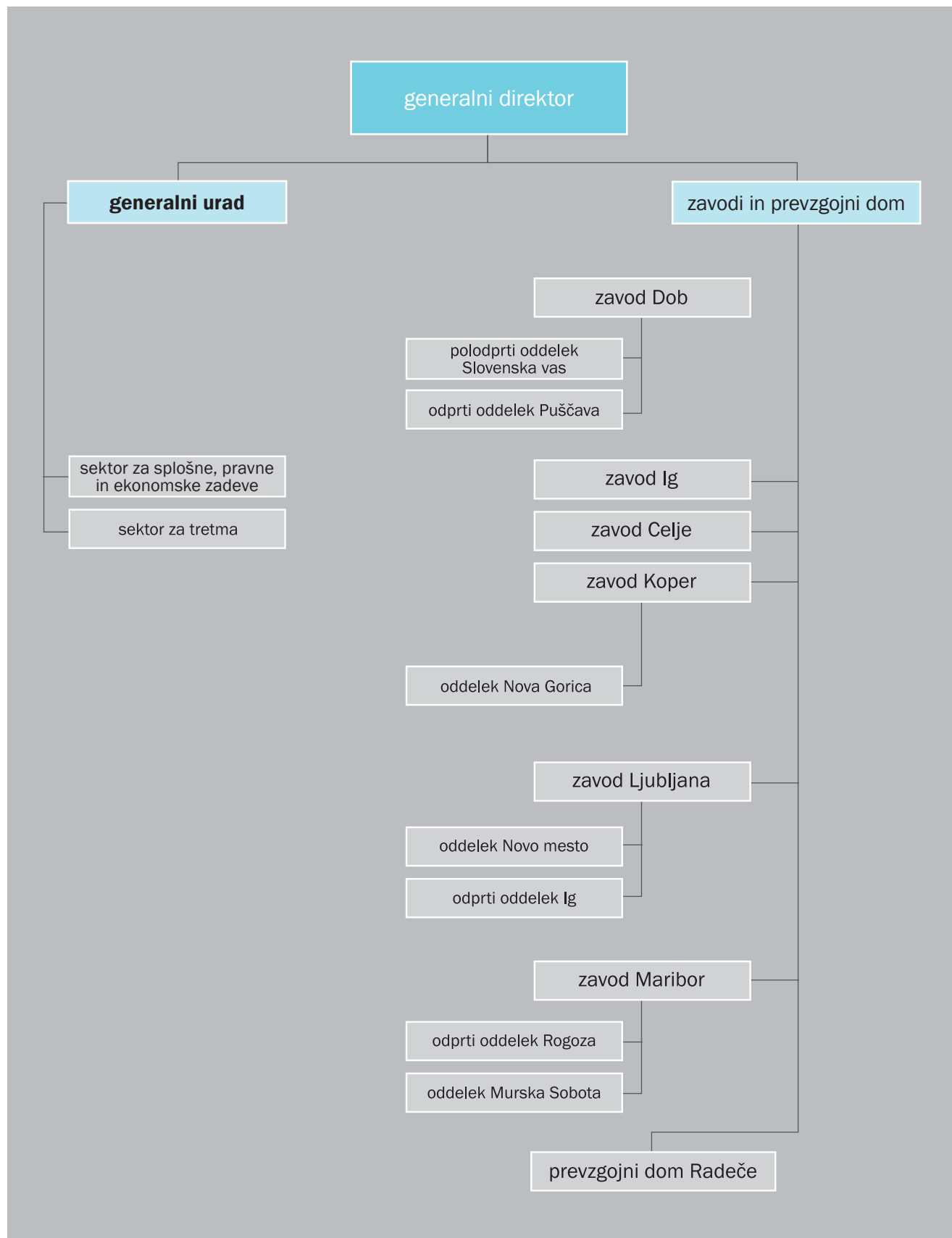
Zahvaljujem se vsem zaposlenim za njihovo izjemno predano in strokovno opravljanje dela, s čimer delujemo v smeri učinkovitega izvajanja kazenskih sankcij in vzpostavljanja odličnega javnega zaporskega sistema.

Ljubljana, 28. 2. 2019

Mag. Bojan Majcen

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA¹

GENERALNI URAD, Jesenkova 3, 1000 Ljubljana

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci (moški)
Prostorska zmogljivost: 449 oseb

ZPKZ Dob, POLODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 70 oseb

¹ Podatki o prostorski zmogljivosti so na dan 31.12.2018

ZPKZ Dob, ODPRTI ODDELEK PUŠČAVA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 21 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor
Prostorska zmogljivost: 103 osebe

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor
Prostorska zmogljivost: 98 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci in priporniki
Prostorska zmogljivost: 110 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
Prostorska zmogljivost: 28 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
Prostorska zmogljivost: 135 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
Prostorska zmogljivost: 146 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 36 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
Prostorska zmogljivost: 34 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom
Prostorska zmogljivost: 47 oseb

1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2018

Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: uprava) je v tem letu izvajala naloge skladno z zakonskimi opredelitvami in strokovnimi zahtevami. Pri tem je največ pozornosti namenila doslednemu izvajanju Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in podzakonskih predpisov v praksi ter skrbi za enotno, strokovno in zakonito obravnavo zaprtih oseb.

V zavodih za prestajanje kazni zapora so bile v tem letu vseskozi zagotovljene stabilne varnostne razmere, kljub izrednemu povečanju števila pripornikov tujcev. V celotnem obdobju beležimo dva dogodka, ki sta izstopala v varnostnem oziru, in sicer pobeg dveh pripornikov iz zavoda Koper in pobeg obsojenca iz zavoda Celje. Pristojne službe uprave so vse naloge, vezane na zagotavljanje varnosti, opravile korektno in profesionalno. Veliko je bilo dodatnih aktivnosti povezanih z varovanjem več kriminalnih združb, tako v času izvajanja pripora kot izvrševanja kazni zapora. V letošnjem letu ne beležimo nobenega pobega med spremstvom.

V letu 2018 sta umrli dve osebi, obe v UKC Ljubljana. Prva je imela status obsojenca in je kazen prestajala v zavodu Koper, druga je bila priprta v ženskem zaporu na Igu. Leto 2018 je minilo brez samomora zaprte osebe.

Uprava je v tem letu še vedno namenjala posebno skrb spremljanju gibanja števila zaprtih oseb v kontekstu prezasedenosti nekaterih zavodov. Problematiko prezasedenosti se je deloma reševalo tudi skozi mehanizem premeščanja zaprtih oseb iz bolj v manj zasedene zavode (predvsem iz najbolj prenapolnjenega zavoda Ljubljana).

V celotnem obdobju leta je bilo v povprečju zaprtih 1.353 oseb, kar je za 0,4 % več kot v prejšnjem letu, ko je bilo v povprečju zaprtih 1.347,8 oseb. Gre za prvo povečanje povprečnega števila od leta 2014, ko smo tudi zabeležili največje povprečno število zaprtih oseb in je znašalo 1.511,

Najbolj zasedeni so bili zavod Ljubljana, Koper, Dob, Maribor ter Oddelek Novo mesto. Posebnost je Odprti oddelek Rogoza z visoko zasedenostjo, kar pa ni kritično zaradi načina prestajanja kazni v odprtih oddelkih. Najmanjša zasedenost je bila v Prevezgojnim domu Radeče, česar ni mogoče primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki z vzgojnim ukrepom), saj v prevzgojni dom ni dopustno nameščati katere druge zaprte osebe.

Na prestajanju kazni zapora ob koncu tedna je bilo v povprečju 48,6 oseb, v hišnem zaporu pa 4,9.

V letu 2018 je bilo prejetih skupaj 105 pritožb, od tega 91 pritožb obsojencev, 8 pritožb pripornikov, 1 pritožba mladoletnika na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom in 5 pritožb, ki jih je vložila skupina obsojencev Zavoda za prestajanje kazni zapora Dob in Zavoda za prestajanje kazni zapora Maribor. Število prejetih pritožb se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za 1,87 %.

V istem obdobju je uprava o ugotovitvah Varuha človekovih pravic ob nadzoru v večini zavodov pripravila odzivna poročila in jih posredovala Varuhu. Varuhu človekovih pravic so bila posredovana tudi poročila oziroma pojasnila vezana na pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic.

Na področju vzgojnega dela smo skrbeli za poenotenje in dvigovanje kvalitete strokovnega dela po zavodih. V ta namen je bilo na tem področju skupaj pripravljenih in realiziranih več strokovnih aktivov in nadzornih srečanj. Nadaljevali smo s prakso podpornih oz. ne nadzorstvenih strokovnih obiskov zavodov s strani Generalnega urada.

V sklopu nadzornih obiskov v zavodih smo v zvezi s področjem strokovne obravnave zaprtih oseb pripravili usmeritve zavodom za izboljšanje dela. Ob tem smo ugotavljali, da so nekatere izboljšave pogojene s kadrovskeimi okrepitvami (dodatnimi strokovnimi delavci), ki pa v tem letu niso bile mogoče.

V obravnavanem obdobju smo sodelovali z novoustanovljeno Upravo za probacijo s ciljem podpore in sodelovanja pri obravnavi obsojenih oseb.

Tudi v tem letu smo izvedli interni strokovni posvet na temo »Režimi prestajanja kazni zapora«, ki je v obliki igre vlog, potekal v vadbenem centru Gotenica. Cilj posveta je bil pridobiti vtis o tem, kakšno je trenutno pojmovanje vloge režima v kontekstu obravnave zaprtih oseb. Izhajali smo iz teze, da so razmišljanja zaposlenih znotraj sistema tista, ki poglobljeno oblikujejo in vplivajo na vsakodnevno prakso. Tekom celotnega posveta je poleg dojemanja posameznega režima preko izkustvene igre vlog potekala diskusija, s katero so se odpirali najrazličnejši vidiki pojmovanja režima znotraj sistema.

Uspešno smo nadaljevali s projektom »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«, v okviru katerega se obsojencem omogoča, da brezplačno pridobijo formalno izobrazbo za različne stopnje šolske izobrazbe ter znanja, spretnosti in veščine za poklice, ki omogočajo zaposlitev in s tem življenje brez socialne pomoči po prestani kazni. Od začetka projekta (druga polovica leta 2016) je bilo v programe vključenih že 739 obsojencev, od tega 245 v delovno terapijo, 109 v izobraževalne programe in 385 v usposabljanja za delo (NPK).

Obravnavanje zaprtih oseb, ki so napotene na psihiatrično zdravljenje, se je tudi letos nadaljevalo v sodelovanju z Univerzitetnim kliničnim centrom Maribor, na Enoti za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem zagotavlja Enota za forenzično psihiatrijo, varovanje pa uprava.

Uprava je izdelala letno poročilo o delu za leto 2017 in ga skupaj z aktualno problematiko predstavila javnosti. Pri organizaciji dogodkov smo poleg obveščanja javnosti zasledovali predvsem cilj iz Strategije Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij 2017-2020, da se v javnosti pogosteje predstavlja pozitivne projekte in dogodke v slovenskih zaporih in prevzgojnem domu, s čimer poskušamo spreminjati stereotipne predstave o zaporih v javnosti.

Na spletnem mestu Ministrstva za pravosodje objavljamo vsebino »Zaporska statistika«, ki se tedensko posodablja z aktualnimi podatki, s čimer se zagotavlja javna dostopnost vseh pomembnejših ažurnih statističnih podatkov slovenskega zaporskega sistema.

Na dan 31. 12. 2018 je bilo v upravi za nedoločen čas zaposlenih 860 javnih uslužbencev.

V letu 2018 je bilo izplačanih 67.802 ur nadurnega dela. Obseg nadurnega dela se je v primerjavi z letom 2017 zmanjšal za 4,5 %.

V letu 2018 je bilo zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti obravnavanih 17 javnih uslužbencev. Vsem sedemnajstim obravnavanim javnim uslužbencem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov. Izrečenih disciplinskih ukrepov denarne kazni ni bilo.

Na področju usposabljanja smo izvedli večino načrtovanih programov. Mesečno so potekale supervizije na različnih strokovnih področjih (strategija preprečevanja samomorov in samopoškodb, pedagoško delo, socialno delo, delo s storilci kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in druge).

Večje število usposabljanj je bilo izvedeno predvsem za pravosodne policiste in javne uslužbence, ki opra-

vljajo strokovno delo z zaprtimi osebami. Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 458 pravosodnih policistov, 104 strokovni delavci, 34 inštruktorjev in 12 kuharjev.

V letu 2018 se je Uprava aktivno vključevala v različna mednarodna področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v več mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (*Council of Europe Annual Penal Statistics*) statistiko za leto 2017 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki obsegajo podatke o zaprtih osebah. V letu 2018 smo bili povabljeni, da sodelujemo pri projektu statistike LINCIS (Linking Prison Statistics to the Criminal Justice System). Z Ministrstvom za pravosodje in drugimi institucijami smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja s področja zaporskega delovanja. Za potrebe razvoja zaporskega sistema smo izdelali nekaj mednarodno primerjalnih analiz politike in prakse izvrševanja kazenskih sankcij v drugih državah v Evropi.

V letu 2018 smo porabili 39.877.804,46 EUR proračunskih sredstev, kar je za 759.496,71 EUR ali slaba 2 % več kot leta 2017. Povečanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2017 je posledica večjega finančnega načrta. Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2018.

V letu 2018 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1.353. Povprečni oskrbni dan v letu 2018 je znašal 81 EUR.

1. 1. CILJI IN NALOGE

V Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij bomo tudi v letu 2019 sledili zastavljenim ciljem in našemu poslanstvu.

Ključni strateški cilji:

- Na podlagi sprejete strategije razvoja sistema izvrševanja kazenskih sankcij realizirati akcijske načrte za posamezna ciljna področja.
- Realizirati 50 novih zaposlitev pravosodnih policistov - kandidatov in vseh nadomestnih zaposlitev. Izpeljati ostale potrebne postopke, da se novi sodelavci čim prej usposobijo in pričnejo z delom ter zagotoviti sredstva za zaposlitev v skladu s kadrovskim načrtom.
- V sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje zagotoviti potrebna sredstva za delovanje URSIKS na vseh področjih, predvsem pa za investicijsko vzdrževanje, nakup opreme, uniforme in materialne stroške in zagotovitve varnostnih sistemov.
- Nadaljevanje z aktivnostmi za izgradnjo novega zapora v Ljubljani ter obnovi in dograditvi ženskega zapora na Igu, s ciljem da se zasleduje terminski plan končne izgradnje na obeh lokacijah.
- Nadaljevanje izvajanja projektov, ki se financirajo iz kohezijskih sredstev: Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb, nadgradnja informacijskega sistema e-Zapori in e-Zaporniška celica.
- Nadgraditi usposabljanje in izobraževanje pravosodnih policistov in s tem poglobiti zanje in povečati ugled pravosodnega policista.
- Povečevati možnosti za zagotavljanje dela zaprtim osebam

2. STATISTIČNI PODATKI

2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2018

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah v tem letu. Povprečno število pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb. V primerjavi s predhodnim letom se je povprečno število zaprtih oseb v zavodih povečalo iz 1.347,8 na 1.353, oziroma za 0,4 %. Gre za prvo povečanje povprečnega števila od leta 2014, ko smo tudi zabeležili največje povprečno število zaprtih oseb in je znašalo 1.511,1 (spremljano od leta 1990 dalje).

Podatki prikazujejo, da je bilo število obravnavanih zaprtih oseb največje v zavodih Dob, Ljubljana in Maribor.

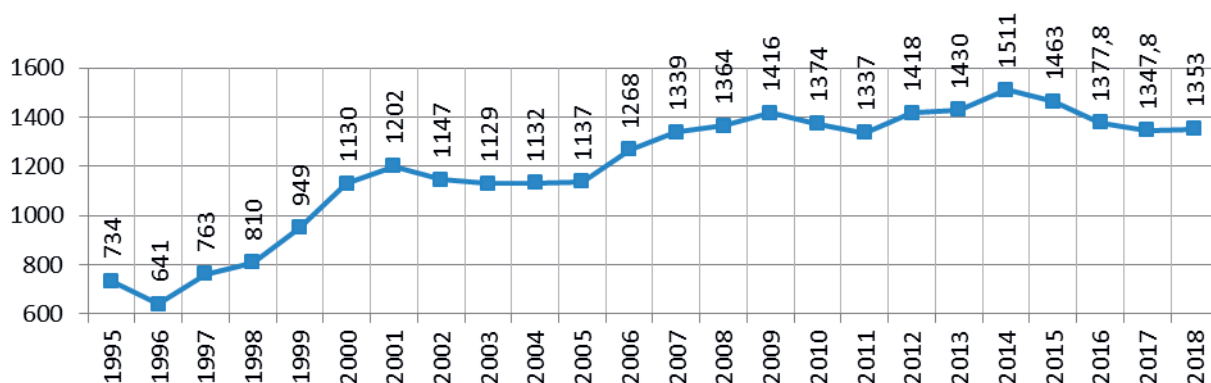
Gibanje števila zaprtih oseb po zavodih

①

	Stanje 1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanje 31.12.	Povprečno število	delež v %
DOB	461	283	744	71	241	78	496	468,6	34,63
SLOV. VAS	61	19	80	51	46	18	67	64,0	4,73
PUŠČAVA	17	5	22	10	12	2	18	18,1	1,34
IG	77	151	228	17	160	10	75	79,8	5,90
CELJE	102	212	314	65	256	22	101	94,4	6,98
KOPER	120	324	444	40	298	43	143	136,9	10,11
NOVA GORICA	21	71	92	25	84	2	31	28,3	2,09
LJUBLJANA	151	490	641	41	355	188	139	154,1	11,39
NOVO MESTO	35	265	300	18	216	65	37	38,1	2,81
ODP. ODD. IG	14	13	27	81	66	17	25	23,4	1,73
MARIBOR	141	431	572	67	434	68	137	147,4	10,89
MURSKA SOBOTA	35	89	124	32	113	12	31	31,6	2,33
MB ROGOZA	39	41	80	33	68	4	41	41,4	3,08
PD RADEČE	24	10	34	8	8	8	26	27,0	2,00
Skupaj	1298	2404	3702	559	2357	537	1367	1353,0	

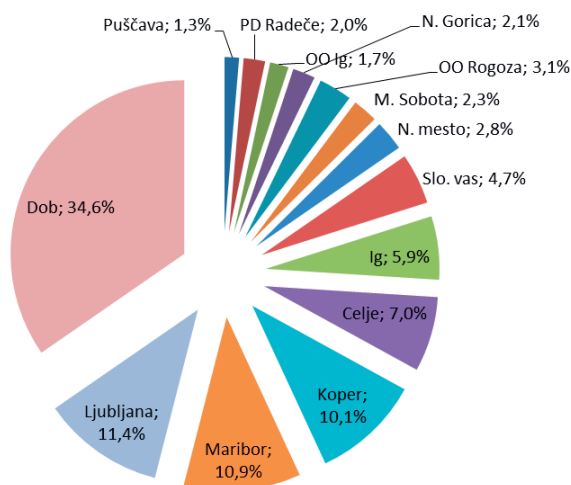
POVPREČNO ŠTEVILO VSEH ZAPRTIH OSEB (brez hišnega zapora)

②

Povprečno število zaprtih oseb po zavodih

3

Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah

4

	Stanje 1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanje 31.12.	Povprečno število
Mladoletni obsojenec	3	1	4	0	2	0	2	2,5
Mladoletnik v PD	24	10	34	8	8	8	26	27,0
Obsojenec	917	1310	2227	382	1281	365	963	956,2
Pripornik	299	829	1128	131	802	131	326	317,8
Sodno pridržan	0	198	198	0	198	0	0	0,7
Vikend zapor	55	53	108	39	64	33	50	48,6
Nadomestni zapor	0	3	3	0	2	0	1	0,2
Skupaj	1298	2404	3702	560	2357	537	1368	1353,0

Tabela prikazuje podatke o skupnem številu zaprtih oseb po posameznih zavodih in naslednjih kategorijah: mladoletni obsojenci, mladoletniki v prevzgojnem domu, obsojenci, priporniki, sodno pridržani in osebe, ki prestajajo vikend zapor, ter sedaj prvič tudi nadomestni zapor. V teh podatkih niso vključene osebe, ki so prestajale hišni zapor. Podatke o slednjih prikazujemo ločeno.

Iz stolpcev »priliv« in »odliv« lahko razberemo kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (premestitve, prekinitev, itd.). V stolpcu »sprejeti« so prikazane vse na novo sprejete zaprte osebe, ki so prišle na novo ali pa jim je bila izrečena nova združena (enotna) kazen.

Stolpec »skupaj« nam pove koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v tem letu dejansko obravnavali. To predstavlja podatek o administrativnih in vsebinskih obremenitvah, saj vsak prihod ali odhod zaprte osebe pomeni točno določen obseg opravil in procesnih dejanj, ki jih ni moč odložiti.

Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah in z razdelitvijo po spolu.

5

	1.1.			Na novo sprejeti			Skupaj			Priliv		
	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK
Mladoletni obs.	3	0	3	1	0	1	4	0	4	0	0	0
Mladoletnik v PD	23	1	24	8	2	10	31	3	34	7	1	8
Obsojenec	858	59	917	1210	100	1310	2068	159	2227	369	13	382
Pripornik	281	18	299	773	56	829	1054	74	1128	128	3	131
Sodno pridržan	0	0	0	186	12	198	186	12	198	0	0	0
Vikend zapor	50	5	55	49	4	53	99	9	108	38	1	39
Nadomestni zapor	0	0	0	3	0	3	3	0	3	0	0	0
Skupaj	1215	83	1298	2230	174	2404	3445	257	3702	542	18	560

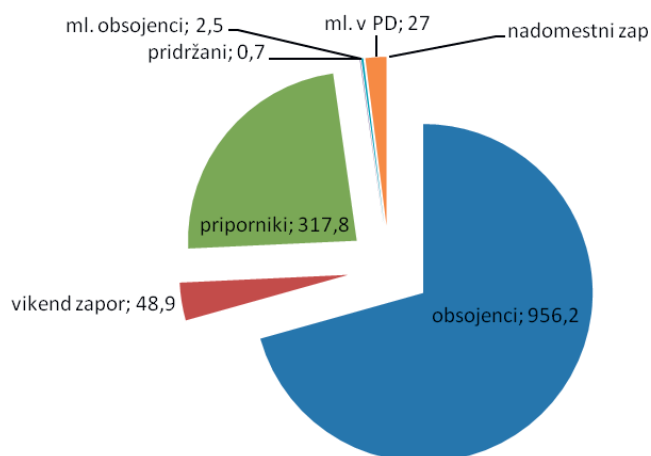
Tabeli prikazujeta gibanje števila zaprtih oseb po kategorijah, iz katere lahko razberemo, da smo v tem letu sprejeli največ obsojencev. Glede na prejšnje leto beležimo povečanje sprejema pri obsojencih, in sicer iz 1.239 na 1.310 v tem letu, kar je tudi razlog za povečanje števila vseh obravnavanih oseb v tem letu.

Letos smo prvokrat obravnavali osebe, ki jim je bil skladno z Zakonom o prekrških izrečen nadomestni zapor.

Kot v letu 2017, je bil tudi v letu 2018 tako nominalno kot v deležu zaznan občuten porast števila pripornikov, in sicer iz 732 na 829.

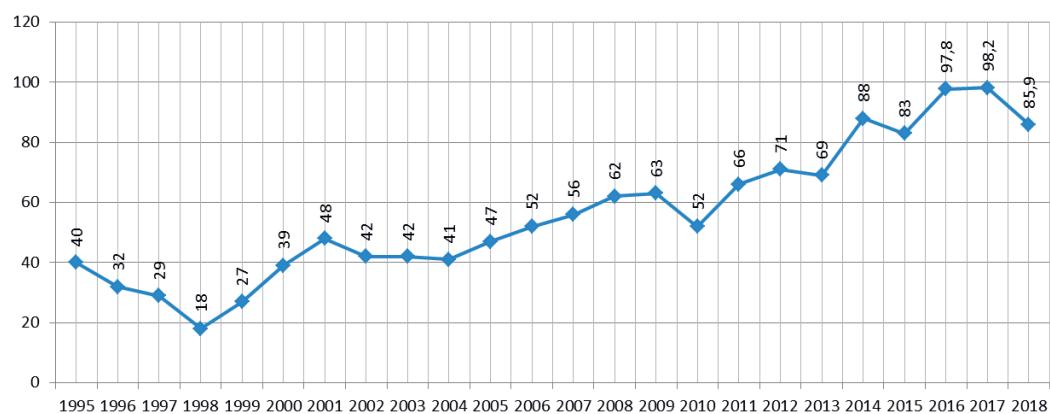
6

Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb

7

Povprečno število žensk (brez hišnega zapora)

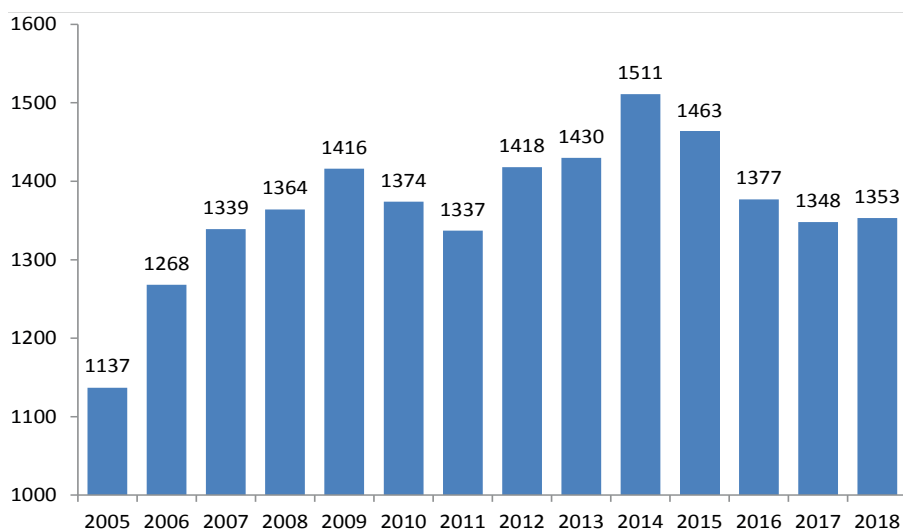

	Odpuščeni			Odliv			31.12.			Povprečno število		
	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK
	2	0	2	0	0	0	2	0	2	2,5	0,0	2,5
	8	0	8	7	1	8	23	3	26	24,6	2,4	27,0
	1173	108	1281	356	9	365	908	55	963	893,5	62,8	956,2
	747	55	802	128	3	131	307	19	326	301,9	15,9	317,8
	186	12	198	0	0	0	0	0	0	0,6	0,0	0,7
	60	4	64	32	1	33	45	5	50	43,8	4,8	48,6
	2	0	2	0	0	0	1	0	1	0,2	0,0	0,2
	2178	179	2357	523	14	537	1286	82	1368	1267,1	85,9	1353,0

2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI

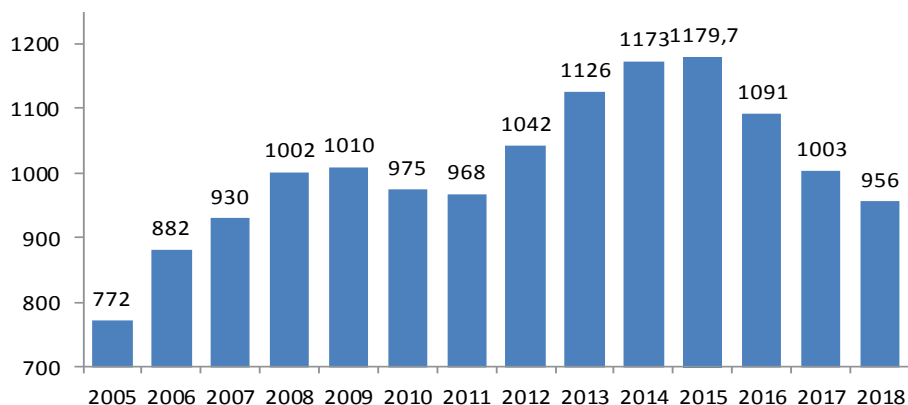
Povprečno število vseh zaprtih oseb v letih 2005 - 2017

8

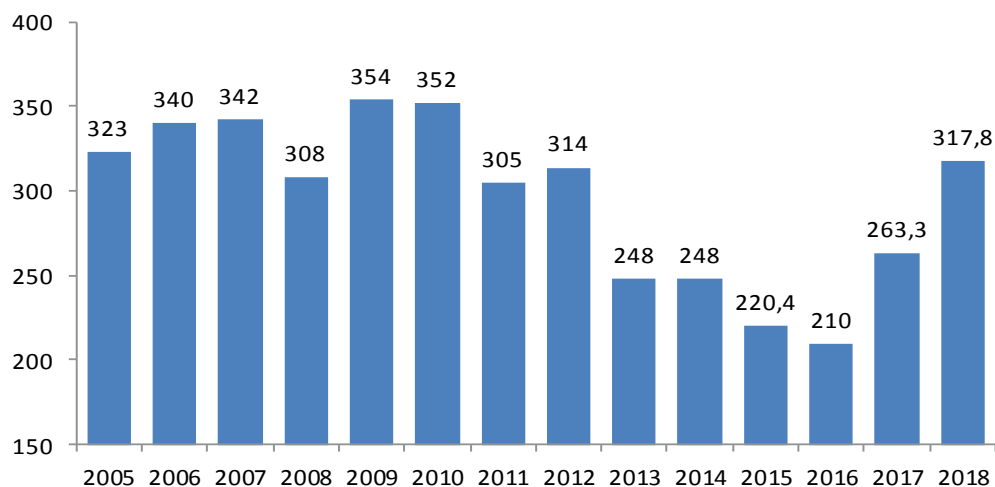
Povprečno število obsojencev v letih 2005 - 2017

9

Povprečno število pripornikov v letih 2005 - 2017

(10)

2. 3. OBSOJENCI

2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev

Gibanje števila obsojencev

(11)

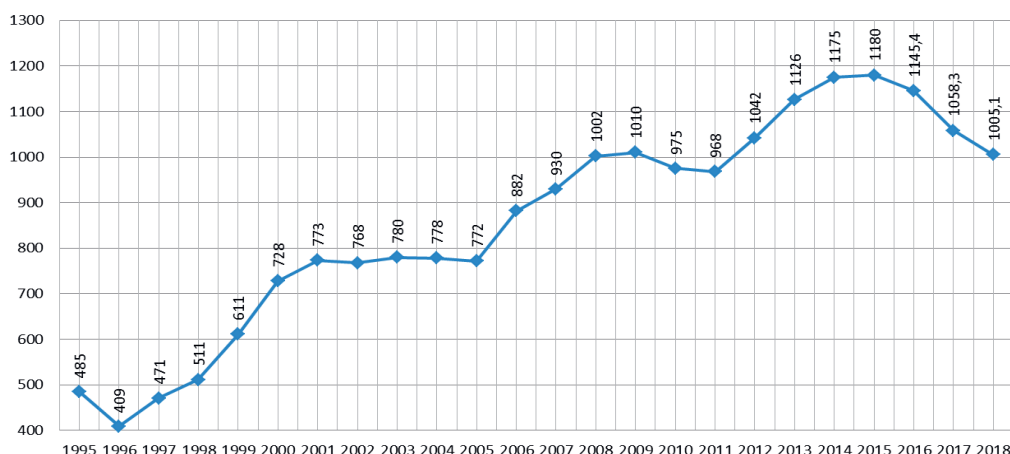
	Stanje 1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanje 31.12.	Povprečno število
DOB	460	279	739	69	241	73	494	467,8
SLOV. VAS	49	15	64	46	39	13	58	54,8
PUŠČAVA	10	5	15	7	7	2	13	11,6
IG	59	100	159	13	108	9	55	62,8
CELJE	51	69	120	29	76	15	58	46,5
KOPER	71	145	216	18	129	36	69	75,9
NOVA GORICA	12	51	63	14	57	1	19	13,8
LJUBLJANA	54	197	251	20	99	142	30	50,9
NOVO MESTO	15	104	119	15	113	5	16	17,2
ODP. ODD. IG	10	7	17	65	52	12	18	19,5
MARIBOR	84	264	348	41	248	50	91	94,5
MURSKA SOBOTA	14	47	61	17	60	4	14	13,1
MB ROGOZA	28	27	55	28	52	3	28	28,0
Skupaj	917	1310	2227	382	1281	365	963	956,2

V tem letu je prestajalo zaporno kazen 2.227 obsojencev, kar je za 26 oseb manj kot prejšnje leto, pri čemer od leta 2014 prikazujemo v tej tabeli samo osebe, obsojene na klasični zapor, medtem ko so bile v prejšnjih letih v podatke o obsojencih vključene tudi osebe, ki so bile obsojene na kazen zapor ob koncu tedna – vikend zapor. Sedaj so podatki za vikend zapor prikazani ločeno, saj gre za dve različni kategoriji, od katerih vikend zapor sodi med alternativne oblike prestajanja kazni.

Med vsemi obsojenci, ki so v tem letu prestajali zaporno kazen, je bilo žensk 159, oziroma 7,1 %, kar je 1,2 % manj kot v lanskem letu.

Grafični prikaz gibanja povprečnega števila obsojencev prikazuje spodnji graf, s podatki od leta 1995 dalje. Dobro je viden konstanten trend zviševanja števila, z nekaj začasnimi upadi. Zaradi obdelave v preteklosti so tu prikazani skupaj obsojenci in obsojeni na vikend zapor.

Povprečno število obsojencev (vključeni tudi vsi obsojenci na vikend zapor, vendar brez obsojenih na hišni zapor)

12

2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev

Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu

13

			Število		
			Moški	Ženske	Skupaj
Na novo sprejeti	s prostosti	prišli sami	325	26	351
		privedeni	185	29	214
	iz pripora		374	23	397
	iz ZPKZ ali PD		1		1
	iz zavodov drugih držav		4		4
	nastop iz hišnega zapor		1		1
	izrek enotne kazni		305	21	326
Premeščeni ali prerazporejeni			305		305
Vrnjeni iz bega			18	2	20
Vrnjeni po poteku prekinitve kazni			46	11	57
Popravljen IKZ			4		4
Prenos kazni iz druge države			9		9
Sprememba vikend zapor v zapor			1	1	2
Vrnitev po začasni predaji drugi državi			1		1
Skupaj			1579	113	1692

V tabeli je tudi podatek o izrekih enotnih kazni (326) - obsojencem je sodišče dve ali več kazni zaporu združilo v enotno kazen. Osebe so ob tem res že bile na prestajanju kazni, vendar nastop nove enotne kazni pomeni tudi ponovno prevrednotenje več dejavnikov in vsebine dela z obsojencem, še posebej, če je nova enotna kazen znatno višja od kazni, ki jo je oseba prestajala pred tem.

Končni podatek 1.692 oseb predstavlja vsoto vrednosti »sprejeti« in »priliv« iz prejšnje tabele.

Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu in predkaznovanosti

14

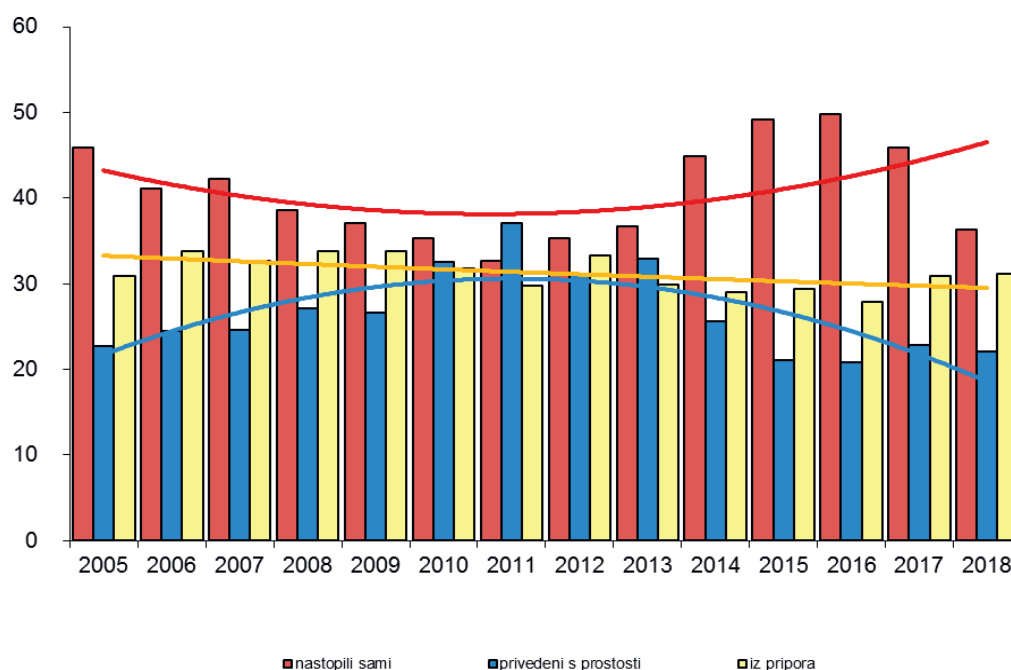
		Nastopili sami	Privedeni s prostosti	Priveden iz pripora	Drugo	Skupaj
Moški	Povratniki	159	59	118	402	738
	Prvič kaznovani	166	126	256	293	841
	Skupaj	325	185	374	695	1579
Ženske	Povratnice	7	8	12	21	48
	Prvič kaznovane	19	21	11	14	65
	Skupaj	26	29	23	35	113
Vsi	Povratniki	166	67	130	423	786
	Prvič kaznovani	185	147	267	307	906
	Skupaj	351	214	397	730	1692

Tabela prikazuje način nastopa zapora tudi po kriteriju predkaznovanosti. V skupnem številu je povratnikov 46,4 %, in predstavlja 1,7 % manj kot prejšnje leto (48,1 %). Pri moških predstavlja povratništvo 46,7 %, pri ženskah pa 42,4 %.

Metodologija povratništva v tej tabeli prikazuje kot povratnike tiste osebe, ki so kadar koli pred nastopom sedanje kazni že prestajale zaporno kazen.

Način nastopa kazni obsojencev v letih 2005 - 2018

15

V zadnjih letih je viden trend povečevanja števila obsojencev, ki nastopijo kazen sami in zmanjševanje števila obsojencev, ki so privedeni s prostosti.

2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu

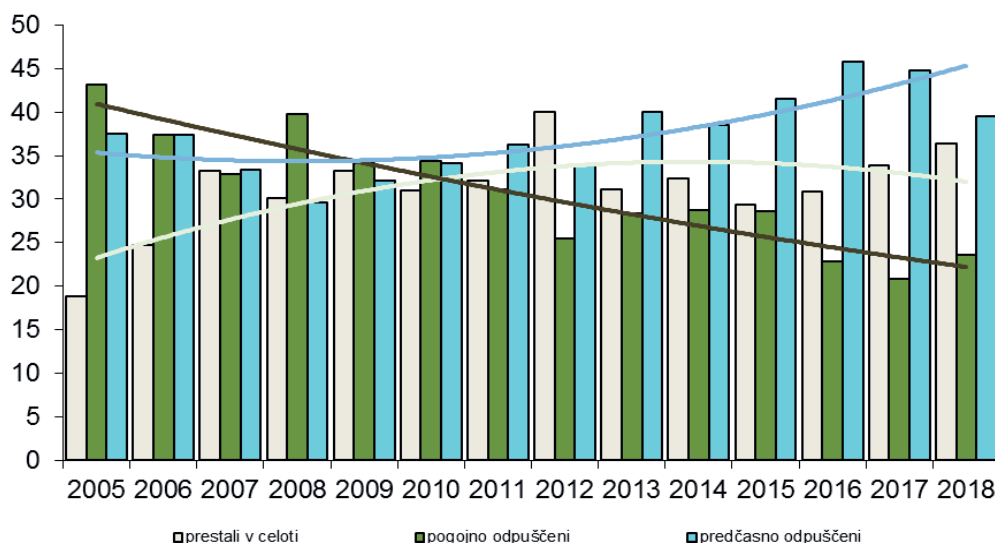
16

		Moški	Ženske	Skupaj
odpuščeni	kazen prestal v celoti	286	31	317
	pogojno	191	14	205
	predčasno	306	37	343
	v druge države	1		1
	umrli	1		1
	izrek enotne kazni	301	21	322
	denarna kazen je plačana	17	2	19
	nadomestitev kazni z opravo družbeno koristnih del	5	1	6
	odprava pripora	1		1
	popravljen IKZ	4		4
	ustavljeno izvrševanje kazni	17		17
	zastaranje izvršitve	1		1
	premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod	307		307
	prekinitev kazni	43	8	51
	beg	16	1	17
	nastop nove kazni	13		13
	odrejen hišni zapor	2		2
	odrejen pripor		1	1
	prekinitev kazni - izrek pripora	2		2
	razveljavitev sodbe	3		3
	spremembazapor v vikend zapor	10	1	11
	sprememba načina izvršitve kazni	1		1
	začasna predaja drugi državi	1		1
Skupaj		1529	117	1646

Grafični prikaz primerjave dinamike načina odpusta obsojencev v zadnjih letih (kazen prestali v celoti, pogojno odpuščeni in predčasno odpuščeni) nakazuje nekatere trende. Število predčasno odpuščenih oseb prikazuje trend naraščanja, število pogojno odpuščenih konstanten trend upadanja ter rahlo upadanje števila oseb, ki prestanejo kazen v celoti.

Struktura obsojencev po vrsti odpusta

17

2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj

Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika¹

18

	Stanje 1.1.		na novo sprejeti		Skupaj	delež v %
	M	Ž	M	Ž		
človečnost in mednarodno pravo	2	0	4	1	7	0,31
človekove pravice in svoboščine	8	1	20	1	30	1,35
človekovo zdravje	115	7	110	11	243	10,91
delovno razmerje in soc. varnost	3	1	6	4	14	0,63
denarna kazen - izvršba	0	0	25	0	25	1,12
denarna kazen - zapor	0	0	22	15	37	1,66
gospodarstvo	62	6	70	4	142	6,38
javni red in mir	28	1	126	1	156	7,00
okolje, prostor, naravne dobrine	1	0	2	0	3	0,13
pravni promet	5	2	15	2	24	1,08
pravosodje	2	0	5	2	9	0,40
premoženje	377	29	586	56	1048	47,06
splošno varnost	3	0	6	0	9	0,40
spolno nedotakljivost	75	1	40	0	116	5,21
ur. dolžnost in javna pooblastila	5	1	3	0	9	0,40
varnost javnega prometa	18	2	20	0	40	1,80
zakonsko zvezo, družino in ml.	27	0	43	0	70	3,14
zakonsko zvezo, družino in otroke	0	0	1	0	1	0,04
življenje in telo	125	7	53	3	188	8,44
denarna kazen spremenjena v zapor	2	1	53	0	56	2,51
Skupaj	858	59	1210	100	2227	

Struktura kaznivih dejanj je podobna strukturi v preteklih letih. Prevladujejo premoženjski delikti, sledijo kazniva dejanja zoper človekovo zdravje in zoper življenje in telo.

1 Upoštevano je kaznivo dejanje, zaradi katerega obsojenec ali obsojenka prestaja kazen. Če je kazen združena (več storjenih kaznivih dejanj), je upoštevano dejanje, ki ga je posameznik storil največkrat, če so kazniva dejanja različna, šteje težje kaznivo dejanje.

2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni

Struktura obsojencev po dolžini kazni in spolu

(19)

	Število					Delež vseh v %
	1.1.		sprejeti		skupaj	
	moški	ženske	moški	ženske	vsi	
do 1 meseca	2	1	117	16	136	6
več kot 1 do 3 mes.	3	2	69	8	82	4
več kot 3 do 6 mes.	30	4	130	18	182	8
več kot 6 mes. do 1 leta	88	5	259	15	367	16
več kot 1 do 2 leti	145	15	264	19	443	20
več kot 2 do 3 leta	127	5	140	9	281	13
več kot 3 do 5 let	178	9	127	7	321	14
več kot 5 do 10 let	162	13	67	2	244	11
več kot 10 do 15 let	52	4	21	4	81	4
več kot 15 do 20 let	43	1	10	0	54	2
več kot 20 do 30 let	13	0	6	2	21	1
30 let	15	0	0	0	15	1
Skupaj	858	59	1210	100	2227	

2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti

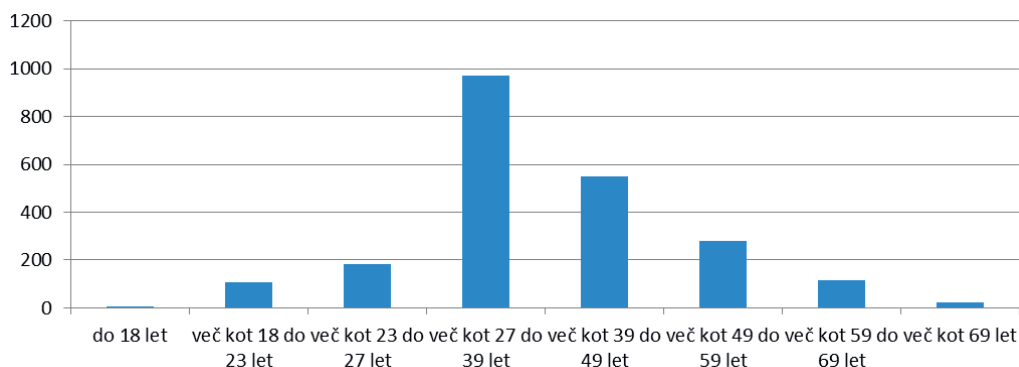
Struktura obsojencev po starosti in spolu

(20)

	Število					Delež vseh v %
	1.1.		sprejeti		skupaj	
	moški	ženske	moški	ženske	vsi	
do 18 let	0	0	1	0	1	0,0
več kot 18 do 23 let	34	1	72	0	107	4,8
več kot 23 do 27 let	66	2	109	7	184	8,3
več kot 27 do 39 let	362	16	547	44	969	43,5
več kot 39 do 49 let	218	18	285	28	549	24,7
več kot 49 do 59 let	117	12	133	16	278	12,5
več kot 59 do 69 let	52	7	53	5	117	5,3
več kot 69 let	9	3	10	0	22	1,0
Skupaj	858	59	1210	100	2227	

Struktura obsojencev po starosti

(21)

2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi

Izrečene stranske kazni in varnostni ukrepi po spolu

(22)

		obsojenci	obsojenke	Skupaj
1.1.	Denarna kazen	51	7	58
	Izgon tujca iz države	1	0	1
	Obvezno psihiatrično zdr. v zavodu	1	0	1
	Odvzem predmetov	76	7	83
	Odvzem voznškega dovoljenja	9	0	9
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	1	0	1
	Prepoved vožnje motornega vozila	11	3	14
	Skupaj	150	17	167
sprejeti	Denarna kazen	114	1	115
	Izgon tujca iz države	42	1	43
	Odvzem predmetov	69	11	80
	Prepoved izdaje voznškega dovoljenja	2	0	2
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	2	0	2
	Prepoved vožnje motornega vozila	12	0	12
	Skupaj	241	13	254
skupaj v letu	Denarna kazen	165	8	173
	Izgon tujca iz države	43	1	44
	Obvezno psihiatrično zdr. v zavodu	1	0	1
	Odvzem predmetov	145	18	163
	Odvzem voznškega dovoljenja	9	0	9
	Prepoved izdaje voznškega dovoljenja	2	0	2
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	3	0	3
	Prepoved vožnje motornega vozila	23	3	26
	Skupaj	391	30	421

V tem letu so imele zaprte osebe izrečenih skupaj 421 stranskih kazni in varnostnih ukrepov, kar je za 100 več kot v prejšnjem letu in 23 več kot v letu 2016.

2.3.8. Prevzem izvršitve kazni zapor po mednarodnih pogodbah in tiralicah

Prevzem v drugo državo iz Slovenije:

V tem letu smo premestili v tujino 1 obsojenca, in sicer državljana Italije. Premeščen je bil na podlagi prevzema izvršitve kazni v drugi državi.

Prevzem iz tujine v Slovenijo:

Iz tujine smo sprejeli 4 obsojence. Vsi so bili v Slovenijo privedeni na podlagi mednarodne tiralice.

2.3.9. Zapor ob koncu tedna - vikend zapor in hišni zapor

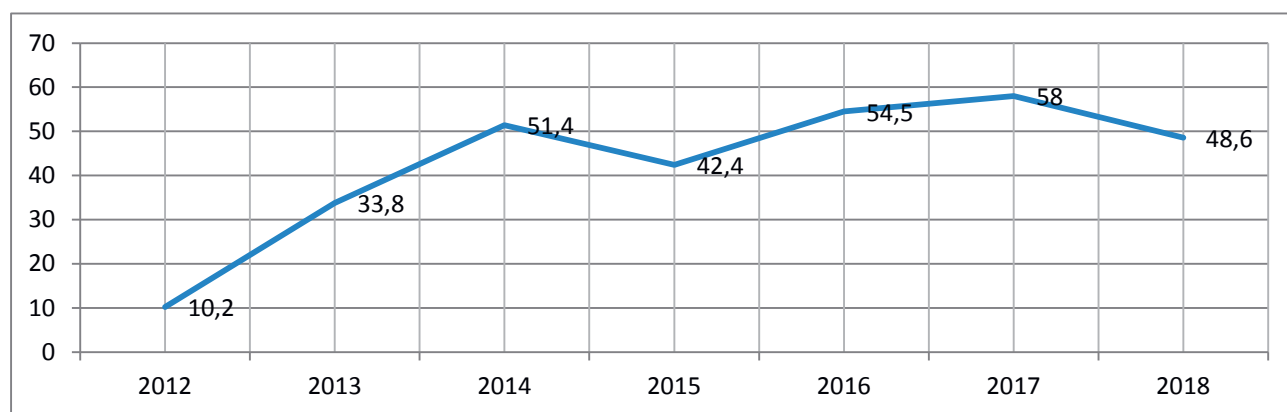
Gibanje števila obsojenih na zapor ob koncu tedna

(23)

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
DOB	1	4	5	2	0	5	2	0,8
DOB SLOV. VAS	12	4	16	5	7	5	9	9,1
DOB PUŠČAVA	7	0	7	3	5	0	5	6,5
IG	5	4	9	1	4	1	5	4,8
CELJE	2	2	4	0	0	3	1	0,7
KOPER	5	1	6	0	6	0	0	2,0
KP NOVA GORICA	1	2	3	1	2	0	2	2,1
LJUBLJANA	1	10	11	1	3	8	1	1,5
LJ ODP. ODD. IG	4	6	10	16	14	5	7	4,0
MARIBOR	5	5	10	5	5	5	5	3,2
MB MURSKA SOBOTA	1	1	2	0	2	0	0	0,6
MB ROGOZA	11	14	25	5	16	1	13	13,4
Skupaj	55	53	108	39	64	33	50	48,6

Dinamika gibanja povprečnega števila oseb v "Vikend zaporu"

(24)

Pri izvajanju zapor ob koncu tedna ugotavljamo, da je povprečno število oseb glede na prejšnje leto rahlo padlo (iz 58 na slabih 49). Nasprotno pa je v letošnjem letu pri izvajanju hišnega zapor v primerjavi s prejšnjimi leti zaznati dvig, in sicer iz 3,9 na 4,9.

Gibanje števila hišnega zavora po zavodih

(25)

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
IG	0	1	1	0	1	0	0	0,3
KOPER	0	1	1	0	1	0	0	0,2
KP NOVA GORICA	0	2	2	0	2	0	0	0,4
LJUBLJANA	0	2	2	0	1	0	1	1,3
MARIBOR	4	4	8	0	6	0	2	2,6
Skupaj	4	10	14	0	11	0	3	4,9

Dinamika gibanja povprečnega števila oseb v "Hišnem zaporu"

(26)

Grafična predstavitev gibanja povprečnega števila oseb v hišnem zaporu od prvih nastopov v juliju 2012, do konca leta 2018, ko je hišni zapor prestajalo povprečno 4,9 oseb.

2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR

2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov

Gibanje števila mladoletnikov po zavodih

(27)

0	1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
CELJE	3	1	4	0	2	0	2	2,5
Skupaj	3	1	4	0	2	0	2	2,5

V tem letu so bili na prestajanju mladoletniškega zavora skupaj 4 mladoletniki, pri čemer v zavodu Ig ni bilo nobene mladoletnice. Trend nizkega števila mladoletnih obsojencev se nadaljuje že več let.

2. 5. MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

Gibanje števila mladoletnikov v prevzgojnem domu

(28)

0	1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
PD RADEČE	24	10	34	8	8	8	26	27,0
Skupaj	24	10	34	8	8	8	26	27,0

Kazniva dejanja mladoletnikov v prevzgojnem domu po posameznih poglavjih kazenskega zakonika

(29)

	Število				
	začetni datum		na novo sprejeti		Skupaj
	M	Ž	M	Ž	
čast in dobro ime	0	0	1	0	1
človekove pravice in svoboščine	1	0	0	0	1
človekovo zdravje	1	0	0	0	1
javni red in mir	4	0	1	0	5
pravosodje	0	0	2	0	2
premoženje	15	1	4	0	20
zakonsko zvezo, družino in ml.	2	0	0	1	3
življenje in telo	0	0	0	1	1
Skupaj	23	1	8	2	34

Iz gornje tabele je razviden podatek, da je več kot polovica mladoletnikov storilcev kaznivega dejanja zoper premoženje. Ostale vrste kaznivih dejanj so zastopane v manjšem obsegu.

Dolžina prestanega vzgojnega ukrepa odpuščenih mladoletnikov

(30)

Dolžina prestanega ukrepa	Število
1 do 2 leti	5
2 do 3 leta	1
3 leta	1
0	1
Skupaj	8

Način odpusta iz prevzgojnega doma

(31)

Dolžina prestanega ukrepa	Pogojni odpust z varstvenim nadzorom	Ustavitev VU	Začasna namestitve	pogojni odpust po 82. čl. KZ	Nadzor CSD	SKUPAJ
do 1 leta		1				1
1 do 2 leti				2	3	5
do 3 let		1				1
3 leta		1				1
Skupaj		3		2	3	8

2. 6. NADOMESTNI ZAPOR

V tem letu smo prvič na prestanje kazni sprejeli tri osebe, ki jim je bil izrečen nadomestni zapor. Dve sta imeli nadomestni zapor v trajanju manj kot 20 dni, tretja pa 90 dni. Za sedaj to ne predstavlja novih obremenitev v zavodih.

2. 7. PRIPORNIKI

2. 7. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb

V tem letu je bilo v zavodih priprtih 1.128 oseb, kar je za 174 oseb več kot v prejšnjem letu. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom povečalo iz 263,3 na 317,8 osebe.

Gibanje števila vseh priprtih oseb po zavodih

(32)

	Stanje 1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	stanje 31.12.	Povprečno število
IG	13	43	56	3	44	0	15	12,2
CELJE	46	72	118	36	110	4	40	44,5
KOPER	44	161	205	22	146	7	74	59,0
KP NOVA GORICA	8	18	26	10	25	1	10	12,4
LJUBLJANA	96	255	351	20	225	38	112	101,7
LJ NOVO MESTO	20	124	144	3	66	60	22	20,8
MARIBOR	52	115	167	21	135	13	40	49,4
MB MURSKA SOBOTA	20	41	61	15	51	8	17	17,9
Skupaj	299	829	1128	131	802	131	326	317,8

Število in struktura sodno pridržanih oseb

(33)

	Pridržani		Odpuščeni na prostost		Odrejen pripor		Izročen v tujino	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
IG	0	4	0	4	0	0	0	0
CELJE	60	8	11	3	49	5	0	0
KOPER	17	0	2	0	15	0	0	0
LJUBLJANA	27	0	5	0	21	0	1	0
LJ NOVO MESTO	37	0	8	0	29	0	0	0
MARIBOR	45	0	8	0	37	0	0	0
Skupaj	186	12	34	7	151	5	1	0

V zavodih je bilo v tem letu sodno pridržanih 198 oseb, kar je malo več kot prejšnje leto (186).

Podrobna predstavitev po spolu in mladoletnih pripornikih:

(34)

	1.1.			Na novo sprejeti			Skupaj			Priliv		
	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML
IG	0	13	0	0	43	0	0	56	0	0	3	0
CELJE	41	5	0	58	12	2	99	17	2	36	0	0
KOPER	44	0	0	161	0	0	205	0	0	22	0	0
KP NOVA GORICA	8	0	0	18	0	0	26	0	0	10	0	0
LJUBLJANA	95	0	1	253	0	2	348	0	3	20	0	0
LJ NOVO MESTO	20	0	0	124	0	0	144	0	0	3	0	0
MARIBOR	52	0	0	115	0	0	167	0	0	21	0	0
MB MURSKA S.	20	0	0	41	0	0	61	0	0	15	0	0
Skupaj	280	18	1	770	55	4	1050	73	5	127	3	0

Priliv in odliv iz pripora

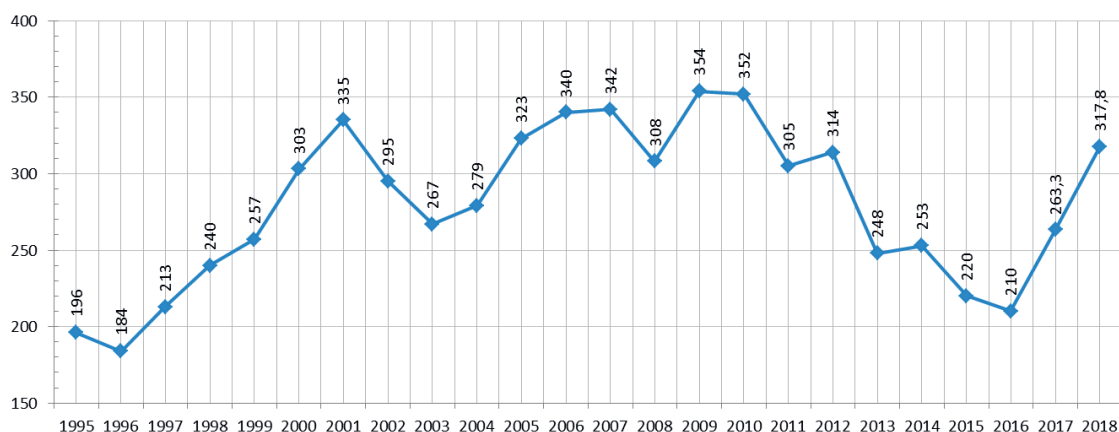
(35)

		M	Ž	ML	Skupaj
stanje na 1.1.		280	18	1	299
sprejeti		770	55	4	829
priliv	vrnjeni z bega	1	0	0	1
odpust	premeščeni iz drugega zavoda	127	3	0	130
	odpuščeni na prostost	9	0	0	9
	premeščeni v hišni pripor	9	1	1	11
	premeščeni v hišni zapor	1	0	0	1
	nastopili v psihiatriji	11	1	0	12
	umrli	0	1	0	1
	drugo	714	52	2	768
odliv	premeščeni v drug zavod	126	3	0	129
	beg	2	0	0	2
stanje na 31.12.		305	18	2	326

Kako se je število pripornikov gibalo od leta 1995 dalje prikazuje spodnji graf. Število pripornikov je v upadu od leta 2010 dalje, od leta 2016 dalje pa zopet beležimo zaznaven trend rasti.

Povprečno število priprtih (brez hišnega pripora)

(36)

Odpuščeni			Odliv			31.12.			Povprečno število		
M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML
0	44	0	0	0	0	0	15	0	0,0	12,2	0,0
99	11	0	1	3	0	35	3	2	40,8	2,8	0,9
146	0	0	7	0	0	75	0	0	59,0	0,0	0,0
25	0	0	1	0	0	10	0	0	12,4	0,0	0,0
222	0	3	38	0	0	112	0	0	101,1	0,0	0,4
66	0	0	60	0	0	22	0	0	20,8	0,0	0,0
135	0	0	13	0	0	40	0	0	49,4	0,0	0,0
51	0	0	8	0	0	17	0	0	17,9	0,0	0,0
744	55	3	128	3	0	311	18	2	301,3	15,1	1,4

2. 8. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

2. 8. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami

Število tujcev med zaprtimi osebami

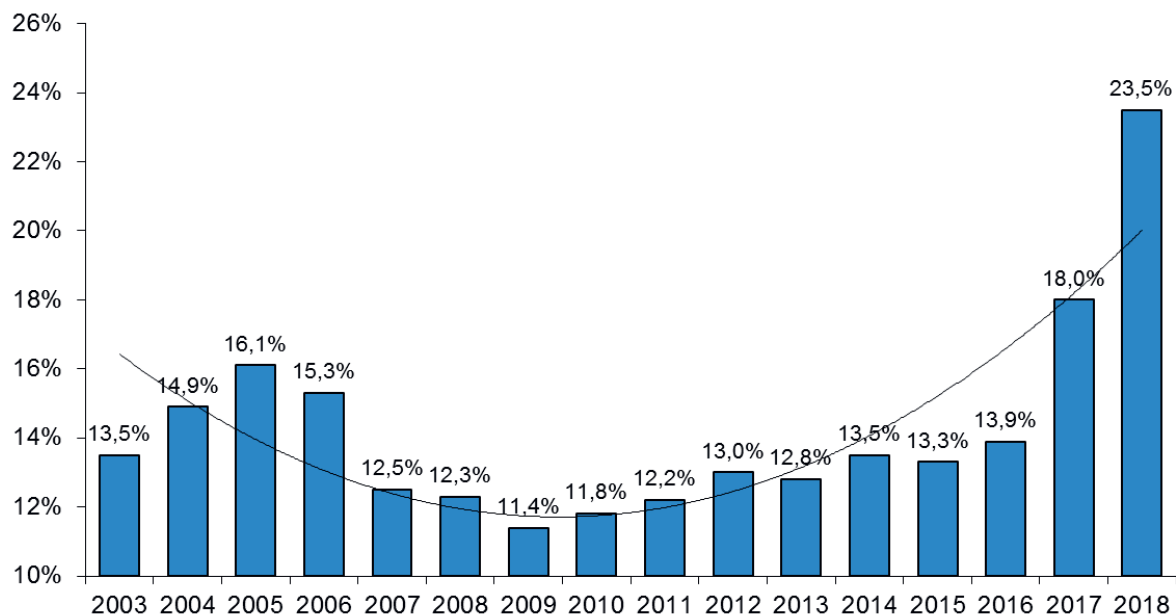
(37)

	Število	
	obsojenci, mladoletniki	Priporniki
DOB	92	0
DOB SLOV. VAS	4	0
DOB PUŠČAVA	1	0
IG	11	23
CELJE	22	59
KOPER	74	154
KP NOVA GORICA	4	11
LJUBLJANA	34	118
LJ NOVO MESTO	9	96
LJ ODP. ODD. IG	7	0
MARIBOR	40	74
MB MURSKA SOBOTA	8	30
MB ROGOZA	3	0
Skupaj	309	565

V tem letu je bilo med zaprtimi osebami 874 tujcev. Med njimi so bili v večjem delu priporniki (565). Največ tujcev je bilo letos v zavodu Koper, veliko jih je bilo tudi v Ljubljani in Mariboru. V primerjavi s prejšnjim letom se je število zaprtih tujcev nominalno povečalo s 646 na 874. V primerjavi z vsemi zaprtimi, se je delež dvignil iz 18 % na 23,5 %. Za porast števila tujcev so ključne predvsem nove okoliščine, in sicer večje število priprtih oseb zaradi organiziranja prepovedanega prehoda čez državno mejo. Ta nova okoliščina je imela tudi največji učinek na skupno povprečno število pripornikov in nasploh zaprtih oseb.

Delež tujcev v zadnjih letih

(38)

Struktura tujcev med zaprtimi osebami po posameznih državah

39

	Obsojenci, mladoletniki		Priporniki		VSI	Delež v %
	M	Ž	M	Ž		
Afganistan	6	0	8	0	14	1,60
Albanija	11	0	30	0	41	4,69
Alžirija	1	0	3	0	4	0,46
Argentina	0	0	0	1	1	0,11
Avstrija	2	0	3	0	5	0,57
Azerbajdžan	0	0	4	0	4	0,46
Bahrajn	0	0	1	0	1	0,11
Belgija	2	0	1	0	3	0,34
Bolgarija	13	0	9	2	24	2,75
Bosna in Hercegovina	66	2	61	2	131	14,99
Češka	3	1	6	4	14	1,60
Črna Gora	12	0	6	0	18	2,06
Danska	1	0	1	0	2	0,23
Egipt	2	0	1	0	3	0,34
Eritreja	0	0	2	0	2	0,23
Francija	0	0	3	1	4	0,46
Gambija	0	0	1	0	1	0,11
Hrvaška	26	3	67	7	103	11,78
Indija	0	0	6	0	6	0,69
Irak	2	0	7	0	9	1,03
Iran	3	0	10	0	13	1,49
Italija	9	0	12	1	22	2,52
Jemen arabska republika	0	0	1	0	1	0,11
Kitajska	6	1	15	1	23	2,63
Kongo	0	0	1	0	1	0,11
Kosovo	6	0	22	0	28	3,20
Libanon	0	0	1	0	1	0,11
Litva	1	0	0	0	1	0,11
Madžarska	3	0	10	0	13	1,49
Makedonija	15	0	22	0	37	4,23
Maroko	4	0	6	0	10	1,14
Moldavija	0	0	6	0	6	0,69
Nemčija	2	0	8	0	10	1,14
Neurejeno državljanstvo ali neznana država	2	1	0	0	3	0,34
Nigerija	0	0	1	0	1	0,11
Nizozemska	0	0	2	0	2	0,23
Norveška	0	0	2	0	2	0,23
Pakistan	5	0	19	1	25	2,86
Poljska	3	0	8	0	11	1,26
Portugalska	0	0	1	0	1	0,11
Republika Kosovo	13	0	18	0	31	3,55
Romunija	17	1	29	2	49	5,61
Rusija	0	0	3	0	3	0,34
Senegal	0	0	1	0	1	0,11
Sirija	7	0	15	0	22	2,52
Slovaška	1	0	1	0	2	0,23
Srbija	42	2	70	5	119	13,62
Španija	0	0	1	0	1	0,11
Tunizija	0	0	7	0	7	0,80
Turčija	4	0	13	1	18	2,06
Ukrajina	4	0	7	0	11	1,26
Velika Britanija	1	0	3	0	4	0,46
Vietnam	0	0	0	1	1	0,11
ZDA	3	0	1	0	4	0,46
Skupaj	298	11	536	29	874	

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih

Strokovno delo v zavodih temelji na interdisciplinarnem pristopu, skupinskih in individualnih metodah dela v skladu s sodobnimi spoznanji različnih strok. Usmerjeno je tudi v sodelovanje z zunanjim okoljem. Izvajajo ga delavci različnih strokovnih profilov, kot so: socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi, zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb. Člani strokovnih timov so tudi predstavniki pravosodnih policistov in inštruktorjev.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so se odvijali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Delavci vzgojnih služb so se sestajali tudi po posameznih strokovnih področjih (vodje vzgojnih služb, pedagogi, socialni delavci, strokovni delavci za obravnavo odvisnosti, strokovni delavci za obravnavo povzročiteljev nasilja, zdravstveni delavci, psihologi in inštruktorji), ki so jih vodili delavci oddelka za vzgojo na Generalnem uradu.

Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih razgovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani osebni načrti z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanje in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Osebni načrti za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere.

V osebni načrtu so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili razporeditev v režim, vrsto obravnave, delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki malih skupin in velikih skupin (sestanki domske oz. oddelčne skupnosti). Srečanja malih skupin so potekala redno, enkrat tedensko. Vodili so jih strokovni delavci, pedagogi, socialni delavci in psihologi. Male skupine so bile sestavljene heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, osebnostno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželjeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine. Sestanki domskih skupnosti so se odvijali enkrat tedensko do enkrat mesečno. Vodili so jih direktorji zavodov ali v njihovi odsotnosti vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblašeni strokovni delavci. Cilji sestanka domske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje problemov in konfliktov ter informiranje.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje strokovnih metod dela, posebno pozornost smo namenili programom izobraževanja zaprtih oseb, obravnavi uporabnikov nedovoljenih psihoaktivnih snovi in alkohola, obravnavi povzročiteljev nasilja, preprečevanju samomorov in samopoškodb in obravnavi storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost.

Iskali smo nove možnosti za specifične programe dela z zaprtimi ter povezovanje z zunanjimi organizacijami in tudi drugimi resorji. Mesečno so potekale supervizije o postopanju s samomorilno ogroženimi, obravnavi storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, supervizije socialnih delavcev, pedagogov, supervizije za strokovne delavce s področja obravnave odvisnosti ter supervizije za strokovne delavce s področja obravnave povzročiteljev nasilja.

Dne 14. in 15. 5. 2018 smo izvedli strokovni posvet »Režimi prestajanja kazni zapora«, ki je v obliki situacijske igre vlog, potekal v vadbenem centru Gotenica. Cilj posveta je bil pridobiti vtis o tem, kakšno je trenutno pojmovanje vloge režima v kontekstu obravnave zaprtih oseb. Izhajali smo iz teze, da so razmišljanja zaposlenih znotraj sistema tista, ki poglobljeno oblikujejo in vplivajo na vsakodnevno prakso. Tekom celotnega posveta je poleg dojemanja posameznega režima preko izkustvene igre vlog potekala diskusija, s katero so se odpirali najrazličnejši vidiki pojmovanja režima znotraj sistema.

3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem spreminja glede na oceno o možnosti zlorabe režima, na katero pa med drugim vplivata tudi obsojenčevo uresničevanje osebnega načrta in njegova varnostna ocena. Od 999 obsojencev, obsojenk in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2018, jih je 5,50 % prestajalo t. i. vikend zapor, 66,47 % jih je prestajalo kazen v zaprtem režimu, 20,52 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 7,51 % v odprti režim.

Razporeditev obsojenih oseb in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2018

(40)

Zavod	Vikend zapor	Odprti	Polodprti	Zaprti	Skupaj
OBSOJENCI					
Dob, Slovenska vas, OO Puščava	20	10	49	460	539
Celje	2	7	16	28	53
Koper	5	4	34	33	76
Nova Gorica	1	2	8	2	13
Ljubljana	1	0	3	50	54
Novo mesto	0	0	6	9	15
OO Ig	4	10	0	0	14
Maribor	5	0	40	45	90
Murska Sobota	1	0	10	4	15
OO Rogoza	11	28	0	0	39
Skupaj	50	61	166	631	908
OBSOJENKE					
Ig	5	8	24	27	64
Skupaj	5	8	24	27	64
MLADOLETNIKI					
Celje	0	0	3	0	3
Radeče	0	6	12	6	24
Skupaj	0	6	15	6	27
Skupaj	55	75	205	664	999
Delež (v %)	5,50	7,51	20,52	66,47	100

V letu 2018 je bilo 178 namestitev obsojencev v prostore s strožjim režimom (98.a člen ZIKS-1). Največji delež teh namestitev je bilo, ker so obsojenci huje motili druge (126), nekaj pa tudi, ker so bili obsojenci ogroženi od drugih (22), ker so jim drugi grozili (18) in ker so bili ocenjeni kot izrazito begosumni (12).

Namestitev v prostore s strožjim režimom po zavodih v letu 2018

(41)

Zavod	Izrazito begosumni	Hudo motili druge	So jih drugi ogrožali	So jim drugi grozili	Skupaj
Dob	8	67	17	0	92
Celje	3	22	0	15	40
Koper	0	0	1	0	1
Ljubljana	0	2	1	3	6
Maribor	0	14	2	0	16
Ig	0	3	1	0	4
Radeče	1	18	0	0	19
Skupaj	12	126	22	18	178

195. člen ZIKS-1 določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2018 je bilo 19 tovrstnih namestitev mladoletnikov, trije mladoletniki so bili nameščeni po dvakrat.

3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zapora

Kazen zapora v obliki zapora ob koncu tedna (četrti odstavek 86. člena KZ-1) je v letu 2018 prestajalo 108 oseb. Na dan 1. 1. 2018 je kazen zapora na takšen način prestajalo 55 oseb, skozi celotno leto 2018 pa je s prestajanjem takšnega načina izvršitve kazni zapora začelo še 53 oseb. Kazen so večinoma prestajali tako, da so bili razporejeni v odprti režim prestajanja kazni. V letu 2018 je bilo od vseh 108 primerov takšnega izvrševanja kazni zapora ugotovljena 1 zloraba.

V skladu z 2. odstavkom 12. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij je v času prestajanja kazni zapora 29 obsojencev zaprosilo, da se izvrševanje kazni zapora izvrši v obliki vikend zapora.

Kazen zapora v obliki hišnega zapora (peti odstavek 86. člena KZ-1) je v letu 2018 prestajalo 14 obsojencev.

Zavodi za prestajanje kazni zapora se pri izvrševanju kazenske sankcije zapora ob koncu tedna soočajo predvsem s težavo nadzorov pri obsojencih, ki so samozaposleni, pri obsojencih, ki samostojno opravljajo kmetijsko dejavnost, pri obsojencih, ki opravljajo delo na terenu in pri obsojencih, ki svoje delo opravljajo v tujini pri tujem delodajalcu.

3. 2. IZOBRAŽEVANJE IN IZOBRAZBA OBSOJENCEV, OBSOJENK IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni znanja in izobrazbe zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevencije, zato je bila tudi v letu 2018 pozornost strokovnih delavcev namenjena spodbujanju zaprtih oseb za vključevanje v različne izobraževalne programe.

URSIKS je v drugi polovici leta 2016 pričel z izvajanjem evropskega projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«, ki se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020. Namen projekta je uvedba in izvedba različnih programov za obravnavo zaprtih oseb s ciljem, da se zaprte osebe usposobi za življenje na prostosti s pridobivanjem delovnih kompetenc in hkrati z odpravo tveganj, ki pogojujejo ponavljanje kaznivih dejanj. V okviru projekta se izvajajo izobraževalni programi (srednje poklicno izobraževanje, srednje strokovno izobraževanje in poklicno tehnično izobraževanje), usposabljanja za

delo (programi s certificiranjem za pridobitev različnih nacionalno poklicnih kvalifikacij - NPK) in delovne terapije. V projekt so bili vključeni obsojenci na vseh lokacijah ZPKZ (Dob, Ig, Ljubljana, Maribor, Celje, Koper) in mladoletniki iz PD Radeče. Izobraževalni programi so se izvajali samo v ZPKZ Dob, kjer se izvršujejo daljše kazni zapora, in v ZPMZKZ Celje, kjer se izvršuje kazen mladoletniškega zapora. Obsojenci so se lahko v izobraževalne programe vključili kadarkoli med šolskim letom. V okviru projekta se obsojencem omogoča, da brezplačno pridobijo formalno izobrazbo za različne stopnje šolske izobrazbe ter znanja, spretnosti in veščine za poklice, ki omogočajo zaposlitev in s tem življenje brez socialne pomoči po prestani kazni. Od začetka izvajanja projekta do konca leta 2018 je bilo v programe vključenih 673 obsojencev, od tega 190 v letu 2016, 226 v letu 2017 in 257 v letu 2018. Posamezen obsojenec je lahko vključen v različne programe znotraj projekta, tako je bilo 739 obsojencev, od začetka izvajanja projekta do konca leta 2018, vključenih v različne programe, in sicer 245 v delovno terapijo, 109 v izobraževalne programe in 385 v usposabljanja za delo (nacionalne poklicne kvalifikacije - NPK).

Izvedba usposabljanja za NPK dietni kuhar v ZPKZ Dob

3. 2. 1. Izobrazbena struktura

(42)

Šolska in poklicna izobrazba obsojencev, obsojenk in mladoletnikov na dan 1. 1. 2018 in na novo sprejetih

Šolska izobrazba	na dan 1.1.				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne znajo pisati, brati, računati	15	2	2	19	24	4	0	28	47
nedokončana OŠ	104	2	8	114	144	5	2	151	265
OŠ	239	10	1	250	325	18	1	344	594
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	21	1	16	38	56	0	7	63	101
nižja poklicna šola	48	9	1	58	91	6	0	97	155
srednja poklicna šola	275	5	0	280	331	9	0	340	620
srednja strok. šola ali gimnazija	150	30	0	180	212	40	0	252	432
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	1	0	0	1	4	0	0	4	5
višja šola	13	2	0	15	15	1	0	16	31
visoka šola oz. fakulteta	38	2	0	40	36	1	0	37	77
SKUPAJ	904	63	28	995	1238	84	10	1332	2327

NPK izvajalec del viralcih gradenj v ZPKZ Dob

Usposabljanje za pridobitev NPK varilec v PD Radeče

V ZPKZ Dob so izvedli usposabljanje za NPK viličarist

o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni. Dokazila o izobrazbi so predložili le tisti, ki so bili vključeni v izobraževanje.

Od vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov v letu 2018 jih je imelo 775 (33,3 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 594 (25,5 %) osnovno šolo, 432 (18,6 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 108 (4,6 %) pa jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto. Nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo je imelo 101 (4,3 %) oseb, 5 (0,2 %) oseb pa je imelo nedokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto. Brez šolske izobrazbe je bilo 312 (13,4 %) oseb, med njimi 47 (2,0 %) brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij. Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi njihovih izjav

3. 2. 2. Izobrazbena struktura vključenih v izobraževanje

Šolska in poklicna izobrazba obsojencev, obsojenk in mladoletnikov vključenih v izobraževanje

(43)

Šolska izobrazba	na dan 1.1.				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne zna pisati, brati, računati	17	1	2	20	15	2	0	17	37
nedokončana OŠ	26	1	8	35	55	0	2	57	92
OŠ	26	1	1	28	40	0	1	41	69
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	17	3	16	36	26	1	7	34	70
nižja poklicna šola	7	1	1	9	15	0	0	15	24
srednja poklicna šola	21	1	0	22	20	0	0	20	42
srednja strok. šola ali gimnazija	22	4	0	26	16	0	0	16	42
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	0	0	0	0	0	1	0	1	1
višja šola	0	0	0	0	2	0	0	2	2
visoka šola oz. fakulteta	6	0	0	6	0	0	0	0	6
SKUPAJ	142	12	28	182	189	4	10	203	385

Od vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov, ki so se v letu 2018 vključili v izobraževanje, jih je imelo 66 (17,1 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 69 (17,9 %) osnovno šolo, 42 (10,9 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 8 (2,1 %) pa jih je imelo višjo, visoko šolo ali fakulteto. Z nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo jih je bilo 70 (18,2 %). Ena oseba (0,2 %) je imela nedokončano višjo ali visoko šolo. Brez šolske izobrazbe jih je bilo 129 (33,5 %), med njimi 37 (9,6 %) brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

3. 2. 3. Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2018 vključevali obsojenci, obsojenke in mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mlade.

Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev, obsojenk in mladoletnikov po spolu v letu 2018

44

Izobraževalne oblike	vpisani				od teh								
					prekinili			končali			nadaljujejo		
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	m	ž	ml	m	ž	ml
opismenjevanje	37	2	6	45	26	0	1	2	0	0	13	2	1
osnovna šola	66	1	5	72	39	0	0	4	0	0	27	1	1
nižja poklicna šola	0	0	17	17	0	0	0	5	0	0	12	0	0
srednja poklicna šola	62	2	10	74	21	0	0	3	0	1	45	4	0
poklic. tečaj, mojstrski, del. izpit	225	7	0	232	50	0	0	146	7	0	31	0	0
srednja strok. šola, gimnazija	36	3	0	39	6	0	0	2	0	0	28	3	0
višja šola	5	1	0	6	1	0	0	1	0	0	3	1	0
visoka šola oz. fakulteta	9	1	0	10	2	1	0	0	0	0	7	0	0
SKUPAJ	440	17	38	495	145	1	1	163	7	1	166	11	2

V letu 2018 je bilo v izobraževanje vključenih 21,3 % vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov. Predčasnno je z izobraževanjem prekinilo 145 obsojencev, 1 obsojenka in 1 mladoletnik. V večini primerov je razlog za prekinitev izobraževanja odpust s prestajanja kazni zapora. Kot razloge za prekinitev izobraževanja zavodi med drugim navajajo še izključitev, premestitev, pogojni odpust, izpis, odklonitev ponovnega vpisa in odvzem financiranja izobraževanja.

Največ zaprtih oseb je obiskovalo poklicne tečaje (oz. NPK programe), programe srednje poklicne šole in osnovno šolo.

Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev, obsojenk in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu 2018

45

Izobraževalne oblike	v zavodu				izven zavoda			
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj
opismenjevanje	37	2	7	46	0	0	0	0
osnovna šola	60	0	4	64	6	1	0	7
nižja poklicna šola	0	0	17	17	0	0	0	0
srednja poklicna šola	57	0	10	67	5	2	0	7
poklic. tečaj, mojst., del. izpit	193	7	0	200	32	0	0	32
srednja strok. šola, gimnazija	33	0	0	33	3	3	0	6
višja šola	0	0	0	0	5	1	0	6
visoka šola oz. fakulteta	2	0	0	2	7	1	0	8
SKUPAJ	382	9	38	429	58	8	0	66

A/ Oblike izobraževanj v zavodu (formalne in neformalne)

Izmed vseh obsojencev, vključenih v izobraževanje jih je v letu 2018 kar 86,7 % obiskovalo programe formalnega izobraževanja v zavodih. Zaprte osebe so obiskovale programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (186), POO Slovenska vas (34), Celje (58), Koper (21), Ljubljana (20), Oddelek Novo mesto (56), OO Ig (4), OO Rogoza (6), Ig (9) ter v Prezgojnem domu Radeče (35).

V zavodu Dob je osnovno šolo za odrasle in učno pomoč izvajal Center za izobraževanje in kulturo (CIK) Trebnje. Predavanj osnovne šole se je udeleževalo 28 obsojencev (3 obsojenci iz POO Slovenska vas), od tega je bilo 7 obsojencev vključenih v opismenjevanje (1.–4. razred). Programe srednje poklicnega izobraževanja, srednje strokovnega izobraževanja in poklicno tehničnega izobraževanja je izvajal javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana (CILJ). V programu Gastronomske in hotelske storitve se je predavanj udeleževalo 46 obsojencev - od tega 6 iz POO Slovenska vas, 1 je uspešno zaključil program z zaključnim izpitom. V programu Pek se je predavanj udeleževalo 6 obsojencev in v programu Gastronomija in turizem 11 obsojencev. V šolskem letu 2018/2019 so pričeli z izvajanjem programa srednje strokovnega izobraževanja Logistični tehnik, v katerega sta bila vključena 2 obsojenca. V programu poklicno tehničnega izobraževanja Logistični tehnik se je predavanj udeleževalo 13 obsojencev, 1 je program uspešno zaključil s poklicno matura. V programu Gastronomija so se predavanj udeleževali 4 obsojenci - od tega 1 iz POO Slovenska vas, ki je uspešno zaključil program s poklicno matura.

V sklopu projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« je CIK Trebnje izvajal program NPK dietni kuhar (vključenih 5 obsojencev, od tega in 2 obsojenca iz POO – vsi so uspešno opravili certificiranje), program NPK čistilec prostorov, ki je bil izveden v dveh skupinah (v prvo skupino je bilo vključenih 11 obsojencev in 3 obsojenci iz POO Slovenska vas – 12 obsojencev je uspešno opravilo certificiranje; v drugo skupino je bilo vključenih 10 obsojencev in 5 obsojencev iz POO Slovenska vas – certificiranje še ni bilo izvedeno) in program NPK pomočnik kuharja (vključenih 14 obsojencev in 1 obsojenec iz POO Slovenska vas - 12 obsojencev je uspešno opravilo certificiranje). Razvojna agencija Kozjansko, OE Ljudska univerza Šentjur, je izvajala program NPK viličarist (izveden je bil v dveh skupinah, skupno je bilo vključenih 30 obsojencev – od tega iz POO Slovenska vas 7 obsojencev, 26 jih je uspešno opravilo usposabljanje in certificiranje). Program NPK izvajalec del visokih gradenj je izvajalo podjetje Napok d.o.o. (vključenih 16 obsojencev, od tega 3 iz POO Slovenska vas, certificiranje je uspešno opravilo 14 obsojencev). Šolski center Novo mesto pa je izvajal program NPK operater na CNC stroju (vključenih 14 obsojencev, od tega 3 iz POO Slovenska vas - certificiranje še ni bilo izvedeno).

V zavodu Celje so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« izvedli program NPK pomočnik kuharja (5 obsojencev), NPK MIG/MAG varilec (7 obsojencev) in NPK viličarist (10 obsojencev). V sklopu omenjenega projekta so izvedli tudi delovno terapijo za 8 obsojencev. V zavodu so se izvajali še: program srednje poklicnega izobraževanja trgovec (vpisana dva obsojenca), program poklicno tehničnega izobraževanja ekonomski tehnik (vpisana dva obsojenca) in program srednje poklicnega izobraževanja gastronom hotelir (vpisana dva obsojenca). V zavodskih delavnicah in kuhinji omogočajo posameznim obsojencem, ki se izobražujejo v gostinskih, kovinarskih in mizarskih poklicnih programih zunaj zavoda, da opravljajo zahtevan praktičen pouk.

V zavodu Koper je bil en obsojenec vključen v izobraževanje preko CIK Trebnje - zaključevanje osnovne šole, en obsojenec je bil preko dopisne oblike izobraževanja vključen v izobraževanje na Visoki šoli za poslovne vede B2 (smer logistični inženir), en obsojenec se je izobraževal preko CPU Ljubljana, Višja ekonomska šola (smer ekonomist). V sodelovanju z Ljudsko univerzo Koper so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« izvedli program NPK pomočnik kuharja (vključenih 17 obsojencev, 16 jih je uspešno opravilo certificiranje). V okviru omenjenega projekta so izvajali 26-urna izobraževanja ter delavnice delovne terapije (vključenih 30 obsojencev). V mesecu septembru so v sodelovanju z zunanjim sodelavcem Policijske postaje Koper izvedli predavanje na temo »Pasti spleta in družbenih omrežij« (udeležilo se ga je 6 obsojencev).

V zavodu Ljubljana sta bila v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« izvedena programa NPK pomočnik kuharja in NPK čistilec prostorov, ki ga je izvajal CPI Cene Štupar (20 obsojencev). V Oddelku Novo mesto se je izvajal program osnovne šole za odrasle. Poleg tega je potekal izobraževalni program »Vseživljenjsko učenje«, ki ga je izvajal Razvojno izobraževalni center Novo mesto (za obsojence in pripornike). Izvedena sta bila še program Digitalna znanja in program Dobra komunikacija – pot do uspeha. Kot partner

v projektu VGC skupaj so bile v oddelku izvedene delavnice na temo odgovornega starševstva, socialne integritete, delavnice na temo preproste matematične besedilne naloge in njihovo reševanje, skupinsko bralne veščine in razumevanje navodil ter delavnica Interaktivne igre za boljše socialno vključevanje. Na OO Ig so bili štirje obsojenci vključeni v program NPK Pomočnik kuharja, ki je potekal v ZPKZ Ljubljana.

V zavodu Maribor so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« izvedli program NPK viličarist (vključenih 15 obsojencev, od tega jih je bilo 6 iz OO Rogoza - 12 jih je uspešno opravilo certificiranje). V okviru Društva Kairos je potekal brezplačni tečaj iz tujega jezika (komunikacija v španskem jeziku – vključenih 4-6 pripornikov). V okviru Informativno svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih so bile v sodelovanju z Andragoškim centrom Maribor izvedene tri motivacijske delavnice postpenalne obravnave, ki potekajo kot skupinska oblika informiranja in svetovanja za osebe pred odhodom na prostost (vključenih 28 obsojencev).

V zavodu Ig so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« v sodelovanju s CDI Univerzum izvedli program NPK pomočnica kuharja (vključenih 7 obsojenk, vse so uspešno opravile certificiranje) ter tri sklope delovnih terapij (skupaj vključenih 21 obsojenk). Dve obsojenki sta bili vključeni v program opismenjevanja.

V Prevzgojnem domu Radeče so imeli mladoletniki možnost vključitve v različne formalne izobraževalne programe: obdelovalec lesa, pomočnik v tehnoloških procesih (ličar, kovinar), trgovec, gastronom-hotelir, pomočnik v biotehniki in oskrbi, pomočnik v tehnologiji gradnje, administrator, kozmetični tehnik, osnovna šola za odrasle, NPK pomočnik kuharja, NPK varilec. Po potrebi (zunaj začeta izobraževanja, interesi mladoletnikov, specifična znanja, sposobnosti, možnosti vpisov...) so vzpostavili nove kontakte in se dogovorili za nova sodelovanja na izobraževalnem področju. Nižje poklicno izobraževanje je potekalo kot redna oblika izobraževanja oziroma po večini v izpitni obliki. Praktični pouk oz. praktično usposabljanje pri delodajalcu se je v celoti izvajalo v učnih delavnicah. Pri srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju je bil praktični pouk v delu realiziran v lastnih učnih delavnicah, delno pri zunanjih izvajalcih. Delo se je izvajalo v kombinaciji s programi osnovne šole, priprav na NPK programe, opismenjevanja ter v kombinaciji s poklicnim oz. strokovnim izobraževanjem. Predmetni izpiti se v celoti izvajajo v izpitni obliki na matičnih šolah, s katerimi imajo mladoletniki sklenjene osebne izobraževalne načrte. Izvajale so se tudi številne oblike neformalnega izobraževanja (mizarska, kovinarska, pleskarsko-ličarska in avtoličarska delavnica, kuhinja, vrtnarstvo in parkovno urejanje).

B/ Oblike izobraževanj izven zavoda (formalne in neformalne)

V zavodu Dob so bili 4 obsojenci vključeni v fakultetne programe (2 na Teološki fakulteti, 1 na Fakulteti za organizacijske študije in 1 na Fakulteti za javno upravo). En obsojenec je bil vpisan v višješolski študijski program Gostinstvo in turizem, ki ga izvaja Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma, višja strokovna šola, en obsojenec je zaključil višješolski študijski program Ekonomist, ki ga je izvajal izobraževalni center ERUDIO, en obsojenec je bil vpisan v program srednjega strokovnega izobraževanja Kmetijsko–podjetniški tehnik, ki ga izvaja Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma, Kmetijska šola Grm in biotehniška gimnazija. Na POO Slovenska vas je bil en obsojenec vpisan v višješolski študijski program Ekonomist, ki ga izvaja Gea College.

V zavodu Celje so imeli obsojenci možnost vključitve v redno šolo in dnevno obiskovanje pouka, programe izobraževanja ob delu z obiskovanjem predavanj in samoizobraževanje z izpiti s pomočjo konzultacij na šolah. Zavod ima utečeno sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami: Ljudska univerza Celje, Šolski center Velenje, Šolski center Celje, Šolski center Ptuj in Srednja ekonomska šola Celje. V letu 2018 se je en obsojenec izobraževal na Višji strokovni šoli Grm Novo mesto.

V zavodu Koper so se formalno izven zavoda izobraževali trije obsojenci – eden je preko Ljudske univerze Koper zaključeval osnovno šolo, eden se je izobraževal na Izobraževalnem centru Memory, Koper in eden na Fakulteti za management Koper.

V Oddelku Novo mesto je tekom celega leta potekalo računalniško opismenjevanje v Središču za samostojno učenje na Razvojno izobraževalnem centru v Novem mestu (vključenih 26 obsojencev). Na OO Ig so trije obsojenci opravljali izpit za B kategorijo, en obsojenec je opravil izpit za C kategorijo. En obsojenec je uspešno opravil prvi letnik 2. stopnje Evropske pravne fakultete v Ljubljani in je vpisan v drugi letnik.

V zavodu Maribor je en obsojenec obiskoval osnovno šolo na Andragoškem zavodu Maribor, en obsojenec je bil vpisan na Teološko fakulteto, en obsojenec je obiskoval program PTI Logistika pri Javnem zavodu Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana. V Oddelku Murska Sobota sta bila dva obsojenca vključena v osnovno šolo za odrasle. Na OO Rogoza sta se dva obsojenca vpisala v dokončanje osnovne šole na Andragoškem zavodu Maribor, en obsojenec se je prekvalificiral in se vpisal v Srednješolski center Celje, smer frizer. Dvema obsojencema je bil omogočen vpis v šolo vožnje za opravljanje voznškega izpita za B kategorijo in E kategorijo, enemu obsojencu je bilo omogočeno obiskovanje slikarskega tečaja.

V zavodu Ig je bilo osem obsojenk vključenih v formalni izobraževalni program izven zavoda - ena je bila vključena v osnovno šolo, dve sta bili vključeni v srednje poklicno izobraževanje, in sicer program bolničar – negovalec in gastronom - hotelir (vse preko Javnega zavoda Cene Štupar); tri obsojenke so bile vključene v srednjo strokovno šolo ali gimnazijo (ena se je prijavila na maturo na Gimnaziji Poljane, a je bila pogojno odpuščena še pred opravljanjem mature; druga se preko interneta pripravlja na opravljanje mature pri Izobraževalnem centru ERUDIO; tretja je bila vpisana v tretji letnik predšolske vzgoje pri CDI Univerzum). Dve obsojenki sta bili študentki (ena je bila vpisana na Biotehničnem centru Naklo v višjo strokovno šolo, smer naravovarstvo; druga je obiskovala drugi letnik rednega študija na Fakulteti za upravo).

C/ Viri financiranja izobraževanja

Program osnovne šole je brezplačen, saj sredstva zagotavlja Republika Slovenija. Izobraževanje je bilo brezplačno tudi za vse, ki so se izobraževali v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«. Izobraževalne programe izven zavoda so si zaprte osebe financirale same in s pomočjo bližnjih.

V zavodu Dob, POO Slovenska vas in OO Puščava imajo od julija 2016 dalje obsojenci, ki so se izobraževali v zavodu, v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« izobraževanje brezplačno. Obsojenci so krili le stroške popravnih izpitov. V zavodu Celje sta se dva obsojenca izobraževala v sklopu pedagoških pogodb, kjer je plačnik Ministrstvo za šolstvo. V Oddelku Novo mesto je finančna sredstva za izobraževanje obsojencev zagotovil Razvojno izobraževalni center Novo mesto, ki je sredstva pridobil na javnih razpisih. V ženskem zaporu Ig je bil v enem primeru plačnik izobraževanja organizacija CDI Univerzum, izobraževanje na Fakulteti za upravo je bilo financirano iz javnih sredstev, nekatere obsojenke pa so samoplačnice. Za mladoletnike v prevzgojnim domu je bilo izobraževanje brezplačno. Sredstva sta zagotavljala prevzgojni dom in javni gospodarski zavod.

D/ Motiviranje obsojencev za izobraževanje

Vsi obsojenci so seznanjeni z možnostjo izobraževanja v času prestajanja kazni zapora že v fazi sprejema. Svetovalci oz. pedagogi obsojence na podlagi že pridobljene izobrazbe in izkušenj usmerjajo v različne oblike izobraževanj že v uvodnih razgovorih in tudi v času prestajanja kazni zapora (motivacijski razgovori), prav tako so obsojenci glede izobraževanj informirani preko oglasnih desk, malih skupin, oddelčnih skupnosti. V zavodu Koper imajo obsojenci možnost individualnega svetovanja s strani Ljudske univerze Koper. V Oddelku Novo mesto so imeli pomembno vlogo pri motiviranju obsojencev tudi strokovni delavci iz Razvojno

izobraževalnega centra Novo mesto. V prevzgojnem domu sta mladoletnike motivirala pedagoga-andragoga ter drugi strokovni delavci skupaj z izvajalci izobraževanj. Proces motivacije se je začel že v sprejemni fazi s predstavitvijo izobraževalnih programov, ogledi delavnic in šole ter pogovori z delovnimi inštruktorji v učnih delavnicah in pedagogi-andragogi na šoli.

E/ Omejitve

V programe v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« se lahko vključijo samo tisti obsojenci, ki imajo dovolj dolgo kazen, da program zaključijo do konca trajanja projekta oziroma najkasneje do leta 2021 (oz. do 2022). Posledično se obsojenci, ki so se želeli vpisati v program, ki ga zaradi krajše kazni ne bi mogli zaključiti v zavodu, ne morejo izobraževati brezplačno.

V nekaterih zavodih je velika težava tudi v tem, da nimajo ustreznih oz. namenskih prostorov za izobraževalne aktivnosti.

V zavodih, kjer obsojenci prestajajo krajše kazni je težava, da termini izobraževanja pri andragoških in drugih izobraževalnih ustanovah zaradi krajših kazni pogosto časovno ne sovpadajo z obdobjem prestajanja kazni.

V prevzgojnem domu so se srečevali s težavami kot so slaba opremljenost z učili in učnimi pripomočki, delovnimi stroji in napravami ter njihova zastarelost, izostanki od pouka, nizko predznanje, motnje v vedenju, težave z odvisnostjo, nižje intelektualne sposobnosti, nizka in kratkotrajna motiviranost, šolanje kot ne-vrednota ter pridobivanje ustreznega zunanjskega dela.

F/ Uspehi

V vseh zavodih se je projekt »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« uspešno nadaljeval.

V zavodu Dob, POO Slovenska vas in OO Puščava ponujajo šest srednješolskih programov, kar je največ do sedaj (SPI Gastronomske in hotelske storitve, SPI Pek, SSI Gastronomija in turizem, SSI Logistični tehnik, PTI Gastronomija, PTI Logistični tehnik). Ponudbo brezplačnih srednješolskih programov lahko smatramo kot uspeh, saj je izobraževanje odraslih v teh programih zunaj zavoda plačljivo in zato mnogim zainteresiranim nedostopno; obsojenci imajo tudi možnost vključitve v številne NPK programe.

V zavodu Koper so trikrat izvedli program NPK pomočnik kuharja, prav tako kontinuirano izvajajo različne sklope delovnih terapij, pričeli pa so tudi s sodelovanjem s Policijsko postajo Koper.

V Oddelku Novo mesto je pridobitev učilnice bistveno vplivala na lažje izvajanje izobraževalnih in drugih aktivnosti. Velik uspeh prav gotovo predstavlja velika obiskanost vseh izobraževalnih programov ter pozitiven odziv s strani zaprtih oseb.

V Oddelku Murska Sobota so sodelovali s Svetovalnim središčem Murska Sobota, ki deluje pri Ljudski univerzi Murska Sobota. Njihov svetovalec je v individualnih pogovorih obsojencem nudil brezplačne informacije in svetovanje o možnostih izobraževanja v programih za odrasle.

V prevzgojnem domu je ob stalni pomoči pedagogov-andragogov večini mladoletnikov uspelo doseči zastavljene cilje (uspešno opravljanje izpitov, zaključevanje izobraževalnih programov ali vsaj posamezne letnike oz. razrede). Po večini so bili uspešni tudi pri opravljanju certificiranja. V izobraževanje oz. delo so bili vključeni vsi mladoletniki, dodatno pa so izboljšali fleksibilnost in potrebno diferenciacijo ter utrdili zaupanje pri sodelujočih zunanjih izobraževalnih institucijah. Dva mladoletnika sta opravljala praktično usposabljanje pri zunanjem delodajalcu v okviru obveznih ur glede na program izobraževanja.

G/ Izzivi in predlogi za izboljšanje

Za kontinuirano in nemoteno izvajanje predvsem formalnih oblik izobraževanja, ki bi bilo dostopno vsem obsojencem, je potrebno poiskati sistemske rešitve za področje izobraževanja odraslih v zaporih. Financiranje izobraževanj zaprtih oseb je z evropskim projektom »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« preneseno z obsojencev in zavoda na druge vire, kar pomeni več možnosti in večjo dostopnost za obsojence. Glede na to, da izobraževanje lahko pripomore v procesu rehabilitacije in zmanjšuje negativne učinke zapora, bi morali področju izobraževanja nameniti posebno pozornost, predvsem pa zagotoviti sredstva za kontinuirano izvajanje različnih formalnih programov. Smiselno bi bilo, da se na državni ravni poišče načine za enake možnosti zaprtih oseb na področju dostopnosti do sofinanciranja šolanja v času prestajanja kazni zapora. Glede na to, da je v naših zaporih vedno več tujcev, bi bilo smiselno razmisliti o možnosti učenja slovenskega jezika (tečaj slovenskega jezika za tujce).

Vzpostavitev ali izboljšanje računalniških učilnic bi ob zagotovitvi dodatnih vsebinskih elementov lahko služilo študiju na daljavo.

V prevzgojnem domu se srečujejo z naslednji izzivi: vključevanje mladoletnikov v novo odprte programe NPK ter interne in zunanje tečaje, odpiranje novih možnosti delovnega usposabljanja v okoliških podjetjih, odpiranje novih programov srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja, dodatne izboljšave na področju varstva pri delu, organiziranje praktičnega pouka v sodelovanju z zunanjimi podjetji ali zavodi, postopna ureditev delavniških prostorov, pridobitev raznolikih naročil izdelkov in polizdelkov na nivoju JGZ, samooskrba zavoda in sistemsko pridobivanje naročil državnih institucij, širitev zaposlovanja mladoletnikov na vrtu, parku, polju, sadovnjaku in posodobitev z učili.

3.3. PEDAGOŠKO DELO IN PROSTOČASNE DEJAVNOSTI

3.3.1. Delo pedagogov

Strokovni delavci – pedagogi, pripravijo osebni načrt prestajanja kazni za vsako zaprto osebo ter usmerjajo zaprto osebo v tisto obliko obravnave, ki jo potrebuje. Sodelujejo v strokovnem timu, ki pripravlja mnenja o obravnavi vsake zaprte osebe posebej. Pedagog obsojenca spremlja, po potrebi dopolnjuje njegov osebni načrt, ocenjuje in koordinira obsojenčevo prestajanje kazni ter vodi upravne postopke in pripravlja potrebno dokumentacijo kot so poročila in mnenja za sodišča ter druge organe, redno vodi zapise o vseh opravljenih razgovorih (uvodni, informativni, razbremenilni, svetovalni), vodi potrebne evidence, z ostalimi strokovnimi delavci pripravlja letno poročilo, vodi osebni spis za obsojence, sodeluje z ostalimi strokovnimi delavci, ipd.

Vrste aktivnosti/skupinske

(46)

Število seans	Obsojeniške			Mladoletniške			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Sestanki malih skupin	1151	61	1212	1039	162	1201	2190	223	2413
Sestanki oddelčnih / domskih skupnosti	138	15	153	24	0	24	162	15	177
Ostale oblike	532	6	538	31	0	31	563	6	569
SKUPAJ	1821	82	1903	1094	162	1256	2915	244	3159

Pedagog pri svojem delu uporablja individualne in skupinske metode dela. Razbremenilni razgovori, ki jih opravljajo, lahko prispevajo k ugodnejši klimi v zavodu in se nanašajo predvsem na stiske zaprtih oseb med prestajanjem kazni. V letu 2018 so pedagogi v vseh zavodih in prevzgojnem domu opravili skupno 3.159 skupinskih aktivnosti. Največ je bilo sestankov malih skupin 2.413, sestankov oddelčnih oziroma domskih skupnosti je bilo 177, veliko (569) pa je bilo tudi ostalih oblik skupinskega dela. Sestanki malih skupin

potekajo v vseh zavodih praviloma enkrat tedensko, vsak pedagog vodi skupine med 10 in 12 obsojencev. Kot tehnike dela se uporabljajo predavanja, vodene diskusije, izpolnjevanje vprašalnikov in delovnih listov, pogovor, interaktivne vaje, itd. Sestanki oddelčnih/domskih skupnosti se praviloma odvijajo enkrat mesečno, kjer so poleg pedagogov prisotni še drugi strokovni delavci, vodstvo zavoda ali oddelka, ter predstavniki oddelka za varnost. Ostale oblike skupinskega dela, ki ga izvajajo pedagogi, predstavljajo različne skupinske dogodke, ki pa nimajo vedno značaja kontinuiranega dela (sestanki po traktih, trening socialnih veščin, predavanja, recitali, predstavitev, razstave, tečaji, ustvarjalne delavnice, razni športni in kulturni dogodki, delavnice nenasilne komunikacije, peka palačink in pic, itd.). V prevzgojnem domu potekajo male skupine vsakodnevno, vodi jih pedagog.

Število aktivnosti/individualne

(47)

Število seans	Priporniki			Obsojenci			nadomestni zapor			Mladoletniki			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Uvodni razgovor	459	0	459	1278	80	1358	2	0	2	1	0	1	1740	80	1820
Svetovalni razgovor	354	0	354	13755	915	14670	6	0	6	208	0	208	14323	915	15238
Informativni razgovor	696	0	696	29871	853	30724	8	0	8	117	0	117	30692	853	31545
Intervencije/ razbremenilni razgovor	295	0	295	1767	35	1802	0	0	0	42	0	42	2104	35	2139
Učna pomoč	0	0	0	124	0	124	0	0	0	59	0	59	183	0	183
Ostalo	242	0	242	808	243	1051	0	0	0	0	0	0	1050	243	1293
SKUPAJ	2046	0	2046	47603	2126	49729	16	0	16	427	0	427	50092	2126	52218

Predstavitve knjige o zgodbah obsojenk v zaporu na lgu

Prireditve »živa knjižnica«, na kateri je sodeloval tudi ZPKZ Maribor

Igralec Domen Valič s svojo predstavo v zaporu

Veseloigra v izvedbi obsojencev z zavoda Dob

Individualno obliko obravnave v največji meri predstavljajo različne oblike razgovorov, intervencij in drugih oblik pristopov. Zaprte osebe se lahko na razgovore prijavljajo pisno preko prijavnice, ustno pri pravosodnih policistih ali neposredno pri pedagogu. Individualne oblike obravnav se izvajajo tudi na pobudo pedagoga. Zaradi narave dela pedagogov je težko točno številčno in vsebinsko ovrednotiti vse aktivnosti, kljub temu pa so v tabeli zabeležene tiste aktivnosti, ki so imele pomemben vpliv na nadaljnje usmerjanje pripornika, obsojenca ali mladoletnika.

V letu 2018 so pedagogi skupaj opravili 52.218 zabeleženih aktivnosti, od tega 49.729 z obsojenci in obsojenkami. Daleč največ je bilo svetovalnih in informativnih razgovorov, 46.783 (89,6 %), razbremenilnih razgovorov, ki se izvajajo večinoma ob raznih izrednih dogodkih ali stiskah zaprtih oseb, je bilo 2.139 (4,1 %), uvodnih razgovorov s pedagogom, ki so jih deležne vse zaprte osebe ob nastopu kazni, je bilo vseh skupaj 1.820 (3,5 %). Pedagogi v nekaterih zavodih nudijo tudi učno pomoč, tovrstnih aktivnosti je bilo 183 (0,3 %), ostalih, neopredeljenih srečanj je bilo 1.293 (2,5 %).

V prevzgojnem domu je zaradi narave dela nemogoče številčno ovrednotiti vse aktivnosti v obliki razgovorov. Pedagogi so namreč tesno vpleteni v vsakodnevne aktivnosti mladostnikov v matičnih skupinah. To pomeni, da imajo mladoletniki možnost razgovora s pedagogi na vsakodnevni ravni, brez predhodne najave. Težko je številčno opredeliti tudi sodelovanje pedagogov s svojci. Razgovori (preko telefona, osebno – ob obiskih, predhodnih najavah za razgovore) potekajo redno pri načrtovanju in preverjanju koriščenja samostojnih ugodnosti izven zavoda. Razgovori potekajo redno tudi v obdobju, ko mladoletnik nima možnosti koriščenja samostojnih ugodnosti izven zavoda, saj je pomembno medsebojno sodelovanje in informiranost staršev o mladoletnikovem izpolnjevanju osebnega načrta. Zato se podatki v tabeli nanašajo le na mladoletne obsojence iz zavoda Celje.

Število razgovorov s svojci in sodelovanje z zunanjimi institucijami

(48)

Število	Priporniki			Obsojenci			nadomestni zapor			Mladoletniki			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Svojci/ostali	35	0	35	1634	62	1696	2	0	2	42	0	42	1713	62	1775
Zunanje institucije	106	0	106	3603	79	3682	0	0	0	31	0	31	3740	79	3819
Ostalo	0	0	0	415	0	415	3	0	3	19	0	19	437	0	437
SKUPAJ	141	0	141	5652	141	5793	5	0	5	92	0	92	5890	141	6031

Tudi tu je bilo zaradi številčnosti in potreb največ aktivnosti namenjenih obsojencem in obsojenkam. Od vseh 6.031 dogodkov je bilo največ sodelovanja z zunanjimi institucijami 3.819 (63,3 %), nekoliko manj s svojci, in sicer 1.775 (29,4 %).

Sodelovanje s svojci in drugimi osebami poteka na več načinov, in sicer preko razgovorov v zavodu, preko telefona ali preko pisnih oblik komunikacije. S svojci in drugimi (če se s tem strinja tudi obsojenec) se razgovori opravljajo v zavodu, npr. pred pričetkom koriščenja ugodnosti, na željo obsojencev, v postopku odločanja o odobritvi dodatnih obiskovalcev, itd. Z zunanjimi institucijami se sodeluje osebno ob obiskih v zavodih, preko pisne dokumentacije (se posreduje oziroma pridobiva določene informacije, ki se jih nato uporablja pri nadaljnji obravnavi obsojenca), preko telefonskih pogovorov ali preko elektronske pošte. Najpogosteje se sodeluje s centri za socialno delo, z drugimi zavodi za prestajanje kazni zopora, z enotami za probacijo, z zavodi za zaposlovanje, domovi za starejše občane, upravnimi enotami, občinami, sodišči, zdravstvenimi

institucijami, policijo, bankami, nevladnimi organizacijami, samskimi domovi, društvi, delodajalci, izobraževalnimi institucijami, ambasadami, z zunanjimi delodajalci oz. delovnimi organizacijami, ambulantami za zdravljenje odvisnosti, društvi za pomoč odvisnikom in njihovim svojcem, itd.

Priprava zahtevnih besedil

49

Vrsta dokumenta	Priporniki			Obsojenci			nadomestni zapor			Mladoletniki			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Osební načrt/dopolnitve ON	0	0	0	9713	393	10106	2	0	2	444	34	478	10159	427	10586
Poročila/mnenja	117	0	117	2923	86	3009	0	0	0	154	5	159	3194	91	3285
Odločbe/sklepi	17	0	17	3937	227	4164	0	0	0	84	4	88	4038	231	4269
Ostalo	41	0	41	7246	231	7477	0	0	0	56	0	56	7343	231	7574
SKUPAJ	175	0	175	23819	937	24756	2	0	2	738	43	781	24734	980	25714

Delovno mesto pedagoga je v veliki meri tudi uradniško delovno mesto, zato je njihovo dejansko pedagoško delo podvrženo velikemu številu priprav zahtevnejših besedil. Obsojenca se med prestajanjem kazni spremlja, njegovo prestajanje kazni se obravnava na t. i. spremljevalnih konferencah, na podlagi katerih lahko nastajajo tudi dodatki in spremembe osebnih načrtov obsojencev. Teh je bilo v minulem letu 10.586 (41,2 %). Drugih oblik dokumentacije, denimo poročil za pogojni odpust, predčasni odpust, zaključnih poročil, poročil sodiščem, premestitve, prekinitve, poročila v zvezi z obravnavo pritožb, itd. je bilo 3.285 (12,8 %). Pripravljenih je bilo tudi 4.269 (16,6 %) odločb in sklepov. Pedagogi pripravljajo še ostala besedila in dokumentacijo v obliki raznih zapisnikov, dovolilnic, seznamov dovoljenih obiskovalcev in dopisovalcev, uradnih zaznamkov, razne poizvedbe, itd. Tovrstnih dokumentov je bilo 7.574 (29,4 %).

Skupno število pripravljenih dokumentov in zahtevnih besedil (25.714) kaže, da je pedagoško delo v zaporih zelo obremenjeno z administrativnimi in upravnimi postopki, kar oddaljuje osnovno poslanstvo tega področja in zmanjšuje možnost intenzivnejšega izvajanja neposrednih pedagoških aktivnosti z zaprtimi osebami. Cilj je, da si prizadevamo za spremembe predpisov v smeri zmanjševanja administriranja.

3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. V vseh zavodih in oddelkih so prevladovala športno-rekreativne dejavnosti, pomembno vlogo so imele tudi najrazličnejše ustvarjalne dejavnosti.

Prostočasne dejavnosti predstavljajo zelo pomemben del vsakdana obsojencev v času prestajanja kazni zapora, še posebej pri mladoletnikih. Prostočasne dejavnosti omogočajo aktivno preživljanje časa, priložnost za ustvarjanje in pozitivno samopotrjevanje, sproščanje napetosti in zmanjšanje razlikovanj na podlagi kulturnih, etičnih, verskih in socialnih dimenzij življenj mladostnikov.

Tudi v letu 2018 je bilo namenjene veliko skrbi za organizacijo prostočnih aktivnosti. Športnih, kulturno umetniških, glasbenih in drugih dogodkov je bilo mnogo. Pri tem so zavodi krepili vezi in sodelovali z okoljem. Ob tem je pomemben poudarek, da poleg osnovnih in prednostnih nalog, organizacija tovrstnih aktivnosti predstavlja dodatno delo, ki ga zaposleni zagotavljajo, kljub siceršnji (pre)obremenjenosti.

Javna agencija za knjigo Republike Slovenije (JAK) je v letu 2018 v ZPKZ Dob pri Mirni, ZPKZ Ljubljana, ZPKZ Ig, ZPKZ Maribor in PD Radeče izvajala projekt »Vključujemo in aktiviramo!«, ki ga sofinancira Evropska unija

iz Evropskega socialnega sklada. Namen projekta je razvoj in izvajanje interdisciplinarnih programov socialne aktivacije za obsojence. Cilj projekta je približevanje trgu dela z vključitvijo kulturne komponente. Obsojenci so skozi program, utemeljen na ustvarjalnosti in kulturi, pridobili znanje in kompetence, s katerimi bi se v prvi vrsti lažje socialno aktivirali in posledično vključili na trg dela. Vsebinsko se je program odvijal skozi zgodbe knjig priznanih slovenskih avtorjev, preko katerih so obsojence popeljali strokovno podkovani mentorji skupaj z drugimi strokovnjaki z različnih področij - slovenski pisatelji, prevajalci, ilustratorji in drugi strokovnjaki s področja knjige. Program se je odvijal skozi več modulov (modul književnosti, modul ilustriranja, modul kreativnega pisanja). Ob koncu leta je izšel tudi zbornik projekta z naslovom »Iz zlate kletke«, ki je dosegljiv na spletni strani JAK.

A/ Organizirane prostočasne dejavnosti v zavodu

V vseh zavodih so se obsojenci in mladoletniki preko celega leta vsakodnevno vključevali v različne športne aktivnosti (fitnes, mali nogomet, košarka, namizni tenis, odbojka, balinanje, šah, biljard, pikado, badminton, rolanje, kolesarjenje, tek, sprehodi), organizirani so bili različni turnirji (šah, balinanje, namizni tenis, nogomet, odbojka). V zavodu Dob so organizirali nogometno tekmo med delavci JMF Fire d.o.o in obsojenci, ki so zaposleni v omenjenem podjetju, realizirali so šahovski turnir in nogometno tekmo z ekipo iz zavoda Celje. Poleg tega je bilo izvedenih več medoddelčnih športnih turnirjev v nogometu, znotraj posameznih oddelkov pa več tekem v nogometu, košarki in namiznemu tenisu. V zavodu Celje so organizirali športne igre v zavodski dvorani. V zavodu Koper so trikrat gostili zunanjo ekipo v malem nogometu, in sicer dvakrat ekipo društva Kralji ulice in enkrat obsojence iz zavoda Dob. Organizirali so tudi turnir v namiznem tenisu. V Oddelku Nova Gorica so izvedli športni dan, turnir v namiznem tenisu. V zavodu Ljubljana so organizirali tradicionalno tekmo v malem nogometu med ekipama obsojencev iz zavoda Ljubljana in ekipo društva Kralji ulice. Poleg tega so imeli obsojenci možnost udeležbe na internih turnirjih v posameznih športih. Veliko športnih aktivnosti je bilo organiziranih tudi za pripornike, izvedeni so bili interni turnirji v namiznem tenisu, šahovski krožek. V zavodu Maribor so izvedli šahovski turnir ter omogočili igranje nogometa v športnem parku Rogoza. V Oddelku Murska Sobota so izvedli tekmovanje v šahu, namiznem tenisu in košarki. Jeseni je bilo na POO Slovenska vas organizirano športno srečanje odprtih oddelkov in polodprtega oddelka Slovenska vas.

V vseh zavodih so bile organizirane različne ustvarjalne delavnice (izdelava novoletnih okrasov, čestitk in okraševanje oddelka, slikanje in drugo). V zavodu Dob je bila izvedena tudi ustvarjalna delavnica z obsojenci in njihovimi družinami.

V zavodu Dob je bilo v prostočasne dejavnosti vključenih 10 obsojencev, ki so se lahko vključevali v različne dejavnosti (slikanje, modelarstvo, modeliranje z glino, fimo maso, mavcem, enostavna dela – čiščenje okolice in prostorov, urejanje gredic, učenje v sklopu izobraževanja). Za obsojence, ki so nameščeni v posebej varovanem oddelku, sta bili organizirani pustna in novoletna delavnica. V individualno igranje inštrumenta (harmonika, bobni, bas kitara, kitara, klaviature) je bilo tekom leta vključenih 10 obsojencev. V okviru sodelovanja v projektu »Noč knjige« je bilo obsojencem omogočeno individualno branje knjig v dnevnih prostorih do polnoči po vseh oddelkih. Realizirana je bila veseloigra »Lado Sračič in njegove prigode« v izvedbi obsojencev iz POO Slovenska vas. V oddelkih zavoda je bilo izvedenih več kuharskih delavnic (peka palačink in pic). V zavodu Celje so v sodelovanju z Ljudsko univerzo Celje izvajali različne ustvarjalne delavnice. V organizaciji zavoda so imeli

Tradicionalni pohod obsojencev ZPKZ Dob

ZPKZ Ljubljana - koncert godalnega kvarteta Dissonance

glasbeno delavnico in uporabo internetne učilnice. Pripravili so tudi različne kulturne dejavnosti. V okviru sodelovanja v projektu »Noč knjige« je bilo obsojencem omogočeno individualno branje knjig v dnevnih prostorih do polnoči. V Oddelku Nova Gorica so organizirali spomladanski in jesenski piknik. Organizirali so tudi peko palačink in čajanko. V zavodu Ljubljana so preko celga leta potekale ustvarjalne delavnice za pripornike. Obsojenci so se udeleževali prostovoljnega dela na zavodskem vrtu. V Oddelku Novo mesto so se izvajale delavnice z različno tematiko v okviru programa Vseživljenjskega učenja. Tudi v zavodu Maribor je bilo obsojencem v okviru sodelovanja v projektu »Noč knjige« omogočeno indivi-

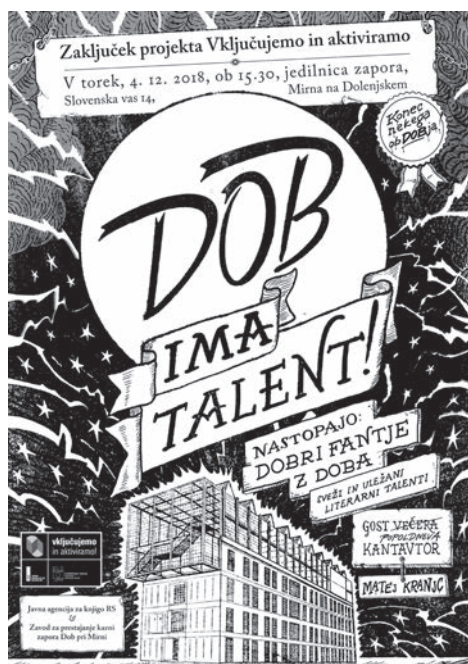

Zlatko je navdušil na dnevu odprtih vrat v PD Radeče

dualno branje knjig v skupnih prostorih do polnoči. V Oddelku Murska Sobota so izvedli zabavno poučni kviz splošnega znanja, jeseni pa so izvedli kviz med ekipama obsojencev in storitvenega in invalidskega podjetja Ozare. Ob kulturnem prazniku so organizirali literarno uro v obliki branja in deklamiranja Prešernove poezije. V Odprtem oddelku Rogoza so organizirali dva kostanjeva piknika. V zavodu Ig so pripravili različne prireditve (ob dnevu žena, Pozdrav jeseni z modno revijo, kostanjev piknik, božično novoletna prireditev, zaključna prireditev projekta »Vključujemo in aktiviramo!«) in ustvarjalne delavnice (izdelovanje nakita in drugih izdelkov). Občasno so obsojenke pripravile pevske nastope. Obsojenke so skrbale tudi za urejenost okolice zavoda in parka. V prevzgojnem domu je preko Ljudske univerze Celje prihajal športni pedagog, ki je z mladoletniki izvajal različne športne vsebine v telovadnici zavoda. Tekom leta so v prevzgojnem domu izvajali tudi likovno kreativne delavnice, planinsko dejavnost, vrtnarsko dejavnost, naravoslovno dejavnost, urejanje okolice zavoda, kuharsko in pekarsko delavnico, novinarsko dejavnost, gledališko dejavnost, izobraževanje iz cestno prometnih predpisov, druženje s študentkami socialne pedagogike. Organizirali so tudi tradicionalni Dan odprtih vrat ter sodelovali v projektu »Noč knjige«.

B/ Vključevanje obsojencev v prostočasne dejavnosti izven zavoda

V zavodu Dob in na POO Slovenska vas so pod vodstvom strokovnih delavcev za obsojence realizirali dva pohoda, obsojenci so se udeležili nogometne tekme v zavodu Koper. Obsojenec je sodeloval na razstavi kulturne artistike na gostinsko turističnem zboru Portorož, kjer je osvojil srebrno priznanje. V Galeriji Ljutomer je potekala razstava slik, ki so jih naredili obsojenci iz zavoda Dob. V zavodu Celje so pod vodstvom strokovnih delavcev šestkrat organizirali skupinski pohod za obsojence (dvakrat skupaj s PD Radeče). Udeležili so se prijateljske nogometne tekme v zavodu Dob ter v PD Radeče. Sodelovali so na Paradi učenja na ulici mesta Celje, organizirali so ogled Poklicne gasilske enote Celje, ogled prazničnega mesta Celje ter ogled spominske sobe Muzeja novejšje zgodovine Celje na muzejskem dvorišču. V zavodu Koper so izvedli pohoda na Slavniki in Nanos, dva krajša sprehoda v Škocjanski zatok, dvakrat plavanje v morju, trikrat sprehajanje psov v Obalnem zavetišču. V Oddelku Nova Gorica so se obsojenci udeležili več pohodov na Škarbijel, dvakrat obiskali plezalni center DEŠ in se udeležili dneva odprtih vrat v komuni na Kostanjevici pri Novi Gorici. V Oddelku Novo mesto so obsojenci obiskovali različne prireditve na RIC Novo mesto. V zavodu Maribor so še četrto leto sodelovali v Živi knjižnici. V sodelovanju z Mladinskim kulturnim centrom Maribor so odprli razstavo izdelkov, ki so nastali v delovni terapiji (»Čuza art dan«). En obsojenec pa je sodeloval na Slovenskem knjižnem sejmu na dogodku Debatna kavarna (v sklopu projekta »Vključujemo in aktiviramo!«). V Oddelku Murska Sobota je enkrat tedensko potekala rekreacija obsojencev na igrišču športnega društva Partizan. V Galeriji Ante Trstenjak so si obsojenci ogledali razstavo likovnih del, ki so jih ustvarili obsojenci iz zavoda Dob ter sodelovali v kiparski delavnici. V OO Rogoza so se obsojenci udeleževali igranja nogometa na malem igrišču v kraju Rogoza in na velikem igrišču Športnega parka Rogoza. Udeležili so se tudi prireditve Živa knjižnica. V Prevzgojnem domu Radeče so se mladoletniki vključevali v športne aktivnosti (sankanje, nogometna tekma na Šoli za storitvene dejavnosti Velenje, košarkarska tekma na Gimnaziji Celje Center, nega konj in jezdenje v Društvu Marengo ter kopanje v bazenu

Vabilo k zaključku projekta
»Vključujemo in aktiviramo« na Dobu

Radeče), se udeleževali različnih prireditev (ogled kuharskega sejma, ogled gledaliških predstav »Jaz sem«, »Neizsledljivi« in »Kako dobiti vlogo hrasta«, ogled smučarskih poletov v Planici, ogled razstave izdelkov obsojencev »Čuza art dan«, ogled vojaškega muzeja in kopanje ter predstavitev izdelkov na stojnici »Miklavžev sejem«), planinskih pohodov ter se udeležili tabora za mladoletnike.

C/ Gostovanja zunanjih ustvarjalcev v zavodu

V zavodih Dob (mentorica ga. Stanka Hrastelj), Ljubljana (mentorica ga. Cvetka Bevc), Maribor (mentor g. Orlando Uršič), Ig (mentorica ga. Nataša Konc Lorenzutti) in PD Radeče (mentor g. Esad Babačić) je preko celega leta potekal projekt »Vključujemo in aktiviramo!« v sklopu katerega so v zavodih in prevzgojnemu domu gostili številne goste.

V vseh zavodih je bilo organizirano gostovanje igralca Domna Valiča, ki je predstavil svojo monokomedijo »Zapornik 3.2.3.«

V zavodu Dob so organizirali še koncert glasbene skupine Drugi vagon. Redno je potekal tečaj joge pod vodstvom zunanjega izvajalca. V zavodu Celje je Javni zavod Socio predstavil program zaprtim osebam. V zavodu Koper so organizirali koncert skupine Etno Hist(e)ria ter koncert raperja Zlatka. V zavodu Maribor je potekal že peti »Čuzafešt«. V sklopu projekta »Noč knjige« so imeli srečanje z g. Samom Rugljem. V Oddelku

Murska Sobota so ob koncu leta organizirali družabno srečanje z dijaki soboške gimnazije, ki so za obsojence pripravili glasbeni program. V zavodu Ig so avtorice knjige »Začasno bivališče Na Grad 25, Ig« pripravile predstavitve knjige. Organizirali so še koncert Vite Mavrič in Janija Kovačiča, sv. mašo z glasbenimi gosti – pevski zbor Glas veselja, predavanje Andreja Pešca ter nastop plesne skupine Country ritem. V Prevzgojnem domu Radeče so sodelovali z Mladinskim centrom Krško (»rap« delavnice, pisanje besedil, poslušanje in učenje o glasbi).

D/ Zavodske knjižnice

V vseh zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, ponekod je bila omogočena tudi izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki so jim jih podarile lokalne knjižnice, izobraževalne ustanove in posamezniki. Za izposajo in vračanje knjig so skrbeli zaposleni in zaprte osebe same.

Težava zavodskih knjižnic je v pomanjkanju novejših knjig in drugih knjižnih enot. V zavodu Dob so imeli ob koncu leta 9.905 tiskanih knjig; tekom leta so v obliki donacij prejeli 233 knjig in 623 revij. V zavodu Celje so zelo dobro sodelovali z Osrednjo knjižnico v Celju, kjer so si mesečno izposodili od 40 – 70 knjižnih gradiv. Dobrodošla je bila tudi izposoja strokovnih knjig, ki jih obsojenci potrebujejo pri izobraževanju. V zavodu Koper imajo na voljo tudi t. i. »premično zbirko« Osrednje knjižnice Srečka Vilharja (gre za knjige, ki jih je osrednja knjižnica odpisala), poleg tega je bila obsojencem omogočena izposoja preko Osrednje knjižnice Srečka Vilharja. V zavodu Ljubljana imajo na voljo preko 6.000 knjižnih enot. V Oddelku Novo mesto je bila zaprtim osebam zagotovljena izposoja knjig v zavodski knjižnici ter izposoja knjig in ostalega gradiva iz Knjižnice Mirana Jarca. V zavodu Maribor imajo preko 4.000 knjižnih enot. V Oddelku Murska Sobota sodelujejo s Pokrajinsko in študijsko knjižnico v Murski Soboti. Na OO Rogoza imajo knjižnico z nekaj več kot 1.000 enotami. V zavodu Ig razpolagajo s približno 6.000 knjigami, v zavod je enkrat mesečno prihajala tudi potujoča knjižnica (Mestna knjižnica Ljubljana); v času poletnih in jesenskih mesecev so organizirali t.i. knjižnico pod krošnjami (knjige so bile na voljo za branje v zavodskem parku). V prevzgojnem domu imajo okrog 3.500 enot knjižnega gradiva; nova pridobitev je DVD videoteka, v kateri je za izposajo na voljo preko 80 filmov.

E/ Zavodski časopisi

Namen časopisov je predstaviti aktivnosti in življenje v posameznem zavodu kot ga vidijo in doživljajo zaprti. Izdajanje zavodskih glasil je v zadnjih letih nekoliko zamrlo. Razlogi za to so v pomanjkanju interesa, idej, pa

tudi pomanjkanju časa za organizacijo tovrstnih aktivnosti. V zavodu Dob so izdali celoletno številko zavodskega časopisa Razpotja, v zavodu Ljubljana so izdali številko zavodskega glasila Člen, v zavodu Maribor so izdali časopis Ob fontani, na OO Rogoza so izdali časopis V parku, v prevzgojnem domu pa sta bili izdani dve številki zavodskega časopisa Grajske novice.

F/ Omejitve

V zavodih se srečujejo s težavami glede zagotavljanja materiala za tovrstne aktivnosti ter pomanjkanjem osnovnih pripomočkov, pa tudi s kadrovskimi težavami, s prostorsko stisko in dejstvom, da na voljo ni ustreznih prostorov.

G/ Uspehi

V letu 2017 je potekalo veliko dogodkov, preko katerih so se zavodi povezovali z zunanjim okoljem. Preko povezovanja z bližnjo okolico so uspeli predstaviti tako zaprte osebe kot del aktivnosti, ki potekajo v zavodih (prodajne razstave v knjižnici, razstava slik v galeriji Ljutomer, izdelava izdelkov in predstavitev le-teh v lokalni skupnosti, pohodi v bližnjo okolico, projekti v zavodu z zunanjimi gosti, srebrno priznanje obsojenca na razstavi kulinarčne artistike, dan odprtih vrat). Poleg tega so bile v zavodih izpeljane še številne druge aktivnosti. V zavodu Dob se je povečal odkup izdelkov med obsojenci. V zavodih Dob, Ljubljana, Maribor, Ig in PD Radeče so v sodelovanju z Javno agencijo Republike Slovenije za knjigo izpeljali projekt »Vključujemo in aktiviramo!«. Zavod Celje in Prevzgojni dom Radeče sta skupaj izvedla dva vodena planinska pohoda. V zavodu Koper so obnovili telovadnico, izboljšali akustiko, zaradi česar lahko sedaj prirejajo koncerte in druge prireditve. V OO Rogoza so prenovili knjižnico. V zavodu Ig so izdelali veliko kosov unikatnega nakita, didaktično drevo za sobo, kjer se izvajajo stiki mamic z otroki ter prenovili pohištvo v prostorih za obiske. Prav tako so pričeli z izvajanjem »Filmskih večerov«.

H/ Izzivi in predlogi za izboljšanje

Tudi v prihodnje se bo zasledovalo cilj čim več sodelovanja z zunanjimi ustanovami in v povezavi s tem vključevanja v projekte, razvijanja kulturne dejavnosti, slikarskih tečajev, srečanj s pesniki, pisatelji, popotniki, igralci itd., različnih športnih dogodkov, ustanoviti glasbeno skupino, filmski krožek, organizirati koncerte in drugo. Potrebno bi bilo izobraževanje zaposlenih na področju prostočasnih aktivnosti in na področju specialnih oblik dela. S strani zaposlenih je bila izražena potreba, da se v vseh zavodih zaposli ustrezno usposobljenega delavca, ki bi se ukvarjal izključno z organiziranjem in izvajanjem prostočasnih dejavnosti. Nekateri zavodi opozarjajo na ureditev zunanjih površin za športne dejavnosti. Poudarjajo, da je nujno potrebno povezovanje zavodov, izmenjava idej, metod dela in skupna strategija zavodov. Opozarjajo še, da bi bilo nujno potrebno urediti možnost prodaje izdelkov, ki nastanejo v okviru prostočasnih dejavnosti. V zavodu Dob bodo v prihodnjem letu proučili možnost povezovanja in sodelovanja z lokalno skupnostjo v zvezi z morebitno izdelavo izdelkov po naročilu. V Oddelku Nova Gorica izpostavljajo potrebo po pridobitvi površin za izvedbo kreativnih dejavnosti v naravi.

Turnir v malem nogometu med oddelki zavoda Dob

3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večinoma pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebnostno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilno ogroženost in psihične težave ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problematike. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psihodiagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovalno-terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Vrste psiholoških obravnav po kategorijah zaprtih oseb in po spolu v letu 2018

(50)

Vrsta obravnave	priporniki			obsojenci			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
uvodni razgovori	18	514	532	17	516	533	2	10	12	37	1040	1077
kontinuirane obravnave	79	207	286	19	993	1012	4	32	36	102	1232	1334
krizne intervence	1	26	27	1	76	77	3	34	37	5	136	141
razbrem. razgovori	22	234	256	108	486	594	0	0	0	130	720	850
informativni razgovori	14	725	739	9	455	464	2	8	10	25	1188	1213
SKUPAJ	134	1706	1840	154	2526	2680	11	84	95	299	4316	4615

V letu 2018 so psihologi opravili 1.077 uvodnih razgovorov, od tega 532 (49,4 %) s priporniki, 533 (49,5 %) z obsojenci ter 12 (1,1 %) z mladoletniki. Število vseh opravljenih uvodnih razgovorov je za 11,1 % večje od lanskega.

Psihologi so skupaj opravili 4.615 seans, kar je 3,8 % manj kot v letu 2017. V 141 primerih je šlo za psihološke intervence, ki se izvajajo ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. V 850 primerih je bil opravljen razbremenilni razgovor.

322 zaprtih oseb je bilo kontinuirano obravnavanih. Z njimi je bilo opravljenih 1.334 razgovorov, kar je za 21,1 % seans manj kot v letu poprej. Na število seans poleg posameznikove psihološke problematike vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave tako potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 1.213 informativnih razgovorov, kar je za 30 % več kot v letu poprej.

Število psihološko obravnavanih oseb po kategorijah in po spolu v letu 2018

(51)

Število oseb	priporniki			obsojenci			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
obrnave	4	114	118	5	193	198	1	5	6	10	312	322
intervence	1	22	23	1	66	67	1	17	18	3	105	108
razgovori	33	528	561	64	896	960	3	35	38	100	1459	1559
SKUPAJ	38	664	702	70	1155	1225	3	35	38	111	1854	1965

V različne oblike psihološke obravnave je bilo vključenih 1.965 zaprtih oseb. Od tega sta imeli 702 osebi status pripornika (35,7 %), 1.225 je bilo obsojencev (62,3 %) in 38 mladoletnikov (2,1 %). Kontinuirano je bilo obravnavanih 322 oseb, med njimi 118 pripornikov, 198 obsojencev in 6 mladoletnikov. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih posredovanjih. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 108 oseb, med njimi 3 mladoletne.

Število zaprtih oseb, s katerimi so psihologi opravili različne vrste razgovorov, se je povečalo za 11,6 %, pri čemer se je število vseh opravljenih razgovorov zmanjšalo za 3,8 %, in sicer predvsem število razbremenilnih razgovorov za 16,1 %. Število informativnih razgovorov se je povečalo za 30 %. Povečalo se je tudi število uvodnih razgovorov, in sicer za 11,1 %. Število seans kontinuiranih obravnav je upadlo za 21,1 %.

Število kriznih intervenc se je zmanjšalo za 26,9 %. Število oseb, ki so bile interventno obravnavane pa za 12,2 %. Število oseb, ki so bile kontinuirano obravnavane, se je povečalo za 8,1 %. Povprečna obravnava je trajala 4,1 seanse.

V letu 2018 je prišlo v stik s psihologom 205 zaprtih oseb več kot leto poprej, a je bilo z njimi opravljeno skupno 183 seans manj.

Zaradi naraščanja števila pripornikov so psihologi z njimi opravili 14 % več predvsem informativnih in uvodnih razgovorov, kar pomeni, da so ustrezno manj časa lahko namenili obsojencem.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja – od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

Tudi v tem letu je v zavodu Dob pri Mirni kontinuirano delovala edukativna skupina za obsojence s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost. Udeleženci vsake skupine so se dobili na 15 seansah v trajanju ene ure, ki so potekale enkrat tedensko. V to obliko dela je bilo vključenih skupaj 22 obsojencev. Nova psihologinja na Igu je v novembru in decembru izvedla skupino na temo starševstva in vzgoje otrok. Skupina je bila namenjena obsojenkam, ki so matere, za pogovor o stiskah, ki izhajajo iz starševske vloge v zaporu in edukaciji na področju vzgoje otrok. Supervizija psihologov, ki obravnavajo te storilce, je potekala redno. Psihologi so se v letu 2018 vključevali tudi v obravnavo odvisnosti zaprtih oseb in v kadrovsko selekcijo.

V ženskam zaporu na Igu pet mesecev, od aprila do oktobra, zaradi kadrovske zamenjave psihološka služba ni delovala. Psihološka služba je bila okrnjena tudi v Mariboru, saj je septembra tamkajšnja psihologinja prevzela delovno mesto vodje vzgojne službe, decembra pa se je upokojil psiholog.

3. 5. SOCIALNO DELO IN POMOČ ZA SOCIALNO VKLJUČEVANJE PO ODPUSTU

3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov

V letu 2018 so socialni delavci nudili pomoč s socialnega področja pri 61,2 % na novo sprejetih pripornikov in pripornic v osmih zavodih za prestajanje kazni zaporu in oddelkih, kjer se izvršuje pripor (zavod Ljubljana, Oddelek Novo mesto, Celje, Maribor, Oddelek Murska Sobota, Koper, Oddelek Nova Gorica in zavod Ig). Socialna pomoč pripornikom se je v primerjavi z letom poprej povečala za kar 11,7 %. Med izvrševanjem pripora je bil v 121 primerih (14,5 %) vzpostavljen stik s pristojnimi centri za socialno delo oziroma z ostalimi nosilci socialne varnosti. Poleg centrov za socialno delo je bil zaradi reševanja težav vzpostavljen kontakt

tudi z Zavodom za zdravstveno zavarovanje, z izobraževalnimi institucijami, upravnimi enotami, humanitarnimi organizacijami, bankami, Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter drugimi organizacijami. Priporniki so se v zavodih vključevali v raznovrstna izobraževanja in delavnice, ki so jih organizirale zunanje izobraževalne ustanove in nevladne organizacije.

Socialno strokovno delo v priporu je usmerjeno predvsem v razreševanje kriznih situacij - urejanje in vzdrževanje stikov s svojci, sodelovanje s pristojnimi centri za socialno delo, delovnimi in stanovanjskimi organizacijami ter razreševanje slabega materialnega stanja. Pomoč zajema tudi raznovrstna svetovanja za razreševanje osebnih stisk z informativnimi in razbremenilnimi razgovori ter motivacijskimi razgovori za pripornike, ki so bili v zavodu ocenjeni kot samomorilno ogroženi. Najpogostejša ovira pri reševanju akutnih socialnih težav pripornikov predstavlja odobritev obiska pristojnega centra za socialno delo s strani sodišča in s tem povezano čakanje za izdajo dovoljenja. Zaradi povečanega števila tujcev v priporu prihaja tudi do jezikovnih ovir zaradi nepoznavanja vsaj enega od svetovnih jezikov s strani pripornikov.

3. 5. 2. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov

3. 5. 2. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni

V letu 2018 so strokovni delavci v sprejemnem obdobju v okviru ocene potreb in tveganj in priprave osebnega načrta izdelali načrt socialnega vključevanja po odpustu z opredeljenimi cilji in potrebami za 80,6 % obsojencev in mladoletnikov. Pri 17 % obsojencev in mladoletnikov so ugotovili kompleksno socialno problematiko in potrebe po intenzivnejši socialni pomoči. 27 obsojencev ali 1,9 % vseh novo sprejetih obsojencev je odklonilo socialno obravnavo v zavodu.

Za obsojence, obsojene na kazen zapora na način, da še naprej delajo ali se izobražujejo in prebivajo doma, razen v prostih dneh, praviloma ob koncu tedna (4. odstavek 86. člena KZ-1), za obsojence, ki so prestajali hišni zapor v skladu s petim odstavkom 86. člena KZ-1 ter za tujce z izgonom, je bil izdelan v omejenem obsegu. Za obsojence, ki pomoči na socialnem področju niso potrebovali ali želeli, načrtov niso izdelali.

Sestavni del opredeljevanja potreb in načrta socialnega vključevanja po odpustu so tudi podatki iz uradnih evidenc centrov za socialno delo. V sprejemnem obdobju je bilo v letu 2018 na pristojne centre za socialno delo posredovanih 763 zaprosil za podatke iz uradnih evidenc, prejeli smo jih za 723 ali 52,5 % na novo sprejetih obsojencev in mladoletnikov. Zavodi podatkov centrov niso zaprosili za obsojence tujce in za tiste s kratkimi kaznimi. 27 oziroma 1,9 % obsojencev je pomoč, vodenje in urejanje pri načrtovanju socialnega vključevanja po odpustu s strani pristojnega centra za socialno delo odklonilo, kar je za 2,5 % manj kot leto poprej. 135 ali 9,8 % obsojencev je zaradi nastopa kazni izgubilo zaposlitev, kar je za 3,3 % manj kot v predhodnem letu.

Vsebine dela so bile prilagojene posameznikovim potrebam in specifičnim življenjskim situacijam. Najpogostejše vsebine so bile: razreševanje aktualne socialne problematike, razbremenilni razgovori, socialno svetovanje po načrtu in dogovoru, razreševanje socialne problematike v domačem okolju in delo z družino, pomoč pri zaposlovanju med prestajanjem kazni in ob odpustu, zagotavljanje materialne varnosti obsojenca med prestajanjem kazni in ob odpustu, reševanje nastanitvene problematike, ugotavljanje zmožnosti za delo in invalidnosti, sodelovanje pri obravnavi odvisnosti, financiranje nekaterih oblik izobraževanja ter usmerjanje v različne zunanje obravnave z namenom reševanja njihovih težav.

418 ali 30,5 % na novo sprejetih obsojencev v letu 2018 je imelo skupno 655 mladoletnih otrok. Generalni urad je zato v sodelovanju z Direktoratom za družino, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, intenzivno vodil aktivnosti za izvajanje pilotne izvedbe treninga starševskih veščin za obsojence z mladoletnimi otroci in izdelal informacijsko zloženko »10 vprašanj otrok staršev, ki so v zaporu«, namenjeno

tako obsojencem kot tudi drugim skrbnikom mladoletnih otrok, katerih starši prestajajo kazen zapora. Cilj Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij je omogočiti možnost obsojencem, da krepijo starševske veščine tudi v času prestajanja kazni zapora ter vzdržujejo in izboljšajo odnose in stike s svojimi otroki.

Pomembno vlogo pri delu z zunanjimi institucijami in pri reševanju težav posameznika ima socialno delo na terenu. Delež terenskega dela se je v primerjavi z lanskim letom povečal. V letu 2018 so socialni delavci opravili skupno 309 obiskov na terenu (108 obiskov na centrih za socialno delo, 13 obiskov na domu obsojencev oz. mladoletnikov, 13 na zavodih za zaposlovanje ter 175 različnih obiskov v drugih ustanovah – upravne enote, občine, zdravstvene in humanitarne organizacije, delovne organizacije, izobraževalne organizacije, stanovanjske skupnosti, društva, nevladne organizacije, sodišča, zavetišča za brezdomce, samski domovi, delodajalci, bolnišnice, porodnišnice ipd. Največ terenskega dela so opravili v Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje (68), v zavodu Maribor (60) ter v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob (55).

Med prestajanjem kazni zapora oz. vzgojnega ukrepa je socialno obravnavo potrebovalo 1.492 obsojencev in mladoletnikov. Med njimi jih je 293 potrebovalo pomoč pri urejanju stikov z družino in 849 pri reševanju materialne stiske.

3. 5. 2. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami

Izvajanje načrta socialnega vključevanja in reševanje večine socialnih težav posameznika nista mogoči brez povezovanja zavodske socialne službe z zunanjimi ustanovami. Pogosta večplastnost problemov zahteva tudi sodelovanje drugih ustanov.

Sodelovanje zavodov z zunanjimi ustanovami v letu 2018 ⁽⁵²⁾

Naziv/vrsta ustanove	število stikov
centri za socialno delo	2494
zavodi za zaposlovanje	228
delovne organizacije	377
Rdeči križ in Karitas	248
zdravstvene ustanove	149
izobraževalne ustanove	204
stanovanjske organizacije	187
ZPIZ	50
domovi za starejše občane	106
samski domovi	141
drugo	507
SKUPAJ	4691

Zavodi so v letu 2018 pri izvajanju načrtov socialnega vključevanja največ sodelovali s centri za socialno delo (53,1 %), kar je za 13,4 % več kot leto poprej, ter z drugimi institucijami (10,8 %). Sodelovanje s centri za socialno delo je s strani zavodov ocenjeno kot dobro in ustrezno. Po številu vzpostavljenih stikov v letu 2018 sledijo delovne organizacije, druge vladne in nevladne organizacije in humanitarne organizacije (22,5 %). Delež stikov z izobraževalnimi organizacijami se je v primerjavi z lanskim letom znižal, kar gre pripisati večji ponudbi izobraževanj, ki se izvajajo v zavodih za prestajanje kazni zapora.

Pristojni centri za socialno delo so zaradi uresničevanja načrta socialnega vključevanja obsojencev po odpustu obiskali tudi obsojence v zavodih. Beležimo 375 obiskov strokovnih socialnih delavcev centrov za socialno delo in 186 obiskov drugih oseb iz organizacij in društev, ki lahko vsak na svojem področju nudijo pomoč obsojencem (Zavod RS za zaposlovanje, upravne enote, varne hiše, Društvo Projekt človek, Društvo Up, Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo Zrno, Kralji ulice, Društvo žarek upanja, Inštitut Vir, Karitas, varne hiše, materinski domovi, Društvo Izberi pravo pot, DrogArt, Javni zavod Socio, Društvo Stigma, Šent, Anonimni alkoholiki, delodajalci, zavetišča za brezdomce in drugi).

3. 5. 2. 3. Priprava na odpust

V času pred odpustom je celotna obravnava osredotočena na konkretne priprave na odpust: zaposlitev, nastanitev, urejanje materialnih razmer in pripravo ožjega domačega okolja na vrnitev obsojenca ali mladoletnika. Pri tem sodelujejo centri za socialno delo zaradi priprave programov potrebnih ukrepov za pomoč obsojencu po odpustu. Pogosto želje ter pričakovanja obsojencev in mladoletnikov niso v skladu z možnostmi, postopke pa večkrat otežuje tudi njihov protisloven odnos do prostosti, posebno pri daljših kaznih. Od skupno 1.357 odpuščenih je bila za 443 oziroma 32,6 % obsojencev urejena izredna denarna socialna pomoč ob odpustu. Po odpustu je bilo po nadaljnjo pomoč na centre za socialno delo napotenih 748 ali 55,1 % odpuščenih obsojencev.

V zavodih so pripravo na odpust izvajali v sklopu individualne obravnave. V letu 2018 so v zavodih opravili 375 strokovnih timov s pristojnimi centri za socialno delo zaradi priprave programa potrebnih ukrepov za pomoč obsojencu po prestani kazni zapora, kar je za 9,5 % več kot v preteklem letu. Za pripravo pogojnega odpusta z varstvenim nadzorstvom je bilo opravljenih 33 koordinacij s probacijskimi enotami (do 1. 4. 2018 s pristojnimi centri za socialno delo), ki so nato v času pogojnega odpusta izvajali varstveno nadzorstvo. Za 9 obsojencev je bil predlagano varstveno nadzorstvo zaradi nadaljnje obravnave odvisnosti od psihoaktivnih snovi, za 6 obsojencev zaradi obravnave nasilja, za 3 obsojence zaradi nadaljnje obravnave odvisnosti od alkohola. Za ostale obsojence je bilo predlagano varstveno nadzorstvo s svetovanjem in spremljanjem na pristojnih probacijskih enotah, vključitve v nadaljnje psihiatrične obravnave, psihološke pomoči in obravnave odvisnosti od iger na srečo, svetovanja glede medsebojnih odnosov in drugega svetovanja.

354 oziroma 26 % obsojencev ali mladoletnikov se je skladno z 99. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij šest mesecev pred odpustom prijavilo v evidenco brezposelnih oseb na Zavodu za zaposlovanje in se vključilo v programe aktivnega iskanja zaposlitve pri Zavodu RS za zaposlovanje, kar je za 9,4 % manj kot leto poprej. Zaposeliti se je uspelo 8 obsojencem, tako da so že pred odpustom sklenili pogodbo o zaposlitvi - 2 obsojenca iz Odprtega oddelka Ig, 2 obsojenca iz Odprtega oddelka Rogoza, 2 obsojenca iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Maribor ter 1 obsojenec iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Koper. Največ prijav na zavod za zaposlovanje je bilo izvedenih v zavodu Maribor (192), v zavodu Celje (55), v zavodu Ig (20).

Zaposlitev

Prenapolnjenost trga delovne sile, nižja izobrazbena raven obsojencev ter predvsem želja delodajalcev po zanesljivejših in z delovnimi navadami opremljenih delavcih, otežujejo zagotavljanje zaposlitve obsojencem po prestani kazni. V letu 2018 je delež obsojencev in mladoletnikov, ki so imeli po odpustu urejeno zaposlitev, dosegal 25,2 %, podobno kot leto poprej. Od 354 obsojencev ali mladoletnikov se je preko zavoda za zaposlovanje uspelo zaposliti 8 obsojencev v obdobju 6 mesecev pred odpustom. 20 obsojencev se je v času prestajanja kazni zapora zaposlilo pri pravnih in fizičnih osebah zunaj zavoda v skladu z 52. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij. Več težav pri zagotavljanju zaposlitve je bilo pri tistih obsojencih, ki že pred nastopom kazni niso imeli urejene zaposlitve. V zavodu Celje je imelo zagotovljeno zaposlitev le 2,6 % odpuščenih obsojencev. Največ oseb z urejeno zaposlitvijo je bilo odpuščenih iz Odprtega oddelku Puščava (71,4 %), Odprtega oddelka Ig (67,3 %) in Odprtega oddelka Rogoza (65,3 %).

Število obsojencev in mladoletnikov z urejeno zaposlitvijo ob odpustu v letu 2018

(53)

Zavod	urejena zaposlitev	delež (v %)
Dob	24	9,9
POO Slov. vas	24	61,5
OO Puščava	5	71,4
Ig	6	5,5
Celje	2	2,6
Koper	36	27,9
N. Gorica	13	22,8
Ljubljana	20	20,2
N. mesto	68	60,1
OO Ig	35	67,3
Maribor	61	24,5
M. Sobota	10	16,6
OO Rogoza	34	65,3
Radeče	4	50
SKUPNO	342	25,2

Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu v letu 2018

(54)

Razlogi	delež med nezaposlenimi v %
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, prijava na ZRSZ	43,6
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, brez prijave na ZRSZ	16
tujci	9,7
zdravstveni razlogi	6,5
vklučeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	0,4
zavrnitev pomoči pri iskanju zaposlitve	2,5
upokojenci	4,7
vklučeni v redno izobraževanje	1,2
drugo	15,4

Delež odpuščenih obsojencev, ki jim zaposlitve ob odpustu ni bilo mogoče zagotoviti (74,8 %), je v primerjavi z letom poprej ostal na isti ravni. Več težav pri iskanju zaposlitve je bilo pri tistih, ki so bili nezaposleni že pred nastopom kazni. Zaradi nastopa kazni je zaposlitev izgubilo 135 obsojencev.

Nastanitev

Med odpuščenimi je zaradi nastopa kazni zapora ali prestajanja vzgojnega ukrepa, nastanitev izgubilo 82 obsojencev in mladoletnikov. 7 obsojencev v letu 2018 ni imelo urejene nastanitve po prestani kazni, le-ti so odklanjali pomoč zavoda ali pristojnega centra za socialno delo. Pomoč pri urejanju nastanitve je v letu 2018 potrebovalo 78 obsojencev.

75,4 % obsojencev in mladoletnikov se je ob odpustu vrnilo domov, kar je podobno kot leto poprej. Drugi so si urejali nastanitev na novo (ob pomoči socialne službe v zavodu, centrov za socialno delo, stanovanjskih organizacij in neformalne socialne mreže). Razmere na področju nastanitve obsojencev in mladoletnikov

po odpustu so v primerjavi s predhodnim letom podobne. Perspektivno gledano je potrebno omeniti, da stanovanjska politika za zaprte osebe še vedno nima izdelane strategije ali vizije, zato obsojene osebe s svojim socialnim statusom nimajo večjih možnosti lastnega razreševanja nastanitvenega problema. Razpisi za neprofitna stanovanja so redki, stanovanj je malo, tudi za dodelitev bivalne enote so dolge čakalne vrste. Oteženo je predvsem urejanje nastanitve za obsojence brez stalnega prebivališča v RS. Za obsojence, ki so potrebovali pomoč pri urejanju nastanitve, so se zavodi obračali tudi na zavetišča za brezdomce, najemniške sobe in samske domove.

Nastanitev obsojencev ob odpustu v letu 2018

(55)

Nastanitev	delež v %
v lastnem domu	75,4
pri sorodnikih	11,6
v najemniški sobi	7,4
v samskem domu	1,4
v dodeljeni sobi ali stanovanju	0,8
v prehodnem domu za tujce	1
v domu za starejše občane	0
neurejena nastanitev	0,6
drugo	1,8

Materialna pomoč

Obsojenci in mladoletniki so bili v večini zavodov deležni pomoči v obleki in obutvi (377 primerov), in sicer s strani zavoda, Karitasa ali Rdečega križa. Izredno denarno socialno pomoč ob odpustu je s strani centra za socialno delo prejelo 443 obsojencev (32,6 %). Večina obsojencev si privarčuje določen znesek na blokiranem delu depozita, kjer se hrani določen delež pridobljene nagrade za delo. Glede na to, da se obsojenci ob odpustu pogosto soočajo z dodatnimi finančnimi obremenitvami, je prihranek pogosto prenizek. 748 ali 55,1 % odpuščenih obsojencev je bilo ob odpustu napotenih na center za socialno delo, kjer so si po prestani kazni sami urejali denarno socialno pomoč.

Delež odpuščenih obsojencev, ki so ob odpustu prejeli izredno denarno pomoč centra za socialno delo, se je v primerjavi z lanskimi letom povečal za 16,8 %.

Celjski zavod je sodeloval na dogodku Parade učenja

3. 5. 2. 4. Prostovoljno delo z obsojenci

V letu 2018 je imelo 6 obsojenk v Zavodu za prestajanje kazni zapora lg dodeljene prostovoljce. Prostovoljci s svojim delom, znanjem in izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja obsojencev v obliki svetovanja za lažjo socialno vključevanje v družbo po prestani kazni zapora. Prostovoljno svetovanje temelji na vrednostni komunikaciji z obsojeno zaprto osebo in na pristnem medčloveškem odnosu, preko katerega si obsojenci pridobivajo moč in motivacijo za uspešnejšo socialno vključevanje v lokalno okolje po prestani kazni.

3. 5. 2. 5. Število individualnih razgovorov socialnega delavca

Socialni delavci so v letu 2018 opravili 13.568 razgovorov, od tega 2.129 uvodnih razgovorov, 3.852 svetovalno-motivacijskih razgovorov, 5.833 informativnih razgovorov, 1.492 razbremenilnih razgovorov in 262 ostalih razgovorov, ki so se nanašali na prestajanje kazni zapora, reševanje socialne problematike in priprave na odpust ter vključevanje v družbo. Največ razgovorov so opravili z obsojenci (11.095). Pri tem je potrebno poudariti, da gre za število razgovorov socialnih delavcev. Vsak zavod ali njegov oddelek namreč nima zaposlenega socialnega delavca, zato socialno vključevanje in priprave na odpust opravljajo strokovni delavci pedagogi.

(56)

Število razgovorov	priporniki	obsojenci	mladoletniki	skupaj
uvodni razgovori	716	1412	1	2129
svetovalno/ motivacijski razgovori	620	1377	12	3852
informativni razgovori	703	5128	2	5833
razbremenilni razgovori	221	1267	4	1492

3. 6. ZDRAVSTVENA OSKRBA

Zdravstveno oskrbo na primarni ravni zaprtim osebam zagotavljajo zdravstveni domovi v okviru javne zdravstvene mreže na območjih zavodov, pri čemer sodelovanje poteka v skladu z dogovorom, sklenjenim med zavodom in zdravstvenim domom. Na podlagi splošnih predpisov o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju imajo zaprte osebe pravico do zdravstvenih storitev po teh predpisih, razen pravic, ki so jim s specialnim predpisom omejene. Zdravstveni domovi v zavodih za prestajanje kazni zapora zagotavljajo ambulantno splošnega zdravnika, psihiatra, ambulantno centra za odvisnost, zobozdravnika in ginekološko ambulantno za zaprte ženske. Zdravstvena dejavnost se za zaprte osebe opravlja tudi v ustreznih zdravstvenih ustanovah zunaj zavoda, vendar o takšni napotitvi na pregled ali zdravljenje odloča zdravnik regionalnega zdravstvenega doma, ki v zavodu opravlja zdravstveno dejavnost. Nekateri zavodi imajo zaposlene medicinske sestre, ki zagotavljajo zaprtim osebam dodatno pomoč in nego ter nudijo svetovanje in izobraževanje za preprečevanja okužb.

3. 6. 1. Sodelovanje z Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor

Obravnavanje zaprtih oseb z duševnimi motnjami, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo, od leta 2012 poteka v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, na Enoti za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem, zagotavlja enota, varovanje pa Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

Enota za forenzično psihiatrijo razpolaga z 48 posteljami, ki so locirane na treh oddelkih, kjer so nameščeni tako pacienti z izrečenim ukrepom obveznega psihiatričnega zdravljenja in varovanja kot tudi osebe, ki prestajajo kazen zapora ali imajo odrejen pripor ter je za njih potrebno bolnišnično zdravljenje.

V letu 2018 se je število nameščenih zaprtih oseb na enoti gibalo med 10 in 23 oseb, ki so prestajale kazen zapora ali so imele odrejen pripor. Sodelovanje z Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor poteka zelo dobro.

3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda

Zaprte osebe so v letu 2018 pri zunanjih specialističnih ambulantah opravile 5.209 pregledov, kar je za 1.545 manj kot v letu poprej. Od tega je bilo 1.167 pregledov pripornikov in 4.042 obsojencev. Ženske so opravile 402 specialističnih pregledov, mladoletniki pa 46 specialističnih pregledov.

3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

V letu 2018 je bilo hospitaliziranih 285 oseb. 160 oseb je bilo v času hospitalizacije varovanih, 125 hospitalizacij je potekalo brez varovanja. Od 14 hospitaliziranih žensk jih je bilo 8 z varovanjem. Od 5 mladoletnikov je bil 1 hospitaliziran z varovanjem.

3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb

Po razpoložljivih podatkih o rezultatih testiranj, ki so bili pridobljeni v ambulantah, organiziranih v okviru pristojnih regionalnih zdravstvenih domov, je bil v letu 2018 hepatitis B potrjen pri enaintridesetih zaprtih osebah in hepatitis C pri štiridesetih zaprtih osebah.

Rezultati prostovoljnih in zaupnih testiranj na hepatitis in HIV v letih 2010–2018

(57)

Leto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
število testiranih na HIV in hepatitis	481	326	222	196	169	190	136	269	292
HIV	1	0	1	0	0	0	3	2	0
hepatitis A	0	0	1	1	0	0	0	0	0
hepatitis B	11	15	5	9	5	7	3	23	31
hepatitis C	60	55	20	25	22	18	61	27	40
SKUPAJ	72	70	27	35	27	25	67	52	71

Za testiranje na HIV in hepatitis se je v letu 2018 odločilo 292 oseb. Število testiranih zaprtih oseb je v zadnjih dveh letih naraslo zaradi sistematičnega spodbujanja zaprtih oseb ob nastopu kazni za prostovoljno testiranje, s strani zdravstvenega tima v ZPKZ Maribor, kjer je bilo v letu 2018 testiranih 166 zaprtih oseb. Bolniki so iskali pomoč in svetovanje tudi pri infektologih, ambulantah za HIV in drugih prenosljivih spolnih boleznih. Zdravstveno osebje zavodov je dosledno izvajalo priporočila medicinske stroke glede pravočasnega odkrivanja bolnikov in zdravljenja ter nege po navodilih zdravnikov specialistov.

3. 6. 5. Substitucijska terapija

Substitucijsko terapijo izvajamo v ambulantah za odvisnosti od prepovedanih drog, ki so organizirane v zavodih, v okviru pristojnega regionalnega zdravstvenega doma. V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja z nadomestnimi zdravili v zavodih.

Med 977 zaprtimi osebami, ki so bile odvisne od prepovedanih drog ali so imele težave zaradi uživanja drog, je prejelo substitucijsko terapijo 605 ali 62 % zaprtih oseb, odvisnih od drog. Največ je bilo vzdrževalne terapije. V primerjavi z letom 2017 se je število vseh zaprtih oseb na substitucijski terapiji povečalo za 2,5 %. Med 780 novo sprejetimi osebami s težavami s prepovedano drogo je bilo 360 ali 46 % oseb z že predpisano substitucijsko terapijo.

Število zaprtih oseb na substitucijski terapiji po kategorijah v letih 2012–2018

(58)

Kategorija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
priporniki	190	187	149	175	142	186	196
obsojenci	366	394	440	467	441	367	409
SKUPAJ	556	581	589	642	583	553	605

3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile predvsem zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave odvisnosti od prepovedanih drog in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno sklenile terapevtski dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili najpogostejše uporabljeni za ugotavljanje prisotnosti opiatov, kanabisa in benzodiazepinov. Z urinskimi testi so bile preverjane tudi vse zaprte osebe na substitucijski terapiji in ostale osebe, za katere je obstajal sum, da so pod vplivom nedovoljenih psihoaktivnih snovi. V letu 2018 je bilo uporabljenih 2.663 urinskih testov.

3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

V letu 2018 je bilo skupaj 6.475 ležalnih dni, od tega 2.011 v zavodskih bolniških sobah in 4.464 dni v bolnišnicah. Za 574 dni se je zmanjšalo število ležalnih dni v bolnišnicah in za 278 dni povečalo število v zavodu za prestajanje kazni zapora ali v prevzgojnem domu.

3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb

Skupno število poškodb v letu 2018 je znašalo 178. Od tega je bilo poškodb pri delu 20.

3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2018 beležimo štirinajst (14) poskusov samomora in petinsedemdeset (75) samopoškodb. Skupaj torej 89 dogodkov, kar je v primerjavi z letom 2017, ko smo takih dogodkov zaznali 38, kar 134,2 % povečanje. 45-krat (50,6 %) so se samopoškodovali obsojenci, 34-krat (38,2 %) priporniki, 3-krat (3,4 %) mladoletni obsojenci in sedemkrat (7,9 %) mladoletniki v PD Radeče. Največ dogodkov so zabeležili v zavodu Celje (19), sledita Ljubljana in Maribor (16), Dob (11), Koper (8), Radeče (7), Novo mesto (5) in Ig (3). Po en dogodek so zabeležili na Odprtem oddelku Ig in v Oddelku Murska Sobota, dva pa na Enoti za forenzično psihiatrijo. Brez samopoškodbe so bile v letu 2018 lokacije: Nova Gorica, Rogoza, Slovenska vas in Puščava.

Najpogostejša metoda samopoškodovalnega vedenja je bila tudi v letu 2018 rezanje. V treh primerih je bilo to globlje, oziroma na takih delih telesa (vrat) da je bilo dejanje opredeljeno kot poskus samomora. Nadalje beležimo tri poskuse samomora z obešanjem. Zastrupitev je bilo skupaj osem; od tega so bile tri opredeljene kot poskus samomora. Med vsemi, samopoškodovalnimi dejanji je bilo štirinajst opredeljenih kot poskus samomora. Najbolj kritičen je bil primer, ko bi se obsojenec, ki je zanetil požar, skoraj zadušil. Le strokovni intervenciji zaposlenih gre zasluga, da so dejanja ostala samo pri poskusu. Vse osebe so bile ustrezno oskrbljene s strani delavcev zavodov ali zunanjega medicinskega osebja. Beležimo devetintrideset hospitalizacij po dogodkih, od tega trideset na Enoti za forenzično psihiatrijo in eno v PB Vojnik.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avtoagresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči, osamljenosti in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti z ostalimi zaprtimi osebami. Vzrok za občutke nemoči in obupa zaprte osebe pogosto vidijo v odločitvah sodišč in zaporov.

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost vsake na novo sprejete osebe. Zaprtim osebam v stiski so nudili pomoč zavodski strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali tudi z zunanjimi strokovnjaki (psihiatrji in kliničnimi psihologi), ki so zaprte osebe pregledali ali opazovali.

V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2018 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb. Ustanovljen je bil aktiv, ki ga sestavljajo predstavniki z vseh lokacij. Aktiv je na petih sestankih obravnaval vse pomembnejše izredne dogodke s tega področja. Supervizijska skupina se je sestajala enkrat mesečno. Izobraževanja, namenjenega pravosodnim policistom – operativnim vodjem, zaradi kadrovske stiske nismo izvajali.

3. 6. 10. Smrti

V letu 2018 sta umrli dve osebi, obe v UKC Ljubljana. Prva je imela status obsojenca in je kazen prestajala v zavodu Koper, druga je bila priprta v ženskem zaporu na Igu. Leto 2018 je minilo brez samomora zaprte osebe.

3. 6. 11. Gladovne stavke

Z gladovnimi stavkami so tudi v letu 2018 zaprtih osebe opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Beležimo 7 primerov gladovnih stavk, kar so trije primeri manj kot v letu 2017. Pripornika (2) sta z odklanjanjem hrane želela doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih, obsojenci (5) pa so na ta način izražali predvsem nezadovoljstvo nad odločitvami zavodskih strokovnih služb. Vsi stavekajoči so bili obravnavani v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stavkah. Odklanjanje hrane ni pustilo posledic na zdravju stavekajočih.

3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola

Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola v zavodih izvajajo zavodski strokovni delavci v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitni pripravi posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi. Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola pogosto spremljajo različne oblike agresivnega vedenja, družinsko in spolno nasilje. Doseganje namena obravnave so tudi v preteklem letu ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo, minimaliziranje težav, obrambni mehanizmi, nepripravljenost svojcev za sodelovanje v obravnavi, pa tudi kadrovske pomanjkanje zaposlenih, ki tovrstno obravnavo izvajajo.

Število in delež zaprtih oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola po kategorijah zaprtih oseb v letu 2018

(59)

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi alkohola	delež v %
obsojenci	2335	284	12
priporniki	1128	84	7,4
mladoletniki	38	11	28,9
SKUPAJ	3501	379	10,8

V letu 2018 je prepoznanih 10,8 % zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja alkohola. Delež oseb, ki so imele težave zaradi zlorabe alkohola, se je v primerjavi z letom poprej zvišal za 1,1 %.

Število zaprtih oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola
po spolu in zavodih v letu 2018

(60)

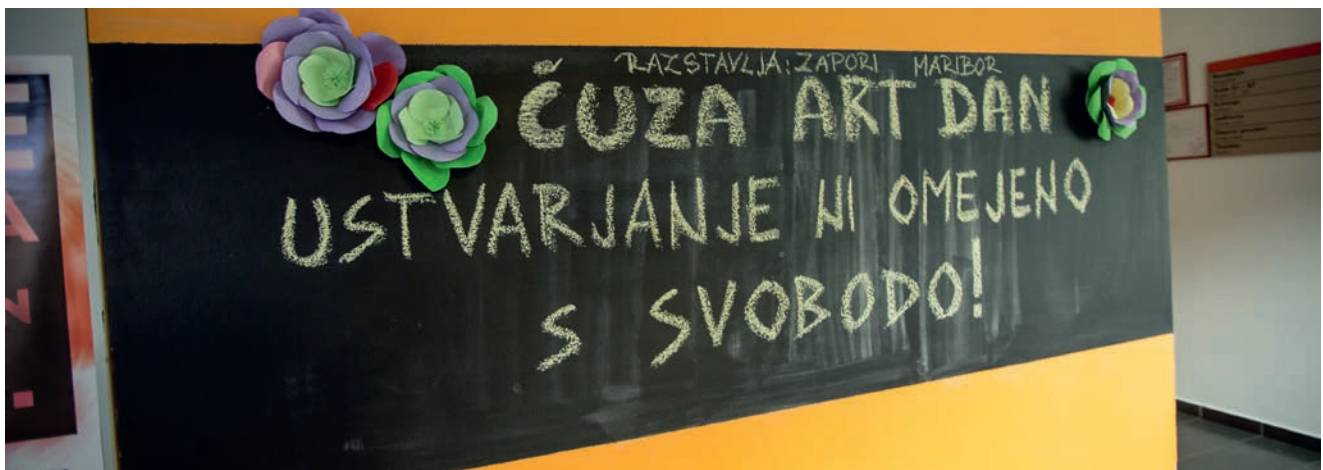
Zavod	ugotovljeno, da imajo težave				
	P	m	ž	ml	skupaj
Dob		126			126
Slov. vas		20			20
Puščava		8			8
Ig			7		7
Celje	13	13			26
Koper	7	32			39
N. Gorica		5			5
Ljubljana	35	27			62
N. mesto	8	10			18
OO Ig		5			5
Maribor	18	24			42
M. Sobota	3	5			8
Rogoza		2			2
Radeče				11	11
SKUPAJ	84	277	7	11	379

Tudi v letu 2018 so zavodi izvajali ukrepe z vključevanjem zaprtih oseb s težavami z alkoholom v psihosocialne programe obravnave v zavodih, v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami in drugimi organizacijami, ki se ukvarjajo s tovrstnimi obravnavami. V primerih abstinenčne krize posreduje zdravstvena služba, zdravnik in psihiater, z ustrezno medikamentozno terapijo. V kolikor se izkaže potreba, se nudi tudi psihosocialna intervencija strokovnih delavcev zavoda. 18 oseb je imelo abstinenčno krizo zaradi alkohola.

Število oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2010–2018

(61)

Leto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
število vseh zaprtih oseb	4592	4975	5040	4543	4550	3905	3555	3380	3501
osebe s težavami zaradi alkohola	413	492	514	471	412	408	333	328	379
delež v %	9,0	9,9	10,2	10,4	9,1	10,4	9,4	9,7	10,8

Dogodek čuza art dan v ZPKZ Maribor

Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave po zavodih v letu 2018

Zavod	program motivacije		program edukacije		intenzivni program in vzdrževanje abstinence	
	0	ml	0	ml	0	ml
Dob	48		43		10	
Slov. vas	6		6		2	
Puščava	2		2		2	
Ig	1		1		1	
Celje	13		5		8	
Koper	8		12		1	
N. Gorica	4				2	
Ljubljana	62		10			
N. mesto	10		8			
OO Ig	5					
Maribor			15			
M. Sobota	8		2			
Rogoza	7		2			
Radeče		34		34		34
SKUPAJ	174	34	106	34	26	34

V letu 2018 so se zaprte osebe s težavami zaradi zlorabe alkohola lahko vključevale v programe motivacije in izobraževanja v zavodih. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebno nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevnih dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s svojci ter priprave na odpust. Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Velik poudarek je bil namenjen motiviranju zaprtih oseb, kjer je bilo vključenih 208 oseb. Za vključitev v programe izobraževanja se je odločilo 140 zaprtih oseb, v intenzivni program obravnave pa 60 zaprtih oseb.

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstimirale in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (psihiatrične bolnišnice, območne ambulate za zdravljenje odvisnosti, klubi in društva zdravljenih alkoholikov, anonimni alkoholiki, društva: Žarek upanja, Projekt Človek, Šent, Izberi pravo pot, Srečanje, Inštitut Vir, ipd.). Pri obravnavi zavodi sodelujejo tudi s pristojnimi centri za socialno delo, predvsem v smislu dogovorov za vključitev v ustrezne programe zdravljenja in obravnave po odpustu s prestajanja kazni zopora. V obravnavo zunaj zavoda med prestajanjem kazni se je v letu 2018 vključilo 36 zaprtih oseb. Po prestani kazni so z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevale 3 osebe.

3. 7. 2. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog

Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog se v zavodih izvaja v skladu z izdelano strategijo zdravljenja in obravnave odvisnosti od drog, ki obsega medicinski del pomoči, motivacijski proces, programe edukacije ter nadgradnjo v visokopražne programe. V okviru obravnave se nudi zaprti osebi podpora in ustrezno strokovno pomoč, z namenom vzpostavitve in vzdrževanja abstinence ter motivacijo za izvedbo spremembe življenjskega sloga brez drog. Strokovni delavci v zavodu motivirajo osebe za zdravljenja odvisnosti tudi zunaj zavoda v času prestajanja kazni in spodbujajo k nadaljevanju zdravljenja po prestani kazni. Obravnavo so spremljale težave kot so nizka motiviranost zaprtih oseb za vključitev v visokopražne programe obravnave, spreminjanje življenjskega stila, nekritičnost in minimaliziranje težav, zanikanje recidiva in odgovornost zanj, manipuliranje, pa tudi kadrovske pomanjkanje zaposlenih.

Število in delež zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po kategorijah zaprtih oseb v letu 2018

(63)

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi uživanja drog	delež v %
obsojenci	2335	676	28,9
priporniki	1128	268	23,7
mladoletniki	38	32	84
SKUPAJ	3501	977	27,9

V letu 2018 je bilo prepoznanih 977 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. V primerjavi z letom poprej se je njihovo število zvišalo za 0,4 %.

Število zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po zavodih v letu 2018

(64)

Zavod	ugotovljeno, da imajo težave				
	P	m	ž	ml	skupaj
Dob		240			240
Slov. vas		4			4
Puščava		1			1
Ig	9		32		41
Celje	30	31	1	1	63
Koper	35	98			133
N. Gorica	5	19			24
Ljubljana	112	82			194
N. mesto	21	14			35
OO Ig		2			2
Maribor	39	132			171
M. Sobota	17	6			23
Rogoza		14			14
Radeče				31	31
SKUPAJ	268	643	33	32	976

Ribolovni tabor mladoletnikov v PD Radeče je ena od popestritev vsakodnevne rutine

V letu 2018 je bilo prepoznanih 977 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. Abstinencijsko krizo je imelo 111 oseb. Tako kot pri abstinencijski krizi zaradi alkohola tudi v teh primerih ukrepajo zdravstvena služba, zdravnik in psihiater, z ustrežno medikamentozno terapijo. Strokovni delavci zavoda (pedagogi, psihologi, socialni delavci) se po potrebi vključijo s psihosocialno intervencijo.

Število oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2010 – 2018

(65)

Leto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
število zaprtih oseb	4592	4975	5040	4543	4550	3905	3555	3380	3501
osebe s težavami zaradi droge	1215	1073	1076	1078	997	841	917	929	977
delež (v %)	26,5	21,6	21,3	23,7	21,9	21,5	25,8	27,5	27,9

Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave po kategorijah in zavodih v letu 2018

66

Zavod	nizkopražni programi			višjepražni programi			visokopražni programi		
	0	ml	skupaj	0	ml	skupaj	0	ml	skupaj
Dob	197		197	67		67	28		28
Slov. vas									
Puščava	1		1						
Ig	25		25	13		13	4		4
Celje	19	2	21	8		8	4		4
Koper	38		38	51		51	9		9
N. Gorica	3		3	2		2	2		2
Ljubljana	41		41	17		17			
N. mesto	14		14						
OO Ig	3		3	1		1			
Maribor	131		131	24		24	6		6
M. Sobota	2		2	5		5			
Rogoza	11		11						
Radeče		34	34		34	34		34	34
SKUPAJ	485	36	521	188	34	222	53	34	87

Ključnega pomena za večje število oseb v programih je timski interdisciplinarni pristop, ki poleg strokovnih delavcev v zavodu vključuje tudi zdravstveni tim zavoda in druge zunanje strokovnjake. Hkrati je obravnava del širšega svetovalnega dela, ki motivira osebe tudi k vključevanju v vsakodnevne aktivnosti, ki potekajo v zavodu. To pomeni, da se jih spodbuja k vzpostavljanju dnevnega ritma z delom, izobraževanjem in aktivnim preživljanjem prostega časa. Za osebe, ki se v času prestajanja kazni vključujejo v različne programe obravnave, se v zavodih omogoča individualna in skupinska obravnava, ki jo vodijo strokovni delavci zavodov. Zaprtim osebam je omogočena tudi obravnava v zunanjih zdravstvenih ustanovah ter v programih nevladnih organizacij (psihiatrična bolnišnica, Center za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog v Ljubljani in drugi centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog, Karitas - Zavod Pelikan, Inštitut Vir, LAS za preprečevanje odvisnosti, društva: Projekt Človek, DrogArt, Reintegracijski center Vincenca Drakslerja, Zdrava pot, Labirint, Izberi pravo pot, Srečanje, Narcotics Anonymous, Stigma, ipd.). V obravnavi zavodi sodelujejo tudi s pristojnimi centri za socialno delo, predvsem v smislu dogovorov za vključitev v ustrezne programe zdravljenja in obravnave po odpustu s prestajanja kazni zapora. V obravnave zunaj zavoda med prestajanjem kazni se je v letu 2018 vključilo 76 zaprtih oseb. Po prestani kazni se je v obravnavo v zunanjih ustanovah vključilo 68 zaprtih oseb.

3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Po vstopu v veljavo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij – ZIKS-1G (Uradni list RS, št. 11/18, z dne 23. 2. 2018), smo nameščali nevarne obsojence po alinejah 98. a člena ZIKS-1. Skupaj je bilo tako nameščenih 70 obsojencev.

Zaradi spremembe zakonodaje podatki niso direktno primerljivi s podatki iz predhodnih let. Vsega skupaj je bilo obravnavano 99 primerov nevarnih obsojencev, in sicer: v zavodu Dob (79), Celje (13) Ljubljana (3), Ig (3) in Koper (1). Poglavitni razlogi teh namestitev so bili, da s svojim vedenjem huje motijo druge obsojence ali delavce zavoda, so nevarni, ker ogrožajo življenje ali zdravje drugih oziroma so izrazito begosumni.

V posebej varovani oddelek na podlagi 206. člena zakona je bilo v letu 2018, do spremembe zakona, namješčenih 29 obsojencev.

3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev

V letu 2018 je bilo med zaprtimi osebami 872 tujcev, med katerimi je bilo 307 obsojencev in 565 pripornikov. Dokaj pogosto smo se pri delu srečevali z jezikovnimi težavami. Delavci zavodov so se z njimi večinoma sporazumevali v enem od svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev, predvsem iz vzhodnih držav, je obvladalo le materni jezik. Če je bilo le mogoče, smo organizirali pomembnejše razgovore z uradnimi prevajalci. Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci. Tujejezična literatura, vključujoč zakonske in podzakonske akte, je dostopna v tujih jezikih v zavodskih knjižnicah. Tujci so se z želeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali pa preko diplomatskih predstavnikov. Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev pa so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti, materialnega stanja, pa tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih razgovorov so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje. Tujcem je bila glede na njihova verska načela in druga prepričanja zagotovljena ustrezna prehrana. Obravnava tujcev v zavodih je bila enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države ugodnosti prostih izhodov niso bili deležni. Tisti tujci, ki jim stranska kazen izгона iz države ni bila izrečena, so bili za pridobitev ugodnosti prostih izhodov iz zavoda izenačeni z obsojenci, slovenskimi državljani. Praviloma so bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V letu 2018 je bilo zaprtih 139 oseb v starosti nad 59 let, med njimi jih je bilo 22 starejših od 69 let. Predvidene dejavnosti in njihovo namestitve so v zavodih prilagodili njihovim letom in zdravstvenemu stanju. Najstarejša obsojenka je bila stara 77 let in je kazen prestajala v ZPKZ Ig, najstarejši obsojenec je bil star 89 let in je kazen prestajal v ZPKZ Dob. Na prestajanju kazni je bilo nekaj invalidnih, oziroma gibalno oviranih oseb.

3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost

V letu 2018 je bilo na novo sprejetih 40 obsojencev, storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je enako kot v letu poprej. Njihov skupni delež je znašal 3,1 % na novo sprejete obsojeniške populacije, kar je za 0,2 % manj kot v letu poprej. V zavodih so v letu 2018 obravnavali skupaj 116 tovrstnih obsojencev – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je 16 oseb manj kot v letu poprej. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah. Predstavljali so 5,2 % delež obsojeniške populacije, kar je 0,3 % manj kot leto poprej.

Obravnava te kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovala od ostalih, pri podeljevanju zunaj zavodskih ugodnosti pa je zahtevala še posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Storilci spolnih kaznivih dejanj, ki so izrazili interes, so bili vključeni v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki obravnavajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so se udeleževali ustrezne supervizijske skupine, ki se je redno mesečno sestajala. V letu 2018 so v zavodu Dob izvajali edukacijsko skupinsko

obravnavo te kategorije obsojencev. Izvajajo jo zavodski psihologi. Program zajema 15 srečanj, na vnaprej pripravljene teme. Vseh skupin se je udeležilo skupaj 22 obsojencev kar je 11 manj kot v letu 2017. V individualno psihološko obravnavo je bilo na vseh lokacijah skupaj vključenih 91 oseb, kar je 23 oseb ali 33,8 % več kot v letu poprej. Razlog za povečanje števila vključenih v individualno psihološko obravnavo je dejstvo, da je bilo opravljenih manj skupinskih obravnav ter da so obsojenci, ki so v letu 2017 uspešno zaključili skupinsko obravnavo, v letu 2018 nadaljevali z individualno psihološko obravnavo.

Zavodi so se po pomoč in znanje glede obravnave te kategorije obsojencev obračali tudi na posamezne zunanje strokovnjake, predvsem psihiatre. Nekateri bolj motivirani obsojenci so bili deležni tudi obravnave zunaj zavoda.

Ob pripravi obsojencev na zunanje ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (npr. s centri za socialno delo, šolami, z zdravstvenimi službami, s policijo itd.) in okolje pripravljali na njihovo postopno vračanje v družbo. Ugodnosti izven zavoda so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebna merila.

3. 7. 7. Obravnava žensk

Prestajanje zaporne kazni žensk je tesno povezano s kulturnimi in družbenimi pričakovanji glede njihove vloge v družini, še posebno vloge matere. Ženske so prestajanje kazni in oddaljenost od doma velikokrat doživljale kot hudo stisko s stopnjevanimi občutki tesnobe, nemira, krivde in samoobtoževanja. Težave so bile še večje ob hkratni odsotnosti drugega roditelja (npr. zaradi sočasnega prestajanja kazni), kar je zahtevalo ukrepe za reševanje stiske otrok. Posebne težave, povezane z obravnavo žensk, so se nanašale na obsojenke, pri katerih stiki z družino in otroki niso bili možni (velika oddaljenost od doma, tujke ipd.). V zavodu lg v letu 2018 niso imeli nobene obsojenke z otrokom v zavodu. V zavodu Celje so v sodelovanju z Ljudsko univerzo nadaljevali s prostočasnimi dejavnostmi za pripornice. Poleg ženskega zavoda lg so se pripornice in pridržane nahajale še v zavodu Celje. V zavodu Radeče so v letu 2018 obravnavali tri mladoletnice.

3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov

V zavodu Celje so v letu 2018 prestajali kazen 4 mladoletniki, v prevzgojnem domu pa so obravnavali 34 mladoletnih oseb, od tega tri mladoletnice.

Pri delu z mladoletniki je največji poudarek namenjen izobraževanju in pridobivanju delovnih navad ter obravnavi odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola.

»Čuza fešt« ima v Mariboru že tradicijo

Glasbenik s prepoznavnim klobukom in črno kitaro v ljubljanskem zaporu, v sklopu projekta »Vključujemo in aktiviramo«

3. 7. 9. Obravnava povzročiteljev nasilja

V zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu poteka delo s povzročitelji nasilja z vključevanjem v individualno in/ali skupinsko obravnavo (v nadaljevanju se besedilo nanaša na obsojence/ke in mladoletnike/ce v Prevzgojnem domu Radeče). Programi so prilagojeni organizaciji posameznega zavoda, kadrovske zasledbi, dolžini kazni in posebnosti obsojencev. V programe treningov socialnih veščin se vključujejo obsojenci, ki so povzročitelji kaznivih dejanj z elementi nasilja, obsojenci z zgodovino nasilniškega vedenja in tisti, pri katerih je razvidno, da so bili v času prestajanja kazni psihično, fizično, spolno in/ali ekonomsko nasilni do drugih. Namen programa je učenje socialnih veščin s ciljem ustavljanja nasilja, preprečevanja nadaljnjega nasilja in priprave na življenje brez uporabe nasilja. Uspešno sodelovanje v programu je eden od pomembnih kriterijev pri zmanjševanju tveganih oblik vedenja.

V obravnavo v zavodu, ki jo vodijo strokovni delavci zavoda, se vključujejo obsojenci, ki si ugodnosti zunaj zavoda še niso pridobili in se ne morejo vključiti v programe zunaj zavoda. V letu 2018 so se v skupinsko obravnavo v zavodu vključili 103 obsojenci in 15 obsojencev v individualno obravnavo. Od teh jih je 54 zaključilo program. Razlogi za nezaključen program so bili najpogosteje prestana kazen (kratke kazni), premeščanje v druge zavode in izključitev iz obravnave zaradi nespoštovanja dogovora, ki ga vsak podpiše pred vključitvijo v program. V primeru izključitve iz programa se lahko oseba ponovno vključi v individualno pripravo na skupinsko obravnavo ali nadaljuje z individualno obravnavo.

Zavodi poročajo, da osebe kljub začetnim odporom za vključitev v obravnavo, tekom srečevanj izražajo zadovoljstvo, da so z učenjem veščin nenasilne komunikacije pričeli prepoznavati vzorce nasilnega vedenja, razumevati posledice nasilnega vedenja in se učiti konstruktivnega izražanja čustev. Težave se pojavljajo pri vključevanju v obravnavo manj motiviranih obsojencev, obsojencev s težavami v duševnem zdravju in s hujšimi vedenjskimi težavami.

Obsojenci se vključujejo tudi v druge oblike dela s povzročitelji nasilja, ki potekajo izven zavoda in jih vodijo strokovnjaki organizacij: Društvo za nenasilno komunikacijo, Združenje za razvoj nenasilnih odnosov, Društvo Ozare, Institut Vir. V te programe se vključujejo obsojenci po zaključenem treningu socialnih veščin v zavodu in tisti, ki imajo možnost koriščenja ugodnosti zunaj zavoda ter lahko samostojno obiskujejo programe. V te oblike dela je bilo v letu 2018 vključenih 50 obsojencev.

Veliko povzročiteljev nasilja ima pridružene težave zaradi uživanja alkohola in drog, zato se jih usmerja tudi v programe pomoči zaradi škodljivega uživanja psihoaktivnih snovi.

Sodelovanje med zavodi in zunanji izvajalci programov poteka v vseh fazah načrtovanja obravnave, od vključitve v obravnavo, spremljanja poteka obravnave, načrtovanja pogojnih odpustov z varstvenim nadzorstvom in načrtovanje nadaljevanja obravnave po prestani kazni. Dobro in usklajeno sodelovanje ima tudi pozitiven učinek na delo z obsojenci in zagotavlja dobre pogoje za uspešen potek obravnave.

Kontinuirana oblika dela s povzročitelji nasilja, ki se začne v zavodu in nadaljuje izven zavoda v času prestajanja kazni zapora, se je pri delu s povzročitelji nasilja izkazala kot dobra praksa, saj posamezniki sodelujejo v teh programih tudi po prestani kazni. Žal pa se tudi ugotavlja, da je sodelovanje obsojencev z zunanji izvajalci programov velikokrat vezano samo na obdobje prestajanja kazni zapora in se pogosto zaključi po prestani kazni.

»Tiha knjiga« kot izdelek delovne terapije na lgu

V zavodih imajo zaprte osebe in obiskovalci dostop do zloženek, s katero so obveščeni o možnosti iskanja pomoči v primeru povzročanja nasilja in v primerih, če se prepoznajo kot žrtve nasilja.

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

3. 8. 1. Podeljene ugodnosti

Postopek za podeljevanje ugodnosti obsojencem in mladoletnikom je v zavodih bolj ali manj enoten, saj predloge za podelitev ugodnosti pripravijo nosilci primera – pedagogi ter ga timsko konzultirajo na oddelčnih strokovnih skupinah. Odločitev nato sprejme direktor zavoda oziroma vodja dislociranega oddelka. Načeloma veljavni predpisi s področja izvrševanja kazni zapora omogočajo in dopuščajo dovolj sistematičen in primerljiv pristop pri odločitvah o podeljevanju posameznih ugodnosti konkretnim obsojencem in mladoletnikom. Kljub temu pa je v praksi čutiti pomanjkljivost v tem, da osebni načrt še zdaleč ne vsebuje vseh kriterijev, ki so pomembni za odločitev o podelitvi ugodnosti obsojencu, zato zavodi pri odločanju o tem upoštevajo še številne druge kriterije, ki jih je izoblikovala praksa. Zavodi upoštevajo zlasti osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev, oceno zanesljivosti, spoštovanje sprejetih dogovorov, odnos do kaznivega dejanja, delavcev in soobsojencev. Obsojencem, ki brez opravičenih razlogov niso pripravljeni redno delati, zavodi zunaj zavodskih ugodnosti praviloma niso podeljevali. Podobno zavodi tudi niso podeljevali teh ugodnosti obsojencem – odvisnikom, ki se niso bili pripravljeni vključiti v program obravnave ali če so prekršili dogovor o tovrstni obravnavi.

Podatki kažejo, da zavodi pri podeljevanju ugodnosti veliko pozornosti posvečajo določenim kategorijam obsojencev glede na vrsto storjenega kaznivega dejanja in njihovim osebnostnim lastnostim. V primerih, ko gre za obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kaznivih dejanj proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami ali kaznivih dejanj z elementi hujšega nasilja in obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola, je priprava na podelitev zunaj zavodskih ugodnosti še bolj temeljita in poglobljena. Pri obsojencih, pri katerih je zaznati problematiko odvisnosti od prepovedanih drog ali alkohola, še posebej pa pri obsojencih, obsojenih zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, se režim podeljevanja ugodnosti doreče v skladu z obsojenčevo pripravljenostjo reševanja omenjene problematike ter vključitve v psihološko obravnavo, po uspešnem dokazovanju abstinence oziroma napredku pri psihološki obravnavi za določeno obdobje.

Število podeljenih ugodnosti po vrstah v letu 2018

(67)

Vrste ugodnosti		Število ugodnosti
zunaj zavodske ugodnosti	popolna izraba letnega počitka na prostosti	2178
	delna izraba letnega počitka na prostosti	710
	dodatni letni počitek	354
	prost izhod iz zavoda	8087
	nenadzorovani obisk zunaj zavoda	4234
	prost izhod iz zavoda, razen v kraj storitve k.d.	30
	izhod iz zavoda v spremstvu pravosodnega policista	43
	skupaj	15636
ugodnosti v okviru zavoda	podaljšan in nenadzorovan obisk	23151
	prost obisk v garsonjeri	1283
	skupaj	24634
SKUPAJ		40270

V letu 2018 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 40.270 zavodskih in zunaj zavodskih ugodnosti, kar je za 6,3 % manj kot v letu 2017. Na obsojenca oziroma mladoletnika je bilo v povprečju podeljenih 16,9 ugodnosti, kar je skoraj enako kot lani, ko je ta koeficient znašal 17,7. Za devet odstotkov se je namreč zmanjšalo tudi povprečno število obsojencev in mladoletnikov.

Zunaj zavodske ugodnosti

V letu 2018 je bilo, kljub upadu števila obsojencev in mladoletnikov podeljeno 15.636 zunaj zavodskih ugodnosti, kar je 4,3 % manj kot leto poprej.

Zavodske ugodnosti

V letu 2018 je bilo podeljeno 24.634 zavodskih ugodnosti, od tega 1.483 prostih obiskov v garsonjeri. V primerjavi z letom 2018 se je število zavodskih ugodnosti zmanjšalo za 7,5 %. Število prostih obiskov v garsonjeri se je zmanjšalo za 33,4 %. V letu 2018 so bili obsojenci in mladoletniki deležni 11,2 zavodskih ugodnosti na osebo, v letu poprej pa 11. Ker zavodi obsojencem in mladoletnikom skoraj praviloma hkrati podeljujejo ugodnost nenadzorovanega in podaljšanega obiska, torej dve različni zavodski ugodnosti, je realno število teh ugodnosti na obsojenca dvakrat večje, kot ga izkazuje statistika o podeljenih tovrstnih ugodnostih.

3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti

V letu 2018 so obsojenci in mladoletniki zlorabili zunaj zavodske ugodnosti v 59 primerih, kar predstavlja 0,38 % vseh podeljenih zunaj zavodskih ugodnosti. Število zlorab ugodnosti v letu 2018 je za 18 manjše kot leto poprej. Največji zlorab ugodnosti je bilo v Prevezgojnem domu Radeče, in sicer 39, kar predstavlja 66,1 % vseh zlorab ugodnosti. Obsojenci in mladoletniki so zunaj zavodske ugodnosti zlorabili tako, da se jih je 40 vrnilo v zavod z zamudo, 9 jih je bilo privedenih, 6 jih je ostalo na begu. 10 jih je bilo utemeljeno osumljenih, da so med ugodnostjo storili novo kaznivo dejanje. Po številu je bilo največ zlorab v Prevezgojnem domu (39), zavodu Koper (5), zavodu Dob in Celje (4) in zavodu Ig (3). Po eno zlorabo beležimo v Mariboru, Novem mestu, v Oddelku Murska Sobota in v Polodprtem oddelku Slovenska vas. Na odprtih oddelkih Puščava, Ig in Rogoza zlorab ni bilo.

Obsojenci zavoda Dob so se udeležili lokalne čistilne akcije

3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti

V okviru problematike obravnave in podeljevanja ugodnosti obsojencem in mladoletnikom ni mogoče prezeti dejstva, da so ugodnosti za obsojence najpomembnejši cilj v času prestajanja kazni zapora in hkrati pomemben motivacijski dejavnik. S tega razloga se je pri podeljevanju ugodnosti potrebno zavedati, da te niso samo nagrada za prizadevnost pri izvajanju osebnega načrta in dobrega obnašanja, temveč so ugodnosti pomembne tudi za ohranjanje stikov z družino in okoljem ter imajo pomembno vlogo v procesu uspešne priprave za vključitev v življenje na prostosti po prestani kazni. Po drugi strani pa je v praksi prisotna problematika, da se obsojenci vključitvi v obravnavo spolnega nasilja nad mladoletnikom ali odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola največkrat upirajo, nemalokrat pa tudi pritožujejo, češ da jih zavodu prisiljujejo, da se morajo vključiti v tovrstno obravnavo, ker sicer ne bodo deležni zunaj zavodskih ugodnosti. Pri obsojencih je v praksi pri podeljevanju ugodnosti občutljivost zelo velika, hkrati pa tudi nekritičnost v primerjanju, saj obsojenci največkrat menijo, da so upravičeni do ugodnosti, če so prestali določen delež kazni, ki jim to omogoča, pozabljajo pa na vse ostale elemente, na osnovi katerih direktor zavoda lahko podeli ugodnosti. Dodatne težave zavodom povzročajo odprti in nedokončani kazenski postopki, saj gre v nekaterih primerih za težja kazniva dejanja, ki lahko znatno zvišajo kazen. Pri odločanju o podeljevanju, zlasti zunaj zavodskih ugodnosti, so zavodi pozorni tudi na grožnje iz okolja in na grožnje oškodovancem.

Šahovski turnir na Dobu

...in v Mariboru

3. 8. 4. Namenski izhodi

Namenski izhodi v letu 2018

(68)

Namenski izhodi	brez spremstva	v spremstvu PP	s strok. delavcem	skupaj	število zlorab
državni organi (brez odredbe)	569	198	23	790	0
zdravstvene ustanove	2346	746	75	3167	2
obravnavo v drugih ustanovah	561	324	164	1049	1
izobraževanje	1256	42	103	1401	0
poroka	4	4	1	9	0
rojstvo otroka	29	1	0	30	0
nenačrtovani (smrt, ipd.)	91	58	130	279	0
SKUPAJ	4856	1373	496	6725	3

Število namenskih izhodov se je v letu 2018 v primerjavi z letom 2017 zmanjšalo za 8,9 %. Najbolj se je zmanjšalo število namenskih izhodov v državne organe brez odredbe. Povečalo se je število namenskih izhodov namenjenih obravnavi v drugih ustanovah, medtem ko se je število namenskih izhodov namenjenih izobraževanju zmanjšalo. Zmanjšalo se je tudi število v naprej nenačrtovanih namenskih izhodov. V letu 2018 je število namenskih izhodov brez spremstva glede na lansko leto upadlo za 766 primerov oziroma 13,6 %. Število izhodov v spremstvu pravosodnih policistov se je zmanjšalo za 202 primera ali za 12,8 %. Število izhodov s strokovnimi delavci se je povečalo za 312 primerov ali 169,6 %. Število nenačrtovanih namenskih izhodov (smrt v družini, ipd) se je zmanjšalo za 81 ali 22,5 %.

3. 9. DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 9. 1. Disciplinsko kaznovanje obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora

Struktura izrečenih disciplinskih kazni obsojencem in mladoletnikom na prestajanju kazni zopora oziroma mladoletniškega zapora

(69)

Vrsta disciplinske kazni	število	izvršitev pogojno odložena
pisni opomin	11	
razporeditev na drugo delo		
omejitev sprejemanja pošilk		
oddaja v samico s pravico do dela	15	6
oddaja v samico brez pravice do dela	16	5
SKUPAJ	42	11

V letu 2018 je bilo obsojencem v disciplinskih postopkih izrečenih skupaj 42 disciplinskih kazni, kar je za 63,16 % manj kot v letu prej. V Zavodu za prestajanje kazni zopora Dob je bilo izrečenih 16 disciplinskih kazni, v Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zopora Celje 10, v Zavodu za prestajanje kazni zopora Koper 10, v Zavodu za prestajanje kazni zopora Ig 5 in v Zavodu za prestajanje kazni zopora Maribor 1.

V Zavodu za prestajanje kazni zopora Ljubljana, v Odprtem oddelku Ig, Oddelku Novo mesto, Polodprtem oddelku Slovenska vas, Odprtem oddelku Pušava, Oddelku Nova Gorica, Odprtem oddelku Rogoza in v

Oddelku Murska Sobota ni bil disciplinsko obravnavan noben obsojenec. V dislociranih oddelkih, zlasti v polodprtih in odprtih oddelkih, kazen zapora prestaja številčno manjša in osebno bolj urejena obsojeniška populacija.

3. 9. 2. *Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom*

Struktura izrečenih disciplinskih kazni mladoletnikom na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom

70

Vrsta disciplinske kazni	število	izvršitev pogojno odložena
javni opomin		
prepoved izhoda		
namestitev v posebni prostor v prostem času		
namestitev v posebni prostor brez pravice do dela	3	
SKUPAJ	3	

V Prevzgojnem domu Radeče so bile mladoletnikom izrečene 3 disciplinske kazni, kar je 85,71 % manj kot v preteklem letu.

3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV

3. 10. 1. Pogojni odpust

Pogojno je bilo odpuščenih 205 obsojencev, 24 oseb, ki so prestajale kazen zapor ob koncu tedna (vikend zapor) ter 1 oseba, ki je prestajala hišni zapor, kar je skupaj 22,3 % več kot v letu prej.

3. 10. 2. Predčasni odpust

Predčasno je bilo odpuščenih 343 obsojencev, 22 oseb, ki so prestajale kazen zapor ob koncu tedna (vikend zapor) ter 2 osebi, ki sta prestajali hišni zapor, kar je skupaj 9,1 % manj kot v letu prej.

3. 10. 3. Pomilostitve obsojencev

Predsednik Republike Slovenije v letu 2018 ni pomilostil nobenega obsojenca ali obsojenke na prestajanju zaporne kazni.

3. 11. PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

3. 11. 1. *Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja*

Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij v 85. členu med drugim določa, da ima obsojenec v primeru kršitve pravic ali drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, pravico pritožiti se generalnemu direktorju uprave. Če obsojenec ne dobi odgovora na svojo pritožbo v 30 dneh od njene vložitve ali če ni zadovoljen z odločitvijo generalnega direktorja, ima pravico vložiti vlogo na ministrstvo, pristojno za pravosodje. Na podlagi 70. člena Pravilnika o izvrševanju pripora ima pripornik, če meni, da delavci zavoda z njim neustrezno ravna oziroma postopajo ali da so bivalne razmere neustrezne, pravico pritožiti se predsedniku pristojnega okrožnega sodišča oziroma generalnemu direktorju uprave.

Na zgoraj navedenih pravnih podlagah je bilo v letu 2018 prejetih skupaj 105 pritožb, od tega 91 pritožb obsojencev, 8 pritožb pripornikov, 1 pritožba mladoletnika na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom in 5 pritožb, ki jih je vložila skupina obsojencev Zavoda za prestajanje kazni zapor Dob in Zavoda za prestajanje kazni zapor Maribor.

Število prejetih pritožb se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za 1,87 %.

Zaprte osebe so v pritožbah izpostavljale kršitve različnih pravic in nepravilnosti, med pogostimi pritožbenimi razlogi so bile tako kot v preteklih letih neprimerne nastanitvene razmere v zavodu, neustrezna hrana, neustrezna zdravstvena oskrba, zoper postopek urinskega testiranja, neustrezno plačilo za delo, neprimerno postopanje in ravnanje pravosodnih policistov in strokovnih delavcev zavoda in neustrezno obravnavanje dogodkov. Zaprte osebe so se pritoževale zoper strokovne odločitve zavoda, kot je določitev režima nadzorovanih obiskov za stekleno pregrado, vklepanje med spremstvi zunaj zavoda, zaseg računalnika in drugih tehničnih predmetov, nepodelitev zunajzavodskih ugodnosti ali njihov odvzem, možnosti komuniciranja z mediji, oceno dejavnikov, ki vplivajo na režim prestajanja kazni zapor in druge strokovne odločitve.

Skupina obsojencev Zavoda za prestajanje kazni zapora Maribor je v pritožbi zatrjevala neustrezno reševanje prostorske stiske v zavodu ob porastu števila priprtih oseb, slabo hrano in neprimeren odnos pravosodnih policistov, druga skupina obsojencev istega zavoda pa se je pritožila zaradi novih urinskih testov, ki naj ne bi prikazali pravih rezultatov. Obsojenci Zavoda za prestajanje kazni zapora Dob so podali skupinsko pritožbo zaradi onemogočene uporabe zunanjšega igrišča, štirje obsojenci istega zavoda pa so vložili pritožbo, naslovljeno kot prošnja za usmrtitev, v kateri so zatrjevali slabo hrano v zavodu, neustrezno plačilo za delo zaprtih oseb, neustrezno odločanje o predčasnem in pogojnem odpustu, nestrokovno delo zaposlenih v zavodu v smislu neizvajanja reintegracije in podobno.

V letu 2019 je bila kot utemeljena ugotovljena pritožba obsojenca iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Dob, ki je upravičeno opozoril, da mu brez utemeljenih razlogov ni omogočeno nošenje civilne obleke na zasedanju komisije za pogojni odpust. Utemeljena je bila tudi pritožba, v kateri je obsojenec opozoril na napako v postopanju pravosodnih policistov, ki obsojencu predolgo niso omogočili izhoda iz prostorov kopalnice. Prav tako upravičene so bile pritožba obsojenca, kateremu zavod ni posredoval podatkov o številu opravljenih spremestev, čeprav je z njimi razpolagal, pritožba obsojenca, ki je opozoril na napako pri obračunu plačila za delo in pritožba obsojenca, kateremu zavod neupravičeno ni omogočil obiska ožjega svojca.

Delno je bilo ugodeno pritožbi obsojenca, ki se je pritožil zaradi odrejenih obiskov za stekleno pregrado, ob reševanju pritožbe pa je bilo ugotovljeno, da je bila obrazložitev razlogov za takšen ukrep pomanjkljiva. Prav tako delno utemeljena je bila pritožba obsojenca, v kateri je slednji opozoril na neupravičeno dolgi rok za vročitev osebnega načrta.

V vseh ostalih primerih so se pritožbene navedbe zaprtih oseb izkazale za neutemeljene.

Zoper odločitev generalnega direktorja je manjše število pritožnikov vložilo pritožbo na ministrstvo, pristojno za pravosodje, ki je v večini primerov pritrdilo odločitvi generalnega direktorja.

V istem obdobju je uprava o ugotovitvah Varuha človekovih pravic ob nadzoru v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob, Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor in v njegovih dveh oddelkih v Murski Soboti in na Rogozi, Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje, Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper, Oddelek Nova Gorica ter v UKC Maribor, Oddelku za psihiatrijo, Enoti za forenzično psihiatrijo, pripravila odzivna poročila in jih posredovala Varuhu človekovih pravic.

Varuhu človekovih pravic so bila posredovana tudi poročila oziroma pojasnila vezana na posamične pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic.

3. 11. 2. Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda (pritožbeni postopki na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)

V upravnem postopku na drugi stopnji je bilo v letu 2018 obravnavanih 81 pritožb zaprtih oseb, med katerimi jih je bilo 55 zavrženih kot neutemeljenih, 13 pritožbam je bilo ugodeno in zadeva vrnjena organu prve stopnje (zavodu) v ponovni postopek, v 3 primerih je bilo pritožbam ugodeno in rešeno z odločbo organa druge stopnje, 10 pritožb pa je bilo zavrženih.

Zaprte osebe so se najpogosteje pritožile zoper odločbe o namestitvi ali podaljšanju v poseben strožji režim prestajanja kazni zapora, odločbe o prekinitvi prestajanja zaporne kazni, odločbe o plačilu stroškov privedbe na prestajanja zaporne kazni in odločbe o prenehanju pravic iz dela in o premestitvi iz svobodnejšega v strožji režim prestajanja kazni.

Število upravnih zadev na drugi stopnji se je v primerjavi z lanskim letom povečalo za 22,7 %.

3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3. 12. 1. Splošne varnostne razmere

Splošne varnostne razmere v zavodih v tem letu odražajo naslednja dejstva:

- Pobegnile so tri osebe, medtem ko pobega iz spremstva nismo beležili.
- Zabeležili smo povečanje pobegov iz odprtih in polodprtih oddelkov ter zmanjšanje števila nevrnitev s prekinitev kazni.
- Zabeležili smo manjše povečanje števila poskusov pobegov in odkritih priprav nanje.
- Veliko povečanje števila ur varovanja v bolnišnicah.
- Povečanje števila prejetih paketov zaprtih oseb.
- Povečanje uporabe prisilnih sredstev.
- Povečanje števila ugotovljenih konfliktov med zaprtimi osebami.
- Povečanje uporabe ukrepa odstranitve v posebni prostor.
- Konstantno večje število zahtevnih varovanj zaprtih oseb, zlasti iz razloga varovanja večjih skupin pripornikov v zahtevnejših pripornih zadevah.

Obremenitve pravosodnih policistov z rednimi nalogami varovanja in spremstvu so bile prisotne na vseh lokacijah brez izjeme. Letos smo beležili 562 primerov odpovedi spremstva.

3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb

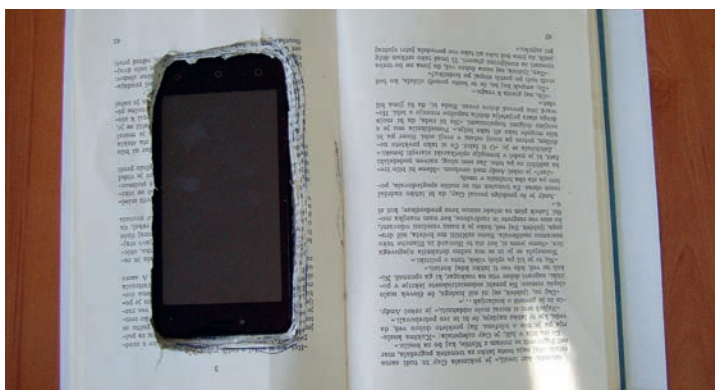
Na osnovi rezultatov analize pobegov v preteklih letih smo v tem letu za preprečevanje pobegov: nadzorovali organizacijo in izvajanje sistema varovanja, opozarjali na varnostno kulturo, profesionalnost dela pravosodnih policistov ter osebno odgovornost zaposlenih.

Zavitek kave kot ksrivališče za prepovedane droge

SIM kartica, skrita v tubi majoneze

Skrivanje mobilnega telefona v knjigah...

... in v stenah pod leseno oblogo

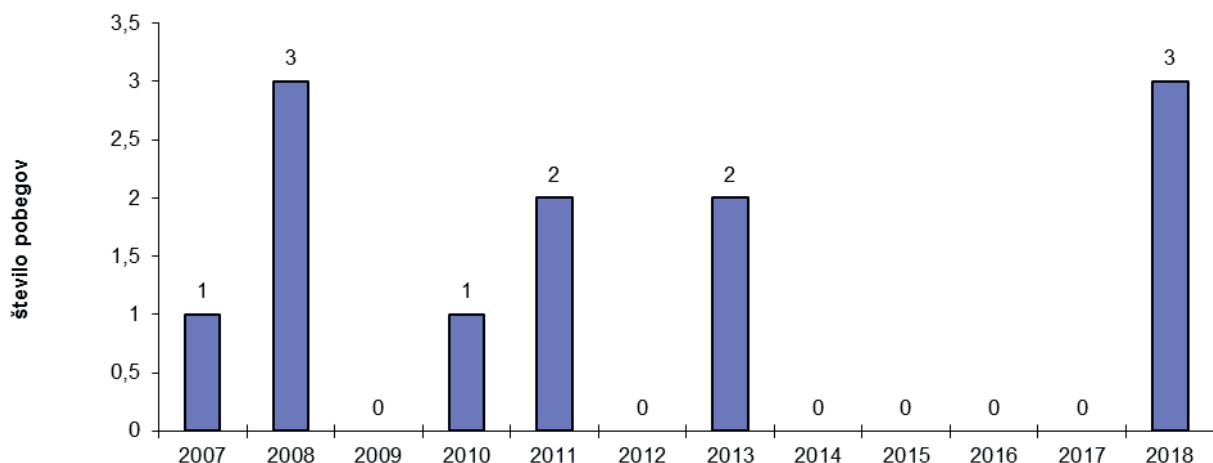
Struktura pobegov po vrsti pobega in zavodih

Zavod	iz zaprtega dela	iz pol- in odprtih oddelkov	med spremstvom	iz bolnišnic brez varovanja	pobeg z zunanjega delovišča brez varovanja	pobeg skupaj	pobegi pripornikov	štev. nevrnitev	skupaj	število prijatih *	ostalo na begu *
Dob	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3	0
Slo. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0
Celje	1	0	0	0	0	1	0	2	3	3	0
Koper	2	0	0	1	0	3	2	0	3	1	2
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	0	0	0	1	0	1	0	1	2	1	1
N. mesto	0	0	0	0	0	0	0	2	2	1	1
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0
Rogoza	0	2	0	0	0	2	0	0	2	2	0
SKUPAJ	3	2	0	2	0	7	2	11	18	14	4
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	8	8	7	1
SKUPAJ	3	2	0	2	0	7	2	19	26	21	5

Delo preteklih let pri uvajanju tehničnih posodobitev, usposabljanju pravosodnih policistov in izvajanju nadzora dela na področju varovanja ima pozitiven vpliv na stanje pobegov v zadnjih letih, predvsem kadar govorimo o pobegih iz zaprtih delov zavodov in pobegih med spremstvi.

V letošnjem letu smo po štirih letih, ko v slovenskih zaporih nismo beležili pobegov zaprtih oseb, zabeležili tri pobege iz zaprtega dela zavoda, in sicer sta iz zavoda Koper pobegnili dva pripornika, medtem ko je iz delavnic v okviru zavoda Celje pobegnil obsojenec. Pobeg iz zavoda Koper sta pripornika izvedla na način, da sta prežagala rešetke na oknu sobe, se spustila na notranje dvorišče ter se s pomočjo kontejnerjev in vrvmi povzpela preko varnostnega zidu in rezilne žice ter zbežala na svobodo. Analiza je ugotovila pomanjkljivosti pri delu pravosodnih policistov kakor tudi objektivno odgovornost direktorja zavoda in subjektivno odgovornost vodje oddelka za varnost in vodje sektorja za tretma. Za pobeg v ZPMZKZ Celje je bil kriv pomanjkljiv nadzor pravosodnega policista v JGZ Rinka.

Gibanje števila pobegov iz zaprtih delov zavodov brez PD Radeče.

V primerjavi s prejšnjim letom se je rahlo povečalo število vseh vrst pobegov in nevrnitev, in sicer iz lanskimi 24 primerov na letošnjih 26.

V tem letu smo odkrili in preprečili 4 poskuse pobegov, kar je za en primer več kot lani. Dva pripornika sta v ločenih primerih poskušala pobegniti med izvedbo spremstva, v Oddelku Murska Sobota pa so odkrili izkopane luknje v zunanjem zidu. V Mariboru so pravosodni policisti odkrili prežagane nosilce za mrežo na oknu bivalnega prostora obsojencev, ki so kazni prestajali v strožjem režimu.

Povečano varovanje v smislu preprečevanja poba je bilo organizirano v več primerih, v glavnem je šlo za varovanje nekaterih posameznikov pred ekstradicijo ali pa nekaterih, ki so vključeni v organizirane kriminalne združbe. Nasploh velja poudariti, da zelo uspešno sodelujemo s policijo na več področjih, med drugim tudi pri preprečevanju pobegov.

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev

Postopki prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe, saj je med vestnim izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo le korak. Zavodi so redno poročali o vsaki uporabi prisilnih sredstev, vsak primer so analizirali in ocenili njeno ustreznost oziroma upravičenost.

Pri uporabi prisilnih sredstev so bile poškodovane 4 zaprte osebe in 12 pravosodnih policistov. V vseh primerih je šlo za lažje telesne poškodbe, odrgnine in podplutbe.

Uporaba prisilnih sredstev se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala za 37 primerov. Povečanje uporabe prisilnih sredstev je predvsem zaradi razloga razdvajanja zaprtih oseb, ki so bili v konfliktih. Stremimo k temu, da pravosodni policisti sporne situacije uspešno obvladujejo predvsem z milejšimi ukrepi in postopki brez uporabe sile, vendar morajo le-ti občasno tudi uporabiti prisilna sredstva, da zagotovijo varnost, red in disciplino v zavodu.

Vsi primeri uporabe prisilnih sredstev so bili vsestransko proučeni in v enem primeru je bila ugotovljena nepotrebna uporaba prisilnih sredstev.

Pregled uporabe prisilnih sredstev

(72)

Zavod	vsa uporabljena	neupravičena	nepotrebna	poškodba osebe	poškodba delavca
Dob	36	0	0	0	1
Slo. vas	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0
Ig	5	0	0	0	0
Celje	8	0	0	0	0
Koper	19	0	1	0	1
N. Gorica	1	0	0	0	0
Ljubljana	31	0	0	1	6
N. mesto	1	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	9	0	0	1	2
M. Sobota	2	0	0	2	0
Rogoza	0	0	0	0	0
Radeče	8	0	0	0	2
Forenzika	0	0	0	0	0
SKUPAJ	120	0	1	4	12

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v več skupin:

- *Odklonitev ukaza* (35 primerov). Gre za to, da se zaprte osebe ne želijo odstraniti z določenega mesta ali oditi tja, kamor so jim odredili. Opozoriti moramo, da gre v večini primerov zgolj za uporabo manjše sile telesa, brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje, ipd.).
- *Preprečitev konflikta* (36 primerov). V teh primerih morajo pravosodni policisti preprečiti ali ustaviti konflikt med zaprtimi osebami.
- *Preprečevanje napadov in poskusov napadov* (17 primerov). V teh primerih pravosodni policisti uporabijo prisilna sredstva za odvrnitev napada ali poskusa napada s strani zaprte osebe ali pa tudi za preprečitev napada na varovano zaprto osebo.
- *Uničevanje lastnine* (11 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale inventar v bivalnih prostorih. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pravosodni policisti ukrepati takoj.
- *Preprečitev samopoškodbe* (19 primerov). Gre za ukrep, kjer morajo pravosodni policisti s silo preprečiti, da se zaprte osebe ne poškodujejo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.
- *Preprečitev pobega* (2 primera). V teh primerih morajo pravosodni policisti za preprečitev pobega uporabiti prisilno sredstvo.

Razlogi za uporabo prisilnih sredstev

(73)

	napad na PP ali druge	odklonitev ukaza	poskus nap. na PP ali druge	preprečitev konflikta	preprečitev v pobega	preprečitev samopoškodb	uničevanje inventarja
DOB	0	13	3	10	0	3	7
IG	0	1	1	0	0	3	0
CELJE	1	2	0	1	0	3	1
KOPER	2	4	2	6	0	4	1
KP NOVA GORICA	0	1	0	0	0	0	0
LJUBLJANA	1	7	1	17	1	2	2
LJ NOVO MESTO	0	1	0	0	0	0	0
MARIBOR	3	3	1	0	0	2	0
MB MURSKA SOBOTA	0	0	1	0	1	0	0
PD RADEČE	0	3	1	2	0	2	0
Skupaj	7	35	10	36	2	19	11

Vrste uporabljenih prisilnih sredstev

(74)

	plinski razpršilec	telesna sila - met	telesna sila - potiskanje ali prenašanje	telesna sila - pritisk	telesna sila - strokovni prijem	vklepanje
DOB	0	1	24	1	25	8
IG	0	0	1	1	3	0
CELJE	2	0	5	0	4	3
KOPER	0	1	7	3	9	6
KP NOVA GORICA	0	0	1	1	1	0
LJUBLJANA	0	0	23	0	11	6
LJ NOVO MESTO	0	0	1	0	0	0
MARIBOR	1	0	4	0	4	5
MB MURSKA SOBOTA	0	0	0	0	1	1
PD RADEČE	1	0	4	0	6	4
Skupaj	4	2	70	6	64	33

Tudi v tem letu je prevladovala uporaba telesne sile, za preprečitev agresivnega vedenja so pravosodni policisti med drugim uporabili dvakrat strokovni met ter štirikrat plinski razpršilec (sprej na osnovi popra). V nobenem primeru niso bili uporabljeni palica, službeni pes in strelno orožje.

Običajen in pogost način uporabe prisilnih sredstev je tudi preventivno vklepanje med spremstvom zunaj zavoda. Z imobilizacijo rok, izjemoma pa tudi nog, se vklenjenim osebam preprečuje pobeg. Na ta način se istočasno izognemo uporabi drugih prisilnih sredstev in tako preprečimo možnost poškodb. Pomembno je, da se ob nevarnosti pobega pravosodni policisti o načinu vklepanja pravilno odločijo. Kot podlaga za preventivna vklepanja služi varnostna ocena, ki se izdelava za vsako zaprto osebo. Tudi pri preventivnem vklepanju se namreč spoštuje načelo individualnosti in postopnosti.

Podatki kažejo, da se je način vklepanja na pas izkazal kot zelo dober in uporaben. Zagotavlja primerno stopnjo varnosti, hkrati pa vklenjene osebe ne omejuje pretirano. Tega načina so se v posameznih zavodih posluževali različno. Pri obsojencih 17,1 %, pri pripornikih povprečno 51,8 % in pri mladoletnikih 23 %. Veliko je odvisno od lokacije zavoda in lokacije spremljanja, pa tudi od kadrovskih razmer oziroma števila razpoložljivih pravosodnih policistov. Zelo malo je bilo vklepanja na noge, in sicer pri obsojencih 4,1 %, pri pripornikih pa v povprečju 14 %.

Napadi na delavce po zavodih

(75)

Zavod	število napadov	število poskusov napada	število groženj	težje poškodbe	lažje poškodbe	brez poškodb	psihične posledice
Dob	2	3	5	0	0	0	0
Sl. vas	0	0	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	1	0	0	0	0	0
Celje	2	0	1	0	0	8	8
Koper	2	2	2	0	1	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	1	1	8	0	0	0	0
N. mesto	0	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	3	1	9	0	1	3	13
M. Sobota	0	0	1	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	1	0	0	0	1	0
Forenzika	2	0	0	0	0	2	0
SKUPAJ	12	9	26	0	2	14	21

V tem letu se je število napadov (12 – od tega sta dva napada na zdravstveno osebje v Enoti za forenzično psihiatrijo) zmanjšalo glede na lanskih 23 primerov, medtem ko se je število poskusov napadov na osebje povečalo za en primer, in sicer iz lanskih 8 primerov na letošnjih 9. Število izrečenih groženj zaposlenim je ostalo na enaki ravni kot lansko leto. V nobenem primeru ni napad pri pravosodnem policistu povzročil težje poškodbe, v dveh primerih je šlo za lažjo poškodbo delavca.

Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.

Število napadov in groženj kaže na to, da bo potrebno še vnaprej skrbeti za večjo varnostno kulturo, zavestno odgovornost za varnost in ustrezne odnose z zaprtimi osebami, predvsem pa izvajati sistematične preprečevalne ukrepe. V letu 2013 smo na tem področju sprejeli tudi Navodilo o ravnanju v primeru

ogrožanja javnih uslužbencev, katerega namen je sistematična določitev postopkov in ukrepov v primeru ogrožanja javnih uslužbencev uprave, ter da se ukrepi za zaščito ogroženega javnega uslužbenca izvedejo hitro in učinkovito.

Spremljanje zunaj zavoda

Skupno število spremljanj zunaj zavoda se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 377 spremljanj. Prioritetno so se izvedla nujna spremljanja iz zdravstvenih razlogov in varovanja v bolnišnicah, nato spremljanja na glavne obravnave na sodiščih in nazadnje še ostala spremljanja.

V letošnjem letu smo bili zaradi primanjkljaja kadrov prisiljeni odpovedati 562 spremljanj. Število odpovedanih spremljanj bi bilo še višje, če ne bi spremljanj opravljali tudi vsi vodstveni delavci pravosodne varnostne policije.

Zavod Dob je na podlagi dogovora s sodiščem v Trebnjem izvedel 39 zaslišanj v samem zavodu, kar je prineslo veliko razbremenitev tako za pravosodne policiste, kot tudi v organizaciji samih spremljanj. Ta praksa se je pokazala za dobro in je racionalna za vse vpletene v sam postopek. Po našem mnenju bi lahko bilo več sodnih obravnav opravljenih preko videokonference, s katero v zavodu Dob razpolagajo, a se je ta možnost v letu 2018 uporabila le desetkrat, vendar pa tudi to predstavlja napredek glede na leto 2017, ko je bila videokonferenca uporabljena dvakrat.

Močno je bilo povečano število spremljanj pred sodnimi počitnicami v juliju ter po sodnih počitnicah v začetku meseca septembra. Zaradi pomanjkanja pravosodnih policistov težave blažimo na račun varnosti s tem, da v spremljanja pošljemo pravosodne policiste iz kvote rednega varovanja zavoda, na račun manjše varnosti v zavodih. Za najbolj varnostno zahtevna spremljanja to ne velja in tako so pravosodni policisti večkrat spremljali skupine oseb, ki so zahtevale posebno varovanje. Taka spremljanja so zahtevala posebno organizacijo in večje število pravosodnih policistov, zato jih je bilo v manjših zavodih oziroma oddelkih težje izpeljati. V takih primerih so priskočili na pomoč pravosodni policisti iz drugih zavodov. Pri spremljanju varnostno zelo zahtevnih oseb, je v okviru svojih pristojnosti in medsebojnega sodelovanja med državnimi organi sodelovala tudi policija in varnostne službe sodišč.

Število spremljanj zaprtih oseb po zavodih

(76)

Zavod	na sodišča	v zdravstvene ustanove	ostalo	skupaj
Dob	545	1491	93	2.129
Slo.vas	6	8	0	14
Puščava	1	48	4	53
Ig	198	187	32	417
Celje	594	386	185	1.165
Koper	571	699	89	1.359
N. Gorica	175	105	51	331
Ljubljana	1.327	711	242	2.280
N. mesto	325	234	157	716
OO Ig	0	2	10	12
Maribor	882	693	180	1.755
M. Sobota	185	194	72	451
Rogoza	2	5	9	16
Radeče	66	244	32	342
SKUPAJ	4.877	5.007	1.156	11.040

Skrivališče mobilnega telefona v izolaciji hladilnika

Obremenjenost pravosodnih policistov nam prikazuje tudi podatek o številu ur varovanja v bolnišnicah. V tem letu jih je bilo 9.168, kar je 6.080 ur več kot lansko leto. Varovanje v bolnicah prispeva k dodatni obremenjenosti in številu nadurnega dela pravosodnih policistov, saj gre v veliki večini za nenačrtovane aktivnosti in je potrebno delo opraviti poleg rednega dela v zavodih.

Največ varovanj (v urah) so imeli v ZPMZKZ Celje 4.303 ure in v ZPKZ Dob 2.325 ur.

Posebna redna oblika varovanja predstavlja varovanje v Enoti za forenzično psihiatrijo, kjer je stalno zaposlenih deset pravosodnih policistov, medtem ko dodatne potrebne pravosodne policiste zagotavlja še bližnji ZPKZ Maribor. Vsi pravosodni policisti skupaj so opravili 22.363 ur varovanja, s čimer smo zagotovili varno hospitalizacijo v tej enoti vsem zaprtim osebam, za katere so obstajale zdravstvene indikacije.

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Konflikte skušamo reševati že v začetnih fazah s pogovori, soočenji, usmerjanjem v strpnost, ipd. Na število konfliktov vpliva tudi možnost namestitve določenih obsojencev v nove objekte zavoda Dob, kjer imajo le-ti zagotovljeno več zasebnosti in miru, s čimer se izognemo konfliktnim situacijam.

Konflikti so posledica nerešenih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi nastanitve in prenaseljenosti v večposteljnih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in pravočasno zaznati, največkrat se jih odkrije šele ob ugotavljanju posledic ob posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale »pri padcu s

Uničen zavodski inventar

Zaporniška celica po požaru

Poškodba stekla

postelje«. Z usposabljanjem osebja dajemo temu področju večji poudarek v smislu odkrivanja nasilja, ki je očem osebja skrito. V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih oseb in omejitvijo gibanja določenim osebam. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe, oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

To leto se je število evidentiranih konfliktov glede na lansko leto povečalo. Od 598 udeleženih oseb je bilo 34 poškodovanih. Razlika med lanskim in letošnjim letom je v tem, da smo v lanskem letu beležili več fizičnih konfliktov, v katere je bilo vpletenih več obsojencev in kateri so terjali tudi resnejše poškodbe pri napadenih obsojencih.

V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja, ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktih oškodovani, smo obvestili policijo. Takih primerov je bilo v tem letu 33. Ocenjujemo, da so konflikti posledica trenutne strukture in števila zaprtih oseb, kjer prenapolnjene celice vplivajo na slabo razpoloženje in hitreje pride do nesporazumov. Eden od razlogov za povečanje konfliktov med zaporniki je tudi v porastu in uživanju sintetičnih drog. Zabeležili smo primere nasilja, ki so bili povezani z izsiljevanjem, največkrat zaradi trgovine z drogo ali zaradi dolžniško-upniških razmerij. Eden od najpomembnejših načinov reševanja konfliktov bi bila nastanitev v pretežno enoposteljnih sobah, kot je to pričakovan standard v državah EU.

Število in posledice konfliktov

(77)

O	Število konfliktov	Št. udeleženih oseb	Št. poškodovanih	Obveščena policija
DOB	69	162	15	1
IG	9	33	0	0
CELJE	24	70	4	20
KOPER	21	54	2	1
KP NOVA GORICA	6	19	2	1
LJUBLJANA	47	118	4	3
LJ NOVO MESTO	8	25	0	2
LJ ODP. ODD. IG	29	72	4	3
MARIBOR	4	9	1	0
MB MURSKA SOBOTA	2	6	0	0
PD RADEČE	12	30	2	2
Skupaj	231	598	34	33

Pribor za uživanje droge ter tablete skrite v krtači za lase

USB modem skrit v posodici kreme za roke

3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Število paketov, ki so jih prejele zaprte osebe, se je letos povečalo, in sicer za 1.955. Zaprte osebe so prejele 20.955 pošilk - paketov z različno vsebino. Tu niso vštete pisemske pošiljke. Povečanje števila paketov lahko predstavlja večje varnostno tveganje, saj vsak dodatni paket pomeni večjo verjetnost vnosa prepovedanih predmetov in hkrati tudi dodatno obremenitev za pravosodne policiste, ki morajo pakete pregledovati.

Paketi predstavljajo enega od načinov vnašanja droge in drugih prepovedanih predmetov v zavode. Droga je bila v tem letu v paketih najdena v 11 primerih. Zaprte osebe so pri vnašanju prepovedanih predmetov vedno bolj iznajdljive. Tako so za vnos največkrat uporabile originalno zaprta živila, ne da bi bila embalaža vidno poškodovana. Rentgenske naprave (žal jih nimamo v vseh zavodih) v precejšnji meri povečajo nivo varnosti, predvsem z vidika preprečevanja vnosa orožja in eksplozivnih naprav, manj pa za odkrivanje droge, ker za to področje rentgeni v uporabi še niso dovolj tehnično izpopolnjeni.

Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih snovi je tudi pregled pisemskih pošilk. V tem letu je bilo z odredbo odprtih 6.923 pisemskih pošilk in v štirih primerih je bila najdena prepovedana substanca.

3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih potekajo v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Že nekaj let izvajamo tudi obiske za stekleno pregrado, kjer neposredni stik zaprte osebe z obiskovalcem ni mogoč. Tako najlažje preprečimo tudi vnos nedovoljenih predmetov in substanc med obiskom, vendar je do poskusov njihovega vnosa v zavodih vseeno prihajalo. Ker pregrada onemogoča pristen človeški stik med zaprto osebo in obiskovalcem, so se v zavodih za tovrstni način obiska odločali le, ko je bilo to potrebno iz varnostnih razlogov, oziroma ko tako zahteva predpis.

Pomembna oblika komunikacije obsojencev s svojci so bili telefonski pogovori. Zakon omogoča obsojencem prosto telefoniranje, prav tako pa daje direktorju tudi možnost, da obsojencu z odločbo le-to prepove za čas enega meseca (možnost podaljševanja po en mesec, dokler obstajajo razlogi), če bi telefonski klici lahko ogrozili varnost v zavodu ali varnost oseb ali premoženja zunaj zavoda. Primera, da bi bila izdana takšna odločba v tem letu nismo beležili.

3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc

V zadnjih dveh letih se število najdb drog in drugih nedovoljenih predmetov ter snovi (pribor za uživanje, tablete, alkohol, ostalo) zmanjšuje, in sicer smo leta 2016 imeli 485 najdb, leta 2017 414 in letos 365 najdb. Zaprte osebe so drogo v zavod vnašale na različne načine in iskale nove možnosti skrivanja. Pogost način skrivanja je na telesu ali v oblačilih (všito v robove itd.), metanje preko ograje, vnos s paketi in predvsem v tovarniško pakiranih živilih. Domnevamo, da drogo zaprte osebe največkrat skrivajo v telesu, kar povzroča dodatne težave pri odkrivanju, saj poseg v človeško telo ni dovoljen. Pri večini odkritih vnosov droge gre za manjše količine.

Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb ter odkrivanje drog s šolanimi psi silijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod, zato smo pozorni tudi na to, da ne bi zaprte osebe poskušale zlorabiti osebja. V kolikor se pojavi indic oziroma sum, v preiskavi tovrstnih dogodkov sodelujemo s policijo.

Zunanji disk spremenjen v skrivališče USB modema

Pomemben podatek o uspešnosti je tudi razmerje med odkritimi drogami pri vstopu v zavod in drogami, ki so bile odkrite kasneje. Žal je to razmerje še vedno neugodno, saj je več drog odkritih v zavodu. Ocenjujemo, da se večina droge v zavode pretihotapi v telesnih odprtinah. V primerih tovrstnih sumov so bile odrejene namestitve v sobo s posebno opremo (9x), kar nam omogoča 1. odstavek 98. člena ZIKS-1, vendar pa se naši sumi niso potrdili. V enem primeru smo v obsojniški sobi našli dva zavitka tablet s sledmi človeškega blata, kar pomeni, da je bilo 370 tablet pretihotapljeno v zavod s tem, da so bile skrite v telesni odprtini.

Poleg drog v ožjem pomenu so pravosodni policisti odkrili še več tablet, pribor za uživanje droge in tudi alkohol, pri čemer gre največkrat za pridelavo alkohola v zavodu s fermentacijo sadja in sladkorja ter kvasa (namesto kvasa je dovolj skorja svežega kruha). Opažen je porast uporabe sintetičnih drog in anabolikov.

Največjo najdbo smo zaznali po koncu bivanja obsojencev na svežem zraku v Oddelku Nova Gorica, ko so pravosodni policisti pri enem od obsojencev ob izvedbi osebne pregleda v spodnjicah našli 32,6 g marihuane. V več primerih je bilo najdenih večje število tablet.

Že pred leti smo sprejeli odločitev, da preiskave s psom za odkrivanje droge pričnemo izvajati popolnoma samostojno. V ta namen smo usposobili dodatnega psa in vodnika. Opazili smo tudi, da so se zaprte osebe že prilagodile rednim pregledom s psom in predpostavljamo, da drogo skrivajo na način, ki ga pes težje zazna. Od druge polovice leta 2012 se v preglede prostorov vključuje tudi psička, ki je šolana za iskanje mobilnih telefonov in rezultati so zelo spodbudni. S pomočjo psov za specialistično uporabo smo v letu 2017 v enem primeru našli mobilni telefon in trikrat prepovedane substance, medtem ko smo letos našli prirejen prostor za skrivanje telefonov.

Število najdb drog in opojnih substanc po vrstah

78

	droga in alkohol														Skupaj
	steroidi	afgana (plastelin)	alkohol - žgana pijača	druge sintetične droge (razen afgane)	drugo	hašiš	heroin	kanabis	kokain	predelan predmet za skrivanje	pribor za uživanje	suboxon	tablete		
DOB	5	21	1	2	8	0	3	9	2	2	12	5	98	168	
IG	0	0	0	0	2	0	1	1	0	0	3	0	15	22	
CELJE	0	2	0	0	1	1	0	5	2	0	1	0	13	25	
KOPER	0	0	1	0	1	0	2	19	0	0	7	1	22	53	
KP NOVA GORICA	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	1	4	
LJUBLJANA	0	0	3	0	0	0	1	25	0	0	1	0	11	41	
LJ NOVO MESTO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	
MARIBOR	0	9	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	7	19	
MB MURSKA SOBOTA	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	6	9	
MB ROGOZA	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	
PD RADEČE	0	4	0	0	3	0	0	5	0	0	0	0	9	21	
Skupaj	5	36	7	2	16	1	7	68	4	2	26	7	184	365	

Količina najdenih drog in opojnih substanc po vrstah*

79

	g								kos				l	
	afgana (plastelin)	druge sintetične droge (razen afgane)	drugo	hašiš	heroin	kanabis	kokain	steroidi	predelan predmet za skrivanje	pribor za uživanje	suboxon	tablete razne	alkohol - žgana pijača	
DOB	40,76	,85	17,68	0	2,59	41,33	23,71	19	3	26	5	1610	2,00	
IG	0	0	4,00	0	1,00	,70	0	0	0	3	0	88	0	
CELJE	,70	0	,70	20,30	0	14,80	2,40	0	0	3	0	57	0	
KOPER	0	0	2,00	0	6,50	96,90	0	0	0	32	42	827	5,00	
KP NOVA GORICA	0	0	0	0	0	32,70	0	0	0	4	0	13	0	
LJUBLJANA	0	0	0	0	1,55	298,64	0	0	0	2	0	306	6,50	
LJ NOVO MESTO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	0	
MARIBOR	2,14	0	470,00	0	0	0	0	0	0	0	1	58	,10	
MB MURSKA SOBOTA	0	0	0	0	0	,01	0	0	0	1	0	50	2,00	
MB ROGOZA	0	0	0	0	0	3,00	0	0	0	0	0	0	0	
PD RADEČE	3,30	0	3,90	0	0	9,00	0	0	0	0	0	28	0	
Skupaj	46,90	,85	498,28	20,30	11,64	497,08	26,11	19	3	71	48	3070	21,20	

*Opomba: Najdena droga se tehta v bruto količini, kar pomeni skupaj z zavitkom, ki se v celoti izroči policiji.

3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pravosodni policisti izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, pa tudi preiskave prostorov in prtljage. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale. Skupaj je bilo v tem letu najdenih 56 mobilnih telefonov, kar je zmanjšanje glede na lanske 98 in 118 USB ključkov za komunikacijo preko interneta, kar pa pomeni povečanje glede na lanske 96 najdb. Odkrili so večje število predmetov, ki so jih zaprte osebe odtujile zavodu ali drugim osebam. V 39 primerih smo odkrili kupljeno, prirejeno ali v zavodu izdelano hladno orožje.

Opravljenе preiskave in najdbe prepovedanih predmetov

(80)

	komunikacijska sredstva							orodja za napad in obrambo			pripomočki za beg
	kos							kos			kos
	drugi predmeti za komunikacijo	mobilni telefon	polnilec	prirejeni kabli za polnjenje	sim kartica	snemalnik zvoka ali slike	usb ključek za komunikacijo	nož, bodalo	predelani predmeti za napad	razna orodja in predmeti	klešče za žico
DOB	4	16	8	4	63	3	58	15	3	3	1
IG	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0
CELJE	0	2	1	0	1	0	11	0	0	0	0
KOPER	9	13	8	2	17	0	20	0	4	0	0
KP NOVA GORICA	3	3	0	0	4	0	4	0	0	0	0
LJUBLJANA	3	16	8	4	18	0	22	0	0	0	0
LJ NOVO MESTO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MARIBOR	0	5	4	0	5	0	1	10	5	1	0
MB MURSKA SOBOTA	1	1	1	0	5	0	1	1	0	0	0
MB ROGOZA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PD RADEČE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	20	56	30	10	114	3	118	27	12	4	1

3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora, ki jo izvajamo na podlagi zakona. V tem letu je bilo opravljenih 858 preizkusov, med njimi je bilo 45 pozitivnih. Majhno število pozitivnih preizkusov je posledica dejstva, da so v skupnem številu preizkusov upoštevani tudi preizkusi obsojencev na podlagi terapevtskega dogovora.

3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno ali celo samoagresivno vedenje osebe. Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur. Če se pred iztekom tega časa ugotovi, da je še vedno podan kateri od zakonskih razlogov za namestitev v posebni prostor, se lahko namestitev podaljša za čas, dokler za to obstajajo razlogi, vendar za posamezno odločbo ne več kot 12 ur. Namestitev v posebnem prostoru ne sme trajati skupno več kot 72 ur neprekinjeno.

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 79 primerih (kar je v en primer več kot prejšnje leto). Povprečen čas izločitve je bil 6 ur, kar pomeni, da so bile namestitve krajše kot v lanskem letu. V večini primerov je bil razlog odstranitve, da je oseba ogrožala sebe, sledi razlog, da je oseba ogrožala druge in da je oseba huje ogrožala druge pri delu, počitku ali razvedrilu. Velikokrat se je zgodilo, da je bilo za odstranitev hkrati podanih več razlogov hkrati, saj je na primer oseba, ki je bila destruktivna v vedenju, hkrati motila ostale osebe pri počitku. Porast števila primerov odstranitve v posebni prostor lahko pripišemo med drugim tudi vse večjemu zadolževanju med obsojenci in uporabi prepovedanih substanc oz. snovi.

Obsojenci si z odstranitvijo v posebni prostor v večini primerov utirajo pot za namestitev v posebej varovani oddelek (primer zavod Dob), saj si tako najlažje in brez posledic pridobijo možnost namestitve v samsko oziroma v manjšo sobo.

Med bivanjem v posebnem prostoru so bile osebe v večini primerov nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločeni osebi.

3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov

Ena od nalog pravosodnih policistov je tudi nudenje zdravstvene prve pomoči v primeru poškodb ali bolezni zaprtih oseb, za kar se tudi posebej izurijo v začetnem in obnavljajo znanja v nadaljevalnem usposabljanju. Posebnost dajanja prve pomoči pravosodnih policistov je, da morajo poleg zdravstvenih aspektov upoštevati tudi varnostne, ki včasih omejijo ali otežijo možnosti dajanja prve pomoči. To je predvsem v primerih agresivnega in nasilnega vedenja, ko morajo zaradi izogibanja nevarnosti okužbe z nalezljivimi boleznimi ravnati še posebej previdno.

V tem letu so pravosodni policisti nudili prvo pomoč v 184 primerih, kar je za 49 primerov več kot lansko leto (135). Največkrat se nudi prva pomoč v okviru zaustavitve krvavitve in dajanja obkladkov.

3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov

Na področju izobraževanja zaposlenih smo v letu 2018 delno uresničili zastavljene cilje. Drugi sklop usposabljanja (centralno usposabljanje) smo izvedli za dve generaciji (41 udeležencev).

Zaradi zagotavljanja izvajanja vseh delovnih nalog v zavodih in prevzgojnem domu se načrtovana usposabljanja: vpad v prostor, izvedba spremstev, delo z RTG, kjer je bilo predvidenih 115 udeležencev iz vrst pravosodnih policistov, niso izvedla.

Pravosodni policisti so aktivno sodelovali na dvodnevnem strokovnem posvetu in se udeležili usposabljanj in supervizij na temo ugotavljanja samomorilne ogroženosti, obnovitvene delavnice strategije preprečevanja samomorov, obvladovanje stresa, »sensitivity treninga«. Skupaj se je zgoraj omenjenih usposabljanj udeležilo 92 pravosodnih policistov.

Z realiziranimi cilji smo izboljšali in obogatili znanje ter usposobljenost zaposlenih za delo z zaprtimi osebami.

3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se morajo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za pravosodne policiste predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitve v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom pravosodnih policistov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod tudi slabe rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Poseben problem so nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 m visoka betonska ograja z dodano 5 do 6 m visoko notranjo žično ograjo).

V letu 2018 je bilo v zavodih na področju tehničnega varovanja izvedenih več izboljšav. Najpomembnejše so:

- nadgraditev sistema videonadzora v ZPKZ Ljubljana, Oddelku Murska Sobota, Enoti za forenzično psihiatrijo, ZPKZ Dob pri Mirni in PD Radeče;

- nabava štirih novih pretočnih rentgenov za pregled prtljage, in sicer v zavodu Ljubljana, zavodu Koper, zavodu Celje in Enoti za forenzično psihiatrijo;
- nabava petih detektorskih vrat in 19 ročnih detektorjev kovine.

V zavodu Celje smo v letu 2018 prenovili in zamenjali streho v delavnicah JGZ Rinka, pri čemer smo odpravili pomanjkljivosti, ki bi lahko predstavljale možnost za pobeg. Na določenih mestih smo dodali tudi dodatno zaščitno žico in jeklene mreže. Zamenjali smo močno dotrajana vrata na oddelku pripora in del sistema varnostnih ključavnic. Za nadzor na sprehodih smo montirali dve novi kabini za pravosodne policiste, ki omogočata bolj pregledno in lažje nadzorovanje gibanja zaprtih oseb. Prav tako smo nekatere prostore pravosodnih policistov opremili s klimatskimi napravami in novo opremo.

V zavodu Dob smo namestili dve novi kameri, in sicer s termovizijsko in širokokotno lečo ter reflektorji, ki osvetljujejo varovano območje. S temi nadgradnjami oz. ukrepi tehničnega varovanja smo zmanjšali možnosti dostopa nepooblaščenim osebam do varovanega zidu zavoda in metanja prepovedanih predmetov in ostalih nedovoljenih snovi, s katerimi smo se soočali v preteklosti.

V Novem mestu smo zamenjali varnostna vrata na sprehajališču in sanirali rezilno žico na sprehajališču ter izvedli montažo agregata za celoten oddelek, ki bo omogočil delovanje nujnih varnostnih in drugih naprav v primeru izpada elektrike.

V letu 2018 smo na podlagi Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o nošenju, hrambi in vzdrževanju orožja, o vrstah in nošenju uniforme pravosodnih policistov in njihovih položajnih oznakah ter o uporabi, označitvi in opremi vozil, izvedli dodelitev delov uniforme pravosodnim policistom na podlagi normativov prve dodelitve za novo sprejete pravosodne policiste in sistema individualnih potreb za vse ostale pravosodne policiste. Za namen individualnih potreb je bil s strani generalnega direktorja določen znesek 544,34 EUR. Vsem novo sprejetim pravosodnim policistom smo zagotovili celotno novo uniformo, sprotno smo zamenjavali izrabljene in poškodovane dele uniform ter izplačevali denarno nadomestilo za nakup ženske obutve in ženskih nogavic.

Prehod na popolno nošenje novih uniform bo postopen, tako da starih uniform ne bomo zavrgli, ampak jih bomo uporabljali do iztrošenosti oziroma preteka roka uporabe. Prenovljene uniforme sledijo zahtevam izvajalcev oziroma uporabnikov uniform in bodo še v naprej zagotavljale urejen videz pravosodnih policistov ter hkrati omogočale izvajanje varnostnih postopkov tudi v težjih okoliščinah. Ocenjujemo, da smo zastavljene cilje glede na razpoložljiva sredstva v letu 2018 v celoti uresničili.

3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB

Zaprtem osebam smo zagotavljali pravico do dela predvsem v javnem gospodarskem zavodu (JGZ), pri hišnih delih, v podjetju, ki deluje v območju zavoda Dob, nekaterim pa tudi zunaj zavoda. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Vsem zaprtim osebam, ki so želele delati, dela ni bilo mogoče zagotoviti. V primerjavi s prejšnjim letom je bilo zaposlenih 67 oseb manj in hkrati 203 osebe več, katerim nismo mogli zagotoviti dela.

Delež zaposlenih zaprtih oseb je bil 41,05 %, kar je nižje kot v prejšnjem letu (54,2 %). Največji razlog je v povečanju števila zaprtih oseb, predvsem v priporu.

3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

Razporeditev zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu na dan 1. 1.

(83)

Razporeditev na delo na dan 1.1.	OBSOJ.		VIKEND ZAPOR		PRIPORNIKI		MLADOLET.		SKUPAJ		SKUPAJ VSI
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	125	13	0	0	14	0	19	0	158	13	171
Podjetje v zavodu	127	0	0	0	0	0	0	0	127	0	127
pri hišnih delih	183	19	0	0	13	1	4	1	200	21	221
zunaj zavoda	9	0	0	0	0	0	0	0	9	0	9
redno izobraževanje	52	2	0	0	0	0	5	0	57	2	59
12. člen - izobraževanje	0	0	3	0	0	0	0	0	3	0	3
12. člen - delo	1	0	48	5	0	0	0	0	49	5	54
v terapevtskih delavnicah	61	0	0	0	0	0	0	0	61	0	61
SKUPAJ	558	34	51	5	27	1	28	1	664	41	705
dela ni bilo moč zagotoviti	260	10	0	0	237	13	0	0	497	23	520
delo odklonili	14	0	0	0	0	0	0	0	14	0	14
za delo nezmožni	11	12	0	0	7	4	0	0	18	16	34
upokojenci	22	3	0	0	0	0	0	0	22	3	25
SKUPAJ	307	25	0	0	244	17	0	0	551	42	593

Razporeditev na novo sprejetih zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu

(84)

Razporeditev na delo Novosprejeti	OBS.		VIKEND ZAPOR		PRIP.		PRIDRŽANI		MLADOLET.		SKUPAJ		SKUPAJ VSI
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	319	16	0	0	49	1	0	0	6	0	374	17	391
podjetje v okviru zavoda	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45	0	45
pri hišnih delih	194	18	0	0	36	1	0	0	0	2	230	21	251
zunaj zavoda	10	1	0	0	0	0	0	0	0	0	10	1	11
redno izobraževanje	15	1	0	0	0	0	0	0	3	0	18	1	19
12. člen - izobraževanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. člen - delo	0	0	30	4	0	0	0	0	0	0	30	4	34
v terapevtskih delavnicah	63	0	0	0	0	0	0	0	0	0	63	0	63
SKUPAJ	646	36	30	4	85	2	0	0	9	2	770	44	814
dela ni bilo moč zagotoviti	560	50	0	0	812	43	0	0	0	0	1372	93	1465
delo odklonili	21	0	0	0	8	0	0	0	0	0	29	0	29
za delo nezmožni	30	16	0	0	29	6	0	0	0	0	59	22	81
upokojenci	13	2	0	0	0	0	0	0	0	0	13	2	15
SKUPAJ	624	68	0	0	849	49	0	0	0	0	1473	117	1590

Opomba: V število novo sprejetih so vključeni tudi tisti, ki so že bili na prestopanju kazni in jim je bila izrečena nova enotna kazen, zaradi česar se več oseb v statističnem prikazu ponovi dvakrat ali večkrat..

Zaprte osebe (tako obsojence kot pripornike) pred nastopom dela napotimo na zdravniški pregled na dispanzer za medicino dela, prav tako opravijo test iz poznavanja Zakona o varnosti in zdravja pri delu, ki ga opravlja zunanje podjetje. Postopek in izvajanje potekata kontinuirano. Za pripornike velja podoben postopek pri razporejanju na delo, s tem, da morajo predhodno pridobiti s strani sodišča dovoljenje za delo.

Prevladujoči razlogi, zaradi katerih nekaterim obsojencem ni bilo mogoče zagotoviti dela so: pomanjkanje dela; pomanjkanje delovnih izkušenj ter navad; obsojenci želijo biti razporejeni na delovno mesto, za katero po strokovni oceni niso bili primerni, drugje pa ne želijo delati; veliko je primerov, ko imajo različne zdravstvene omejitve in so zato težje zaposljivi, omejitve pri zagotavljanju dela so tudi pri obsojencih s kratkimi kaznimi.

3. 13. 2. Plačilo za delo

Mesečno plačilo obsojencev za delo v rednem delovnem času po zavodih

(85)

Zavod	najnižje plačilo			najvišje plačilo			delo v JMW Fire	
	JGZ	hišna dela	zunaj zavoda	JGZ	hišna dela	zunaj zavoda	najnižje	najvišje
Dob	90,95	63,38	54,63	129,36	143,2	232,32	54,63	232,32
Maribor	56,24	50,16	74,48	88	98,56	116,16		
Ljubljana	57,42	57,42		80,04	90,48			
Celje	52,8	52,8		115,46	110,21			
Koper	60,07	50,16	76	80,96	95,04	86,4		
Ig	58,02	58,02	106,32	69,29	98,62	162,42		
N. Gorica	76,16				231,94			
N. mesto		64,38			80,04			
M. Sobota		53,2	86,64		98,56	100,32		
Rogoza	56,24	53,2	74,48	80,96	98,56	116,16		
OO Ig		80,04	99,18		80,04	99,18		
PD Radeče	32,71	21,25	55,62	64,95	123,83	193,28		

Višina plačila za delo zaprtih oseb je določena po Pravilniku o plačilu za delo obsojencev. Plačilo je sestavljeno iz osnove, ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela.

Zakon določa tudi izplačilo posebne denarne nagrade za prizadevanje obsojencev, zaposlenih pri fizičnih ali pravnih osebah, ki v zneskih, prikazanih v zgornji tabeli, ni upoštevana.

Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času

(86)

Zavod	število obsojencev	število nadur
Dob	306	19643
Maribor	61	1772
Ljubljana	41	1559
Celje	24	1033
Koper	15	803
Ig	39	615
N. Gorica	5	152
N. mesto	0	0
M. Sobota	2	38
Rogoza	21	998
SKUPAJ	514	26613

Rastlinjak v PD Radeče je namenjen delu mladoletnikov, hkrati pa se krepi samooskrba z zelenjavo

Obseg dela v podaljšanem delovnem času se je glede na prejšnje leto zmanjšal za 7,1 %, pri čemer se je delež zaprtih oseb, ki so opravljali nadure, zvišal za 3 %. Glede na prejšnje leto, ko je nadure opravljalo 14 % zaprtih oseb, se je delež znižal na 13,88 %.

3. 13. 3. Invalidsko zavarovanje

Na področju invalidskega zavarovanja zaprtih oseb ni bilo zaznane problematike.

Število invalidsko zavarovanih oseb

(87)

Zavod	Število invalidsko zavarovanih				
	skupaj	O	UZ	P	ml. v PD
Dob	763	763			
Slovenska vas	129	129			
Puščava	32	32			
Ljubljana	251	251			
Novo mesto	119	119			
Celje	157	157			
Koper	234	234			
Nova Gorica	63	63			
Maribor	213	184		29	
Rogoza	55	55			
Murska Sobota	20	19		1	
Ig	133	133			
PD Radeče	33				33

3. 13. 4. Varstvo pri delu

Ustrezno varstvo in zdravje pri delu so zavodi zagotavljali s spremljanjem in nadzorom izvajanja predpisov, ki pogojujejo varno delo, z uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter z usposabljanjem zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno in zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost so zavodi namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Tehnično varstvo so izvajali z vizualnimi pregledi in preizkusi delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v tem letu izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustrezni ravni, kljub občasnemu neupoštevanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

3. 13. 5. Nesreče pri delu zaprtih oseb

V tem letu se je zgodilo 20 nesreč in poškodb pri delu, kjer so bile udeležene zaprte osebe (leta 2017 je bilo 18 nesreč pri delu). Zaradi nesreč je bilo vloženih 13 odškodninskih zahtevkov. Zavodi kontinuirano posvečajo veliko pozornosti preventivnim ukrepom, to je izobraževanju za varno delo in nadzoru pri izvajanju dela.

3. 13. 6. Hišna dela

Za izvajanje hišnih del je bilo v letu 2018 razporejenih 472 zaprtih oseb. Zavodi so na delo razporejali večinoma obsojence, v manjšem številu tudi pripornike in mladoletnike. Med hišna dela, ki so določena v sistematizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na delo hišnika, na vzdrževalna dela v zavodu, na čiščenje okolice zavoda, na vrtna in druga podobna dela.

Še vedno se zavodi srečujejo s problemom strokovne usposobljenosti zaprtih oseb za hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, za katera je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Po drugi strani so hišna dela povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu.

3. 13. 7. Javni gospodarski zavod

V letu 2018 je bilo povprečno število zaprtih oseb, razporejenih na delo, približno 170 oseb na dan. Proti koncu leta se je število zaprtih oseb na delu povečevalo. Na posameznih lokacijah so se občasno srečevali s pomanjkanjem zaprtih oseb na delu. Z vodstvi zavodov so bili opravljeni pogovori v smislu izboljšanja zaposlovanja zaprtih oseb. Ustvarjeni so bili prihodki v višini približno 2.220.000 EUR in so bili nekoliko višji od planiranih. V vseh enotah so ohranili vse dejavnosti in zagotovili toliko naročil, da je delo potekalo kontinuirano. Poslovni rezultat je dobiček v višini približno 100.000 EUR, kar ocenjujemo kot dober rezultat. S takšnim poslovanjem je omogočeno postopno odplačevanje najetih kreditov in s tem zmanjševanje zadolženosti, predvsem pa je omogočeno investiranje v opremo, ki je večinoma stara oziroma dotrajana.

3. 14. PRAVICA DO VEROIZPOVEDI

Področje koordinacije duhovne oskrbe je v sistemu izvrševanja kazenskih sankcij umeščeno z namenom zagotavljanja osnovne človekove pravice svobode veroizpovedi¹. S tem razlogom je bil koordinator za duhovno oskrbo v letu 2018 navzoč na posameznih lokacijah zavodov in usklajeval izkazan interes za duhovno oskrbo zaprtih oseb. Glede na zaznane in prejete potrebe je bila vzpostavljena povezanost z verskimi skupnostmi, ki so izvajale duhovno oskrbo.

Katoliško Cerkev je pri izvajanju duhovne oskrbe zastopal Zaporniški vikariat. Usklajeno je teklo sodelovanje na različnih ravneh, preko programov, ki so znotraj Zaporniškega vikariata Katoliške Cerkve:

- Mesečno so bila bogoslužja na vseh dogovorjenih lokacijah. V okviru večjih katoliških praznikov, velike noči in božiča, so se še posebej izvajale zakramentalne priprave in praznične svete maše v vseh zavodih, kjer je bil izkazan interes;
- Glede na potrebe posameznih zavodov po oskrbi z oblačili in obutvijo za zaprte osebe je bila vzpostavljena povezana s Slovensko Karitas ter drugimi škofijskimi oz. župnijskimi Karitas in na ta način tudi opravljena oskrba posameznih lokacij;
- V okviru programa KPDVZ (Krščanska prostovoljna dejavnost v zaporu) so prostovoljke in prostovoljci v obliki spremljanja posameznih zaprtih oseb obiskovali zavod Ig in Celje. Prav tako so prostovoljci pilotno izvajali projekt OK – otroški kotiček. Vsako prvo soboto v mesecu so bili v ZPKZ Dob navzoči za potrebe otrok, ki so bili na obisku.
- Znotraj katoliške Cerkve je bil v Sloveniji izpeljan mednarodni Teden zaporov, ki je potekal od 18. do 24. novembra 2018 pod naslovom »Bližajmo se z zaupnostjo«. Župnijska katoliška občestva, skupnosti in Zavode za prestajanje kazni zavora je k povezanosti, dejavnostim in molitvi vabil poseben plakat, ki

1 18. člen, Splošna deklaracija o človekovih pravicah, Generalna skupščina Združenih narodov, 10. decembra 1948 z resolucijo št. 217 A (III): »Vsakdo ima pravico do svobode misli, vesti in veroizpovedi; ta pravica vključuje svobodo spreminjati prepričanje ali vero, kakor tudi njuno svobodno, javno ali zasebno izražanje, bodisi posamezno ali v skupnosti z drugimi, s poučevanjem, z izpolnjevanjem verskih dolžnosti, z bogoslužjem in opravljanjem obredov.«

so ga prejeli v več izvodih. Teden zaporov je bil tudi medijsko podprt;

- V ZPMZKZ Celje je lokalni duhovnik glede na dogovor in izkazan interes opravljal sveto mašo v zavodu;
- Slovenski katoliški skavtinje in skavti so v nekatere zavode v predbožičnem času prinesli »Betlehemske luč miru«.

Z islamsko skupnostjo so bile na lokalni ravni izvedene priprave v mesecu ramazanu in praznovanju bajrama, ko so vsi zavodi dobili časovni raspored molitev in jih posredovali interesentom. Posameznikom so v tem času na njihovo željo omogočili tudi prehrano v skladu z njihovimi verskimi zahtevami. Redna oblika duhovne oskrbe je s strani Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji potekala v ZPKZ Dob in sicer enkrat na mesec, obiske beležijo tudi v ZPKZ Koper.

V okviru Srbske pravoslavne Cerkve je bila pokrita duhovna oskrba ob praznikih (božič in velika noč). V ZPKZ Ljubljana, ZPKZ Dob in ZPKZ Ig je vzpostavljena redna mesečna navzočnost paroha.

Verska skupnost Jehovovih prič je v nekatere zavode redno dostavljale svoja časopisa. Do izražene želje s strani zaprtih oseb in obiska predstavnika verske skupnosti je prišlo v ZPKZ Dob.

Zaprtim osebam so bili na voljo izvodi Svetega pisma (tudi v tujih jezikih), Korana in druge verske literature ter periodike.

Vsem osebam v zaporu se je ob njihovi izraženi želji in v okviru možnosti posameznega zavoda organizirala ter pripravila hrana v skladu z njihovimi verskimi zahtevami.

Koordinator za duhovno oskrbo ni zaznaval kršitev glede pravice do duhovne oskrbe.

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU

4. 1. ODNOSI Z JAVNOSTMI

Na področju odnosov z javnostmi so v letu 2018 v sodelovanju z zavodi za prestajanje kazni zapora in prevzgojnim domom potekale številne aktivnosti, s pomočjo katerih je bilo javnosti predstavljeno dogajanje in delo v slovenskem zaporskem sistemu.

Generalni urad je v tem letu medijem skladno z Zakonom o medijih posredoval informacije - preko odgovorov na novinarska vprašanja, sporočil za javnost, tiskovnih konferenc in izjav za medije.

Odzivali smo se tudi na druge prošnje nacionalnih in lokalnih medijev. Medijem so bila v letu 2018 izdana dovoljenja za obiske v zavodih za prestajanje kazni zapora in v prevzgojnem domu, pogovore, fotografiranje in snemanje. Prošnje medijev so se nanašale tudi na intervjuje z zaposlenimi v zavodih in na Generalnem uradu, na snemanje in fotografiranje prostorov v zavodih ter na spremljanje dogodkov, ki so jih organizirali posamezni zavodi.

Spremljali smo poročanje o delovanju Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij v medijih in uveljavljali pravico do odgovora oziroma popravka.

O vseh pomembnejših dogodkih smo redno obveščali javnost preko spletne strani Ministrstva za pravosodje. Pri organizaciji dogodkov smo poleg obveščanja javnosti zasledovali predvsem cilj iz Strategije Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij 2017-2020, da se v javnosti pogosteje predstavlja pozitivne projekte in dogodke v slovenskih zaporih in prevzgojnem domu, s čimer poskušamo spreminjati stereotipne predstave o zaporih v javnosti.

Tekom leta se je zvrstilo več dogodkov, o katerih smo obveščali tudi širšo javnost:

V Muzeju za arhitekturo in oblikovanje je v mesecu januarju potekalo odprtje razstave arhitekturnih rešitev za Projekt reševanja prostorske problematike Zavoda za prestajanje kazni zapora Ig na obstoječi lokaciji tega zapora in Projekt reševanja prostorske problematike Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana v Dobrunjah. Ministrstvo za pravosodje je v sodelovanju z Zbornico za arhitekturo in prostor Slovenije izvedlo arhitekturno krajinski natečaj za izbiro strokovno najprimernejše rešitve in izbiro izdelovalca projektne dokumentacije za obe lokaciji zaporov. Ekipi 1. nagrajenih rešitev sta na dogodku predstavili svoja projekta, po koncu razstave pa so bili panoji in maketi razstavljeni v obeh zavodih.

Predstavitve legnega poročila 2017 na novinarski konferenci

V Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig je v mesecu februarju potekala predstavitev knjige Začasno bivališče: Na grad 25, Ig, v kateri je deset obsojenk delilo svoje življenjske zgodbe. Slednje je poleg urednice knjige prof. dr. Milice Antić Gaber zapisalo še pet soavtoric. Knjigo je založila in izdala Javna Agencija za knjigo RS v sklopu projekta »Vključujemo in aktiviramo!«, ki je sofinanciran iz Evropskega socialnega sklada. Poleg avtoric knjige sta na njeni prvi predstavitvi v pogovoru sodelovali tudi direktorica zavoda Tadeja Glavica in Viktorija Erpič, vodja Oddelka za vzgojo in delo. Dogodek in knjiga sta bila deležna lepega medijskega odziva.

Minister za pravosodje mag. Goran Klemenčič je skupaj z generalnim direktorjem Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij Jožetom Podržajem v mesecu aprilu na slovesnosti ob dnevu Uprave podelil priznanja najzaslužnejšim delavcem na področju izvrševanja kazenskih sankcij.

V mesecu aprilu je bila organizirana novinarska konferenca, namenjena predstavitvi letnega poročila 2017, na kateri je generalni direktor Jože Podržaj izpostavil glavne poudarke. Lucija Božikov, vodja Sektorja za tretma, je poudarila, da rešetke niso nujno prepreke. Izpostavila je prizadevanja za čim večjo odprtost slovenskih zaporov, kar je pohvalil tudi CPT ob nedavnem obisku. Predstavila je projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« ter »Vključujemo in aktiviramo«, ki sta sofinancirana iz evropskih sredstev in sta med zaprtimi že od uvedbe dobro sprejeta. Posebna pozornost je bila namenjena tudi stikom z otroki. Na novinarski konferenci so si prisotni lahko ogledali fotografije prostorov za obiske otrok na različnih lokacijah ter tiho knjigo, ki so jo v sklopu delovne terapije izdelale obsojenke v ženskem zaporu.

Prejemniki priznanj ob dnevu URSIKS

Obisk ministrice in državne sekretarke v ZPKZ Ljubljana

Minister za pravosodje mag. Goran Klemenčič je v maju obiskal Zavod za prestajanje kazni zapora Koper. Seznanil se je z delom vseh služb v zaporu in z varnostnimi razmerami. Po uvodnem pogovoru je sledil ogled celotnega zavoda s pripornim, zaprtim, polodprtim in odprtim oddelkom ter delavnice JGZ Rinka.

Maja 2018 smo objavili javni natečaj za izbor idejne zasnove promocijskega izdelka s predlogom blagovne znamke za lažje vključevanje zapornikov nazaj v družbo. Javni natečaj je bil pripravljen v okviru projekta »Inovativen.si«, ki poteka pod okriljem Ministrstva za javno upravo. Namen javnega natečaja je bil izbrati izdelek, ki simbolično in vizualno sporoča pomembnost učenja iz napak in ruši predsodke o osebah, ki so na prestajanju zaporne kazni, kot družbeno in delovno manj zaželenih članov skupnosti (destigmatizacija), obenem pa predstavlja tržno zanimiv produkt. V mesecu juniju je v Zgodovinskem atriju Mestne hiše v Ljubljani potekala javna razglasitev izdelkov, ki najbolj ponazarjajo dvig družbene odgovornosti za soustvarjanje varnejše družbe v okviru slovenskega zaporskega sistema. Natečajna komisija in obiskovalci razstave so za zmagovalni izdelek javnega natečaja idejne zasnove promocijskega izdelka izbrali blagovno znamko Dobra roka – serijo senzoričnih igrač.

V Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob je junija potekala svečana prisega in podelitev uradnih izkaznic skupini 17 novosprejetih pravosodnih policistov, ki so uspešno zaključili usposabljanje in opravili zaključni preizkus znanja. Na dogodek so bili povabljeni tudi mediji. Pred generalnim direktorjem so tekom leta prisegle tudi manjše skupine novosprejetih pravosodnih policistov.

Ministrica za pravosodje Andreja Katič je oktobra skupaj z državno sekretarko dr. Dominiko Švarc Pipan in vodjo kabineta Petro Levstek obiskala Zavod za prestajanje kazni zapora Ljubljana. Ministrica je izpostavila, da bo reševanje kadrovske in prostorske problematike, tudi v luči zavez iz koalicijske pogodbe, njena prioriteta.

Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko je v mesecu novembru 2018 objavila video natečaj z naslovom »EU projekt, moja zgodba«, na katerega smo se prijavi tudi na Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij. V natečaju smo sodelovali z videom Tiha knjiga, posnetim v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig. V njem je bil predstavljen projekt »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«. V natečaju smo sodelovali z namenom, da projektu zagotovimo dodatno promocijo ter v javnosti širimo dober glas o aktivnostih, ki potekajo v naših zavodih.

Na Slovenskem knjižnem sejmu je novembra na dveh dogodkih potekala predstavitev projekta »Vključujemo in aktiviramo!«, ki se je odvijal v Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor. V mesecu decembru pa so se začeli z ZPKZ Dob zvrstile tudi zaključne prireditve po ostalih zavodih v sklopu projekta. Na njih so udeleženci predstavljali dogajanje v celoletnem projektu, glasbeno so jih popestrili priznani slovenski glasbeniki – Zoran Predin, Janez Dovč, Vlado Kreslin...

Na spletnem mestu Ministrstva za pravosodje objavljamo vsebino »Zaporska statistika«, ki se tedensko posodablja z aktualnimi podatki, s čimer se zagotavlja javna dostopnost vseh pomembnejših ažurnih statističnih podatkov slovenskega zaporskega sistema.

Obisk ministra v Kopru

Na spletni strani redno objavljamo tudi sporočila za javnost po dogodkih v organizaciji zavodov za prestajanje kazni zapora in prevzgojnega doma.

Na področju internega komuniciranja vsako trimesečje za vse zaposlene pripravljamo interno glasilo »Novičnik«, v katerem zaposlene obveščamo in seznanjamo z aktualnimi informacijami in dogodki v zaporskem sistemu.

Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij je v letu 2018 izvajala sporazume o sodelovanju s fakultetami. V zavodih smo v tem letu omogočili izvedbo številnih raziskav in študijskih obiskov ter odgovarjali študentom na vprašanja za potrebe zaključnih del.

4. 2. SODELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU

V letu 2018 se je Uprava aktivno vključevala v različna mednarodna področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v več mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (*Council of Europe Annual Penal Statistics*) statistiko za leto 2017 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki obsegajo podatke o zaprtih osebah. V letu 2018 smo bili povabljeni, da sodelujemo pri projektu statistike LINCS (*Linking Prison Statistics to the Criminal Justice System*). Z Ministrstvom za pravosodje in drugimi institucijami smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja s področja zaporskega delovanja. Za potrebe razvoja zaporskega sistema smo izdelali nekaj mednarodno primerjalnih analiz politike in prakse izvrševanja kazenskih sankcij v drugih državah v Evropi.

4. 2. 1. Svet Evrope

V okviru Sveta Evrope je ena od pomembnih nalog primerjava sprejetih standardov z obstoječo prakso in zakonodajo ter priprava predlogov sprememb. Sodelovanje na mednarodnih konferencah nam omogoča neposreden stik z aktualno problematiko, primerjavo in načrtovanje sprememb ter izboljšav. Na različnih nivojih je bilo v letu 2018 predstavljeno Priporočilo Sveta Evrope o otrocih s starši v zaporu in tudi odpiranje možnosti za uporabo Priporočila v praksi. Zaporke knjižnice za zaposlene na vseh lokacijah smo opremili s priročnikom Sveta Evrope *Radikalizacija v zaporu*.

Predstavnik Generalnega urada se je v imenu generalnega direktorja udeležil 23. konference direktorjev zaporskih in probacijskih uprav v mestu Jõhvi v Estoniji. Na konferenci je bilo izpostavljenih več tem, predvsem oblike sodelovanja med probacijskimi in zaporskimi upravami.

G. Robert Friškovec, sodelavec Generalnega urada se je kot član delovne skupine Sveta za penološko sodelovanje pri Svetu Evrope redno udeleževal srečanj delovne skupine, prav tako se je udeležil tudi plenarnega sestanka PC-CP (Sveta za penološko sodelovanje) v Strasbourg (Francija).

Predstavnik Generalnega urada se je v Strasbourg 24. in 25. maja udeležil multilateralnega srečanja na temo vodenja zaporniškega tveganja in potreb, da se izognemo povratništvu.

Delegacija Latvije na delovnem obisku

Z udeležbo z Generalnega urada smo bili zastopani tudi na multilateralnem srečanju o radikalizaciji, ki je v organizaciji Sveta Evrope potekalo v Toulousu (Francija) med 16. in 17. oktobrom, pod naslovom *Pomembnost usposabljanja osebja v boju z radikalizacijo*.

4. 2. 2. Druge mednarodne organizacije

EuroPris - mednarodna asociacija za zapore: kot članica smo vključeni in smo sodelovali v štirih ekspertnih skupinah (za logistiko in gradnje; družinske odnose; izobraževanje zaprtih oseb in ICT). Lucija Božikov je sodelovala kot članica v ekspertni skupini »Družinski odnosi«, ki se je odvijala 11.-12. aprila na Dunaju (Avstrija). Prav tako je Petra Prijatelj z Generalnega urada sodelovala kot članica v ekspertni skupini izobraževanja zaprtih oseb, ki se je odvijalo 17.-19. septembra v Bratislavi na Slovaškem. Miran Candellari (ZPKZ Ljubljana) je kot član sodeloval na srečanju ekspertne skupine za logistiko in gradnje, ki je bila v Stokholmu na Švedskem od 30. septembra do 2. oktobra. Stojan Klančar se je kot član ekspertne skupine ICT udeležil srečanja skupine, ki je potekalo v Zagrebu (Hrvaška) med 20. in 22. novembrom.

Predstavnik Generalnega urada se je v imenu generalnega direktorja prav tako udeležil letne skupščine in konference EuroPris v mestu Jõhvi v Estoniji.

Z izmenjavo informacij smo kot država vključeni v projekt *Knowledge Management System - KMS*, v okviru katerega nastaja baza mednarodnih primerjav na posameznih področjih dela. 21. 3. se je predstavnik Generalnega urada v Bruslju udeležil srečanja, ki je imelo za svojo vsebino nadaljevanje projekta KMS in EPIS.

Predstavnik Generalnega urada se je udeležil delavnice EuroPris o radikalizaciji, ki je bila v Bruslju (Belgija) 26.-27. februarja.

Delavnice v sklopu EuroPris na teme dela in zaposlovanja zaprtih oseb, ki je potekala v Haagu (Nizozemska) 28.-29. novembra, sta se udeležili predstavnici Generalnega urada in predstavnik ZPKZ Maribor.

Za pomoč pri komunikaciji s tujci smo zavode opremili s knjižico »Picture it in Prison«.

Obisk predstavnikov češke zaporske uprave

Obisk shanghajske delegacije v ZPKZ Dob

MECR – mednarodna asociacija generalnih direktorjev zaporskih uprav srednje Evrope: predstavnik Generalnega urada se je od 12. do 14. septembra v imenu generalnega direktorja v Avstriji udeležil 15. srečanja MECR (Round Table of Director Generals of Prison Services of the Central European Countries). Med zaporskimi upravami, ki so vključene v MECR, tudi sicer med letom potekajo pisne izmenjave informacij o zakonodaji in praksi izvrševanja kazni zapora.

ICPA – mednarodno zaporsko združenje, ki pomembno vpliva pri razvoju in oblikovanju zaporskih sistemov Predstavnik generalnega urada je sodeloval na letnem srečanju organizacije v Montrealu (Kanada) 21.-26. oktobra.

4. 2. 3. Projekti

V okviru mednarodnih projektov financiranih s strani EU smo sodelovali z raziskovalnimi poročili, posredovanjem odgovorov in informacij.

Predstavnica ZPKZ Dob se je od 6. do 7. marca udeležila srečanja z naslovom »Vloga družine in prijateljev v resocializaciji«. Srečanje je v Utrechtu na Nizozemskem organizirala skupina RAN (*Radicalisation Awareness Network*). Prav tako se je sodelavec Generalnega urada udeležil plenarnega zasedanja RAN, ki je bilo v Budimpešti 25.-26. oktobra.

Od 28. do 29. junija se je predstavnik Generalnega urada udeležil srečanja na temo radikalizacije, ki ga je v Trierju (Nemčija) organizirala ERA (*Academy of European Law*).

V Pragi je bil med 24. in 27. septembrom navzoč predstavnik Generalnega urada na srečanju CEPOL (*European Union Agency for Law Enforcement Training*) na temo radikalizacije.

Obisk novega zapora v Salzburgu

Sodelavki Generalnega urada sta se udeležili srečanja, ki ga je organiziral 22. novembra v Parizu RAN na temo posredovanja podatkov.

4. 2. 4. Obiski in konference

Obiski in konference v tujini

II. mednarodnega raziskovalnega simpozija, ki je potekal v Pragi (Češka), sta se od 8. do 10. maja udeležila predstavnika Generalnega urada.

Dva inštruktorja praktičnega postopka sta se udeležila 8. tehničnega seminarja, ki je potekal od 6. do 8. junija v mestu Iași v Romuniji.

10. junija si je delegacija iz Slovenije ogledala zapor v Salzburgu. V delegaciji so bili poleg predstavnikov zaporskega sistema še predstavniki arhitektov, ki so vključeni v novogradnjo in prenovo ZPKZ Ljubljana in ZPKZ Ig ter predstavnica Ministrstva za pravosodje.

Predstavniki Generalnega urada in predstavnica ZPKZ Dob sta se udeležila IATSU konference, ki je potekala od 27. do 31. avgusta v Vilni (Litva).

Študijski obisk v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« sta med 1. in 4. oktobrom na Škotskem (Združeno kraljestvo) izvedli predstavniki Generalnega urada.

Predstavniki Generalnega urada se je 19. novembra udeležil v imenu Ministrstva za pravosodje srečanja na temo obnavljalne pravičnosti in mreže pravnih okvirov. Srečanje je organiziral Evropski forum za obnavljalno pravičnost (*European Forum for Restorative Justice*) v Bruslju.

Obiski iz tujine

V dneh od 26. do 28. marca smo gostili latvijsko delegacijo. Njihov izražen interes ob obisku je bil povezan predvsem z delom in izobraževanjem zaprtih oseb.

V dneh od 8. oktobra do 10. oktobra smo gostili delegacijo Češke Republike, ki je obiskala Generalni urad, ZPKZ LJ, in ZPKZ Koper. Njihov izražen interes je bil povezan predvsem z IT sistemom in znotraj tega e-zapori ter režimi prestajanja kazni vezano na podeljevanje ugodnosti.

V sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju MP so zavoda v Ljubljani in Mariboru obiskali sodniki in tožilci nekaterih evropskih držav. V okviru projekta Aikos je skupina pravosodnih delavcev iz tujine obiskala tudi zavod Koper.

Zavod Ig je obiskala skupina študentov iz Anglije (univerza iz Liverpoola), ki so si ogledali zavod in spoznali sistem dela v samem zavodu. Zanimala jih je primerjava zaprtih žensk Slovenije in Anglije. Prav tako so Prevzgojni dom Radeče obiskali študentje socialnega dela iz Nizozemske (12. november), predstavnica Generalnega urada jim je predstavila tudi celoten zaporski sistem.

V mesecu novembru je Generalni urad in ZPKZ Koper obiskala skupina študentov, ki so na Fakulteti za varnostne vede, iz različnih držav preko izmenjave Erasmus.

Predstavniki Generalnega urada so sodelovali v povezavi s predstavniki Ministrstva za pravosodje in Varuha človekovih pravic pri predstavitvi zaporskega sistema pri obiskih delegacij iz Kitajske, Armenije in Estonije. Delegacija iz Šanghaja (Kitajska) je obiskala tudi ZPKZ Dob (27. avgust).

4. 3. SODELOVANJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

Nevladne organizacije, ki izvajajo programe na raznolikih področjih, ponujajo svoje storitve in aktivnosti tudi zaprtim osebam, kar je zelo dragoceno. Zunanji sodelavci prispevajo k dopolnjevanju sicer dostopne zavodske obravnave zaprtih, pa tudi k premagovanju vsakdanjih stisk ter pri urejanju življenja po prestani kazni.

V zavodu Dob so na področju odvisnosti sodelovali z Društvom Projekt človek, Anonimnimi alkoholiki, Društvom zdravljenih alkoholikov in Lokalno akcijsko skupino za pomoč odvisnikom Novo mesto. Prav tako so v zavodu organizirali delavnice za obsojence, ki so jih vodili predstavniki Združenja DrogArt. Poleg že navedenih organizacij so na ostalih področjih sodelovali še z Društvom za nenasilno komunikacijo Ljubljana, Združenjem za razvijanje nenasilnih odnosov ZRNO Maribor, Družinskim inštitutom Zaupanje Sevnica, Karitasom in Rdečim križem. S strani prostovoljcev Zaporniškega vikariata je vsako prvo soboto v mesecu potekala aktivnost »Otroški kotichek« v objektu za obiske.

V zavodu Celje je Inštitut Vir Celje do meseca julija nadaljeval z obravnavo oseb, ki imajo težave zaradi zlorabe nedovoljenih snovi ali alkohola. Za obsojence, ki koristijo zunaj zavodske ugodnosti ali prestajajo zaporno kazen na podlagi 12. člena ZIKS-1, je bila obravnava organizirana na sedežu organizacije. Preko celega leta so sodelovali z Društvom Projekt človek ter nadaljevali s sodelovanjem z Društvom za nenasilno komunikacijo. Pri zagotavljanju materialne pomoči (oblačila in obutev) za zaprte osebe so sodelovali z organizacijama Karitas in Rdeči križ.

V zavodu Koper so sodelovali z Društvom Projekt človek. Ker še vedno opažajo porast števila obsojencev s kaznivimi dejanji z elementi nasilja, so v preteklem letu nadaljevali s sodelovanjem z Društvom za nenasilno komunikacijo. V Oddelku Nova Gorica so nadaljevali s sodelovanjem z Društvom Projekt človek, Društvom Izberi pravo pot, Društvom Šent (obrnava odvisnosti od prepovedanih drog) ter Društvom za nenasilno komunikacijo.

V zavodu Ljubljana so sodelovali z Društvom Projekt človek, s Kralji ulice, Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom Žarek upanja in z Društvom Stigma. V Oddelku Novo mesto so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom za nenasilno komunikacijo in Anonimnimi alkoholiki. Na Odprtem oddelku Ig so sodelovali z Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom Projekt človek in Društvom Labirint.

V zavodu Maribor so sodelovali z Društvom Projekt človek, Zdrava pot, Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom Kairos in Andragoškim zavodom Maribor. V Oddelku Murska Sobota so sodelovali z Društvom Projekt človek in Društvom za nenasilno komunikacijo.

V Zavodu Ig so sodelovali z Društvom Stigma, Društvom Projekt človek, Skupnostjo Srečanje, Inštitutom Stopinje – izvajanje logoterapije.

V Prevzgojnem domu Radeče so sodelovali z Društvom Ozara, Inštitutom Vir in Društvom Projekt človek.

Veliko zavodov je sodelovalo tudi z Javno agencijo za knjigo, v okviru že omenjenega projekta »Vključujemo in aktiviramo!«.

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE

5. 1. KADROVSKE RAZMERE

5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Pregled številčnega stanja javnih uslužbencev v upravi na dan 31. 12. 2018

(88)

	tarifna skupina					spol		
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.	skupaj	m	ž	skupaj
Položajna delovna mesta								
generalni direktor	1				1	1		1
namestnik generalnega direktorja								
direktor zavoda	7				7	5	2	7
vodja sektorja	7				7	1	6	7
vodja oddelka	30				30	14	16	30
vodja referata	14					14		14
skupaj	59				59	35	24	59
Specializirani kadri								
pedagogi	51				51	18	33	51
psihologi	9				9	3	6	9
socialni delavci	15				15	3	12	15
drugi strokovni delavci v vzg. službi	6				6	1	5	6
medicinsko osebje	7		5		12	1	11	12
inštruktorji		8	65	2	75	67	8	75
delovni inštruktorji			9		9	8	1	9
ekonomski delavci	6	3	9		18		18	18
osebje pravosodne policije	17	56	457	1	531	483	48	531
administrativni in drugi delavci	41	5	23	6	75	16	59	75
skupaj	152	72	568	9	801	600	201	801
skupno število zaposlenih	211	72	568	9	860	635	225	860

Število pooblaščenih uradnih oseb – pravosodnih policistov

(89)

PUO	m	ž	Skupaj
pravosodni policist	418	39	457
višji pravosodni policist	50	6	56
inšpektor v UIKS	15	2	17
višji inšpektor v UIKS	18	1	19
svetnik v UIKS	1		1
SKUPAJ	502	48	550

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V letu 2018 je v upravi delo za nedoločen čas nastopilo 49 javnih uslužbencev.

Delovno razmerje je prenehalo 50 javnim uslužbencem, ki so bili zaposleni za nedoločen čas, in sicer zaradi naslednjih razlogov: 11 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje s pisnim sporazumom o razveljavitvi pogodbe o zaposlitvi, 8 javnih uslužbencev se je premestilo v drug organ, 7 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani javnega uslužbenca, enemu javnemu uslužbencu je delovno razmerje prenehalo zaradi suspenza, 22 javnih uslužbencev se je upokojilo in en javni uslužbenec je umrl.

Na dan 31. 12. 2018 je bilo v upravi za nedoločen čas zaposlenih 860 javnih uslužbencev.

V letu 2018 je 395 javnih uslužbencev napredovalo v višji plačni razred, 70 javnih uslužbencev je napredovalo v višji naziv. Javni uslužbenci so pravico do višje osnovne plače pridobili z dnem 1. 12. 2018, v skladu s 4. členom Zakona o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela za leto 2017 in drugih ukrepih v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 88/16).

5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev

Javni uslužbenci so se v letu 2018 udeležili različnih oblik izobraževanja, ki jih je organizirala uprava oziroma zunanje institucije. Udeležili so se večjega števila slovenskih, pa tudi mednarodnih posvetov in konferenc ter različnih delavnic in seminarjev.

Priprav na strokovni izpit iz upravnega postopka se je udeležilo 21 javnih uslužbencev. Strokovni izpit iz upravnega postopka je opravilo 24 javnih uslužbencev. Obveznega usposabljanja za imenovanje v naziv se je udeležilo 23 javnih uslužbencev.

Večje število usposabljanj je bilo predvsem za pravosodne policiste in javne uslužbence, ki opravljajo strokovno delo z zaprtimi osebami. Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 458 pravosodnih policistov, 104 strokovni delavci, 34 inštruktorjev in 12 kuharjev.

V letu 2018 ni bilo sklenjenih pogodb o izobraževanju.

5. 1. 4. Pripravištvo in študijska praksa

V letu 2018 so v upravi pripravništvo opravljali štirje pripravniki. Opravljanje obvezne študijske prakse smo omogočili 36 študentom naslednjih fakultet: Fakulteta za varnostne vede, Filozofska fakulteta, Pedagoška fakulteta in Zdravstvena fakulteta. Obvezno prakso smo omogočili tudi trem dijakom smeri tehnik varovanja.

5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi

Javni uslužbenci so bili v letu 2018 zaradi bolezni, posledic nesreč pri delu ter nege družinskih članov odsotni z dela 106.709 ur. Največ odsotnosti z dela je bilo zaradi

Okrogla miza na Dobu o dogajanju med osamosvojitveno vojno

bolezni (87,2 %). Odsotnosti zaradi nege družinskih članov beležimo v 6,9 % deležu, odsotnosti zaradi posledic nesreč pri delu je bilo 5,9 %.

Odsotnost z dela je v primerjavi z letom 2017 višja za 1,5 %.

Številčni podatki o odsotnosti delavcev z dela v letu 2018 (v urah)

(90)

Lokacija	bolezen javnega uslužbenca	nesreča pri delu	nega družinskih članov	skupaj
Generalni urad	2.329	0	885	3.214
Dob	21.862	24	1.897	23.783
Ig	11.766		1.056	12.822
Celje	7.302	938	272	8.512
Koper	14.162	120	633	14.915
Ljubljana	18.391	5.152	1.696	25.239
Maribor	11.450	63	705	12.218
Radeče	5.826		180	6.006
SKUPAJ	93.088	6.297	7.324	106.709

Na dan 31. 12. 2018 je bilo v upravi zaposlenih 17 invalidov, od tega 2 invalida II. kategorije in 15 invalidov III. kategorije.

Zaradi posebnosti dela v zavodih je invalidom težko zagotoviti ustrezno delo glede na omejitve, ki izhajajo iz odločb Zavoda za invalidsko in pokojninsko zavarovanje

5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev

V letu 2018 je bilo opravljenih 313 preventivnih zdravstvenih pregledov (predhodnih, obdobjnih, obdobjnih za zaposlene, ki delajo z viri ionizirajočih sevanj in kontrolnih pregledov) po programih, ki so bili pripravljeni v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Splošno zdravstveno stanje javnih uslužbencev je zadovoljivo. Javni uslužbenci, ki delajo z obsojenci, so izpostavljeni večjim psihofizičnim obremenitvam, zato je potrebno njihovo zdravstveno stanje še posebej spremljati.

Prisega novo sprejetih pravosodnih policistov

5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev

V letu 2018 je bilo zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti obravnavanih 17 javnih uslužbencev. Vsem sedemnajstim obravnavanim javnim uslužbencem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov.

Izrečenih disciplinskih ukrepov denarne kazni ni bilo.

5. 1. 8. Nadurno delo

V letu 2018 je bilo v službah za varnost in zavarovanje izplačanih 67.802 ur nadurnega dela. Obseg nadurnega dela se je v primerjavi z letom 2017 zmanjšal za 4,5 %

Število izplačanih nadur po lokacijah v letu 2018

(91)

Lokacija	število izplačanih nadur
Generalni urad	3
Dob	17.928
Ig	2.341
Celje	6.727
Koper	9.777
Ljubljana	16.425
Maribor	11.574
Radeče	3.028
SKUPAJ	67.802

Nadurno delo je bilo potrebno opraviti zaradi nemotenega delovnega procesa, in sicer zaradi povečanega števila spremstev na sodišča in v zdravstvene ustanove, nadomeščanja odsotnih javnih uslužbencev, kot tudi nepredvidenega in nenačrtovanega varovanja zaprtih oseb v različnih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji.

5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

Sprejeti proračun za leto 2018 na dan 31. 12. 2018 znaša 43.093.804,00 EUR, veljavni 41.823.510,51 EUR. Porabili smo 40.789.525,44 EUR ali 97,5 % veljavnega proračuna.

Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2018

(92)

Oznaka podskupine	Naziv podskupine	Poraba (v EUR)	Delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	21.446.406,31	53
401	Prispevki delodajalcev	4.674.963,16	11
402	Izdatki za blago in storitve	8.114.147,30	20
413	Drugi domači transferji	3.737.394,96	9
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	2.816.613,71	7

Od celotne porabe se na sredstva, zagotovljena iz proračuna, nanaša 39.877.804,46 EUR (95,3 % veljavnega proračuna), na sredstva iz naslova od prodaje premoženja 240.775,15 EUR (0,6 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova lastne dejavnosti 177.955,93 EUR (0,4 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz prejetih odškodnin 114.341,51 EUR (0,3 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova najemnin 130.222,57 EUR (0,3 % veljavnega proračuna) in na porabo kohezijskih sredstev 246.221,76 EUR (0,6 % veljavnega proračuna). Porabili smo še sredstva prejetih donacij (2.204,06 EUR). Glede na veljavni proračun je 2,5 % sredstev ostalo neporabljenih.

Lastna dejavnost v upravi zajema organizirano prehrano delavcem in počitniško dejavnost. Sredstva iz prejetih odškodnin se nanašajo na sredstva, prejeta na podlagi zavarovanj stvarnega premoženja.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2018 znaša 1.270.293,49 EUR in se nanaša na:

- povečanje sredstev iz naslova odškodnin v višini 421.970,75 EUR,
- prenos sredstev iz naslova odprodaje premoženja v višini 460.463,07 EUR,
- prenos sredstev iz naslova prejetih najemnin v višini 118.059,66 EUR,
- prenos sredstev iz naslova donacij v višini 1.342,37 EUR,
- zmanjšanje integralnih postavk v višini 2.356.917,47 EUR.
- povečanje sredstev iz naslova kohezijskih sredstev 67.382,75 EUR.
- povečanje sredstev iz naslova lastne dejavnosti v višini 17.405,38 EUR.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 1.033.985,07 EUR. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na:

- neporabljeni sredstva na postavkah tipa 1 (166.360,07 EUR),
- neporabljeni sredstva odškodnin (347.629,24 EUR),
- neporabljeni sredstva iz naslova donacij (1.138,31 EUR),
- neporabljeni sredstva iz naslova odprodaje premoženja (359.687,92 EUR),
- neporabljeni sredstva iz naslova prejetih najemnin (127.837,09 EUR),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (30.171,45 EUR)
- neporabljeni kohezijska sredstva (1.160,99 EUR).

Neporabljeni namenska sredstva se v celoti prenašajo v naslednje proračunsko leto.

V leto 2018 smo prenašali iz naslova sredstev odškodnin 367.029,68 EUR, iz naslova opravljanja lastne dejavnosti 24.248,24 EUR, iz naslova sredstev prejetih donacij 2.182,37 EUR, iz naslova sredstev od prodaje državnega premoženja 396.285,42 EUR in iz naslova sredstev najemnin 94.105,01 EUR.

Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2018 (vir financiranja: proračun)

(93)

PODPROGRAM	OZNAKA PRORAČUNSKE POSTAVKE	NAZIV PRORAČUNSKE POSTAVKE	PORABA V LETU 2018 V EUR
Izvrševanje kazenskih sankcij - zapori	287610	Investicije in inv. Vzdrževanje	1.996.254,89
	401610	Najemnine poslovnih prostorov	138.300,96
	450810	Materialni stroški	6.947.876,64
	130015	Financiranje zaposlovanja zaprtih oseb	543.397,65
	602810	Plače	26.072.350,24
	639510	Izobraževanje delavcev	111.376,59
	668010	Oprema PUO	415.663,38
	668110	Oborožitev in posebna varnostna oprema	458.586,80
Zdravstveno varstvo zaprtih oseb	744810	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	3.125.126,02
SKUPAJ			39.118.307,75

V letu 2018 smo porabili 39.877.804,46 EUR proračunskih sredstev, kar je za 759.496,71 EUR ali slaba 2 % več kot leta 2017. Povečanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2017 je posledica večjega finančnega načrta. Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2018.

V letu 2018 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1.353, kar je v primerjavi z letom 2017 0,4 % povečanje. Povprečni oskrbni dan v letu 2018 je znašal 81 EUR.

Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2014 do 2018

(94)

	2014	2015	2016	2017	2018
povprečno stanje zaprtih oseb	1511	1463	1377	1348	1353
oskrbni dan (v EUR)	60	62	68	80	81

Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh porabljenih proračunskih sredstev deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

Realizirali smo ključne naloge iz programa Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij in v letu 2018 uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela, tako zaposlenim kot zaprtim osebam, ter gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE

5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

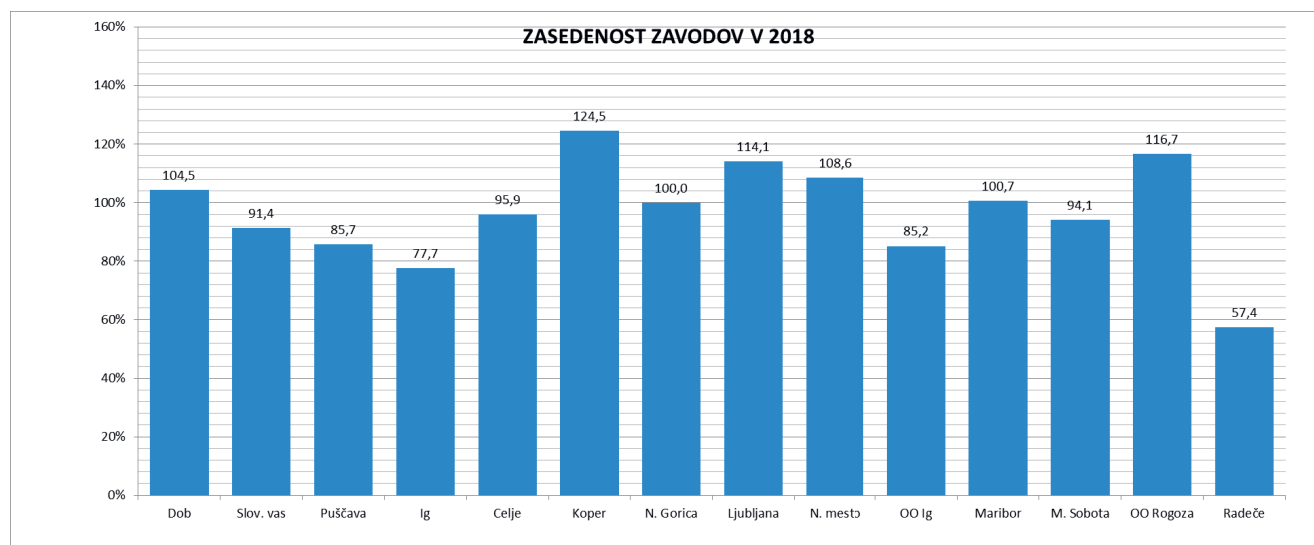
Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi predpisanih standardov, ki znašajo 9 m² za enoposteljno in 7 m² za skupinsko sobo na zaprto osebo. Glede na standarde je v tem letu prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.339 mest.

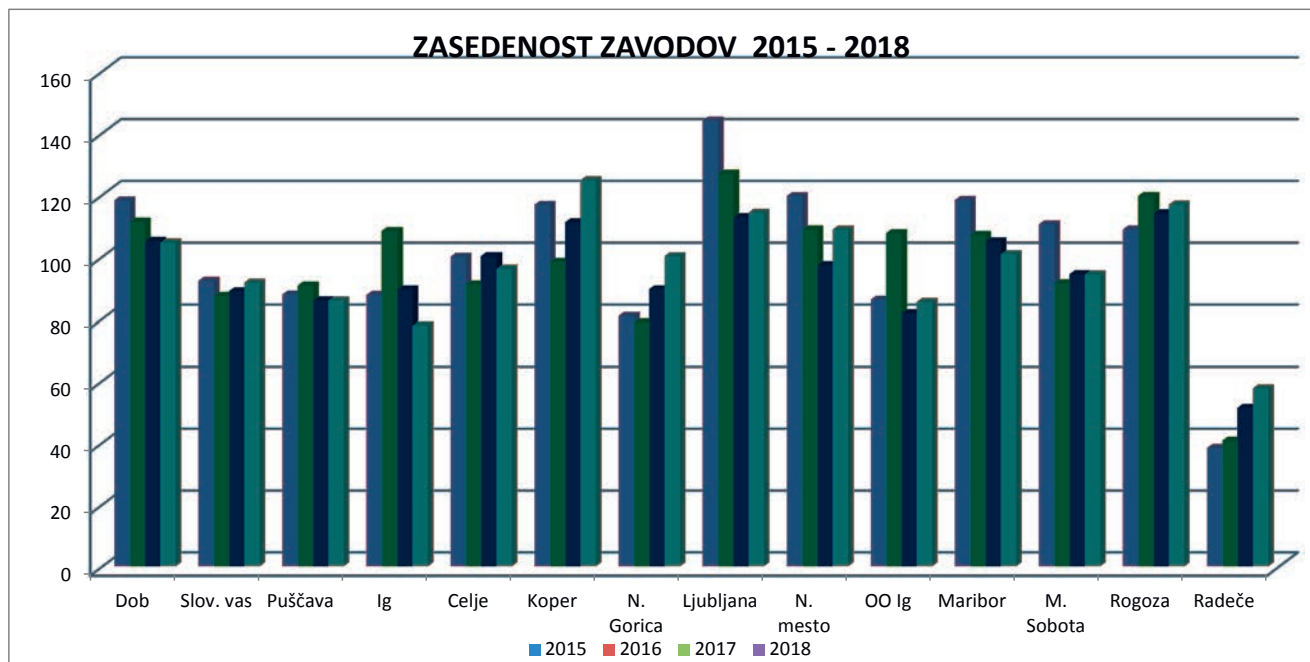
Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb

(94)

	Zmogljivost	Povprečno št. zaprtih	Delež zasedenosti (v %)
DOB	449	469	104,5
SLOV. VAS	70	64	91,4
PUŠČAVA	21	18	85,7
IG	103	80	77,7
CELJE	98	94	95,9
KOPER	110	137	124,5
NOVA GORICA	28	28	100,0
LJUBLJANA	135	154	114,1
NOVO MESTO	35	38	108,6
ODP. ODD. IG	27	23	85,2
MARIBOR	146	147	100,7
MURSKA SOBOTA	34	32	94,1
MB ROGOZA	36	42	116,7
PD RADEČE	47	27	57,4
SKUPAJ	1339	1353	101,0

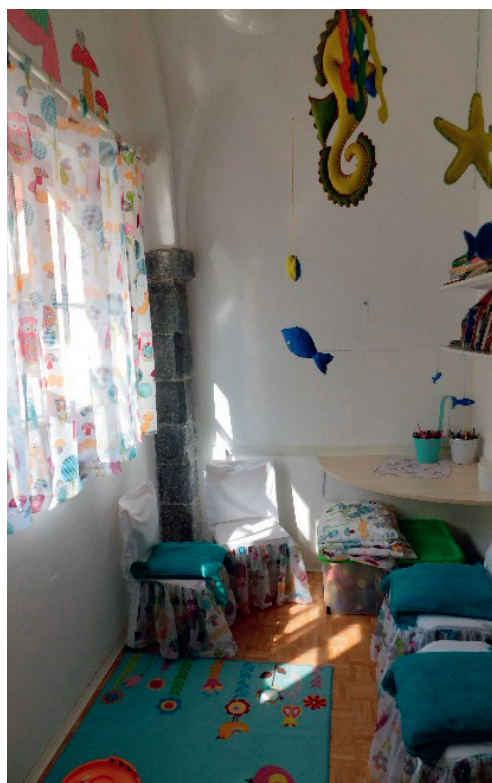
Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v grafični obliki

Primerjava zasedenosti posameznih zavodov in oddelkov v letih 2015 in 2018

Najbolj zasedeni so bili zavod Ljubljana, Koper, Dob, Maribor ter tudi Oddelek Novo mesto. Posebnost je Odprti oddelek Rogoza z visoko zasedenostjo, kar pa ni kritično zaradi načina prestajanja kazni v odprtih oddelkih. Najmanjša zasedenost je bila v Prezgojnim domu Radeče, česar ni mogoče primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki z vzgojnim ukrepom), saj v prezgojni dom ni dopustno nameščati katere druge zaprte osebe.

Zasedenost se je najbolj povečala v zavodu Koper in oddelku Nova Gorica. Razlog tega je pospešeno premeščanje obsojencev in pripornikov predvsem iz zavoda Ljubljana, kjer moramo zagotoviti, da zasedenost ne preseže minimalnim mednarodnih standardov.

Obnovljeni prostor za obiske z otroki na lgu

Izboljšanje bivalnih razmer poskušamo uresničiti tudi z organizacijskimi spremembami, na način, da se zaprtim osebam iz zaprtih delov in pripora omogoči časovno več bivanja izven bivalnih prostorov (v skupnih prostorih, na hodnikih in podobno).

5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v zelo starih zgradbah, ki so bile zgrajene za povsem druge namene in že po svoji arhitekturni zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zapor. V preteklih desetletjih se je zelo malo vlagalo v izboljšanje prostorskih razmer. Novi zavod v Kopru je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. V letu 2011 sta bila odprta dva nova objekta v zavodu Dob. Slabe prostorske razmere spremlja še prenapolnjenost, s katero se v zadnjih letih srečujemo v nekaterih zavodih. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi Varuh človekovih pravic, CPT (Odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope) in druge institucije. Dodatno so na to v preteklih letih opozorile sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki razlikujejo. Največ težav povzročajo preveliki bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno večje število zaprtih oseb.

VSEBINA

PREDGOVOR	3
1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2018	11
1. 1. CILJI IN NALOGE	13
2. STATISTIČNI PODATKI	14
2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2018	14
2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI	17
2. 3. OBSOJENCI	18
2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev	18
2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev	19
2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	21
2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj	22
2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni	23
2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti	23
2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi	24
2. 3. 8. Prezem izvršitve kazni zapor po mednarodnih pogodbah in tiralicah	25
2. 3. 9. Zapor ob koncu tedna - vikend zapor in hišni zapor	25
2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR	26
2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov	26
2. 5. MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	26
2. 6. NADOMESTNI ZAPOR	27
2. 7. PRIPORNIKI	28
2. 7. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb	28
2. 8. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	30
2. 8. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami	30
3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	32
3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	32
3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	32
3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime prestajanja kazni	33
3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zapor	34
3. 2. IZOBRAŽEVANJE IN IZOBRAZBA OBSOJENCEV, OBSOJENK IN MLADOLETNIKOV	34
3. 2. 1. Izobrazbena struktura	35
3. 2. 2. Izobrazbena struktura vključenih v izobraževanje	36
3. 2. 3. Vključenost v izobraževalne programe	36
3.3. PEDAGOŠKO DELO IN PROSTOČASNE DEJAVNOSTI	42
3. 3. 1. Delo pedagogov	42
3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti	45
3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST	50
3. 5. SOCIALNO DELO IN POMOČ ZA SOCIALNO VKLJUČEVANJE PO ODPUSTU	51
3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov	51
3. 5. 2. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov	52
3. 5. 2. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni	52
3. 5. 2. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami	53

3. 5. 2. 3. Priprava na odpust	54
3. 5. 2. 4. Prostovoljno delo z obsojenci	56
3. 5. 2. 5. Število individualnih razgovorov socialnega delavca	57
3. 6. ZDRAVSTVENA OSKRBA	57
3. 6. 1. Sodelovanje z Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor	57
3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda	57
3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	58
3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb	58
3. 6. 5. Substitucijska terapija	58
3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	59
3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	59
3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb	59
3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov	59
3. 6. 10. Smrti	60
3. 6. 11. Gladovne stavke	60
3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	60
3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola	60
3. 7. 2. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog	62
3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	64
3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev	65
3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	65
3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	65
3. 7. 7. Obravnava žensk	66
3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov	66
3. 7. 9. Obravnava povzročiteljev nasilja	67
3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI	68
3. 8. 1. Podeljene ugodnosti	68
3. 8. 4. Namenski izhodi	70
3. 9. DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	71
3. 9. 1. Disciplinsko kaznovanje obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora	71
3. 9. 2. Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom	71
3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV	72
3. 10. 1. Pogojni odpust	72
3. 10. 2. Predčasni odpust	72
3. 10. 3. Pomilostitve obsojencev	72
3. 11. PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB	72
3. 11. 1. Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja	72
3. 11. 2. Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda (pritožbeni postopki na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)	73
3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB	75
3. 12. 1. Splošne varnostne razmere	75
3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb	75

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev	77
3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami	81
Število in posledice konfliktov	82
3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk	83
3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori	83
3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc	83
3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov	85
3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti	85
3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona	85
3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov	86
3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov	86
3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	86
3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB	88
3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo	88
3. 13. 2. Plačilo za delo	89
3. 13. 3. Invalidsko zavarovanje	90
3. 13. 4. Varstvo pri delu	90
3. 13. 5. Nesreče pri delu zaprtih oseb	90
3. 13. 6. Hišna dela	91
3. 13. 7. Javni gospodarski zavod	91
3. 14. PRAVICA DO VEROIZPOVEDI	91
4. 1. ODNOSI Z JAVNOSTMI	93
4. 2. SODELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU	96
4. 2. 1. Svet Evrope	96
4. 2. 2. Druge mednarodne organizacije	97
4. 2. 3. Projekti	98
4. 2. 4. Obiski in konference	99
4. 3. SODELOVANJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI	100
5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE	101
5. 1. KADROVSKE RAZMERE	101
5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo	101
5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja	102
5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev	102
5. 1. 4. Pripravištvu in študijska praksa	102
5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi	102
5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev	103
5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev	104
5. 1. 8. Nadurno delo	104
5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	105
5. 3. PROSTORSKE RAZMERE	107
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost	107
5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih	108

